

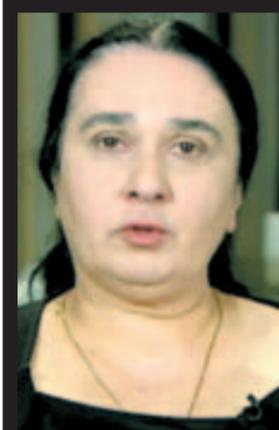

**აფხაზეთთან
 დიპლომატიის
 24 «სახალხო
 დიპლომატიის»
 ფარგლებში**

«დიდი თურქანი» ისლამსა და ისლამურ დიქტატურას მთლიანად ევრაზიის კონტინენტზე განიხილავდა 4

«კუბინისა და ერდოღანის სატელეფონო საუბარმა კიდევ ერთხელ წარმოაჩინა, რომ მართლმადიდებლობის ერთადერთი ქვედითი დამცველი რუსეთის ფედერაცია და მისი პრეზიდენტია» 5

**ნანა კაკაბაძე:
 რა არის სტრატეგიული პარტნიორობა – ის, რომ სასამართლოს თითო ქვევით გვიხივებენ და მხრანდნიანი რეჟიმის ქრეფინალებს პოლიტიკატიმრებად გვათავისუფლებინებენ?!**

კოსმოსსაზ აქვს საზღვრები, რვენი ურავატრი-ოტაგის იდიოტიზმს 9 — არა

თურქეთის აბგისხიები ამიერკავკასიაში: ანკარა გავლენას აქლიერებს რეგიონში 10-11

საზოგადოებრივ აქტივისტთა ჯგუფმა წინადადება წამოაყენა, ქართველებს მიეხეთ რუსეთში ლეგალურად დასაქმების საშუალება. ამ წინადადებას რუსეთში ოფიხილურად განიხილავენ

სამუოგლოდან გასაქმავად რომ გავსადით ხალხს საქმე, ეს გამოსავალია? 8

„რასაც ესენი თითქმის სანდო მხარდაჭერას ეძახიან, სინამდვილეში არის განცხადებების დონეზე გამოხატული რაღაც ვერბალური თანადგომა, რომელსაც რეალურ პოლიტიკაში არსებითი ეფექტი ნაკლებად აქვს. ეს ძალიან კარგად გამოჩნდა 2008 წლის აგვისტოში, როცა განცხადებები კეთდებოდა, მაგრამ რუსეთის სამხედრო მოქმედებებისთვის ხელი არ შეუშლია“.

ნანა კაკაბაძე:

რა არის სტრატეგიული პარტნიორობა — ის, რომ სასაბარტლოს თითქმის ქვევით გვიხიან და ხსენიანი რეჟიმის კრიმინალურ პოლიტიკაზე გვითხვით?

საქართველოს პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარე ირაკლი ბერაია რამდენიმე დღის წინათ ტელეკომპანია „იმედის“ პირდაპირ ეთერში ქართულ-ამერიკულ ურთიერთობებზე ისაუბრა და აღნიშნა, რომ ორ ქვეყანას შორის სტრატეგიული პარტნიორობა, როგორც მასშტაბით, ისე ხარისხობრივად თვალსაზრისით, უმაღლეს ნიშნულზეა. მისი თქმით, ეს მიღწევები პარტნიორობით განსაზღვრული ყველა მიმართულებით აისახება, თუმცა განსაკუთრებული პროგრესი პოლიტიკურ და სამხედრო თანამშრომლობაშია, რომელიც, ერთი მხრივ, მტკიცე ორპარტიულ მხარდაჭერაში, ხოლო, მეორე მხრივ, მრავალმილიონიან ფინანსურ დახმარებებში გამოიხატება. „თავდაცვის სფეროში ეს მოიცავს ორმხრივ სამხედრო კონსულტაციებს, მოიცავს უპრეცედენტო მასშტაბის სამხედრო დახმარებებს, მათ შორის უსაფრთხოების ჩარჩო შეთანხმებებს. ასევე გამოეყოფა თანამშრომლობის განსაკუთრებით პოლიტიკურ სფეროში, რომელიც მოიცავს ორპარტიულ მტკიცე მხარდაჭერას და ეს ასახულია არაერთ სამართლებრივ აქტში. ასევე მნიშვნელოვანია თანამშრომლობა საგარეო-ეკონომიკურ სფეროში. ამერიკის უცხოური ინვესტიციები საქართველოში 2019 წელს აღემატებოდა 100 მილიონ დოლარს და წინა წლებში ჩვენ ასევე სტაბილურად მზარდი დინამიკა გვქონდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების“.

მომხმენია ეს განცხადება, მაგრამ კარგი იქნება, თუ შერჩეული იქნება მისი მხარე და დასავლეთი შედეგები, კონკრეტულად რაში გამოიხატება ეს „უმაღლესი ნიშნული“ ანუ ვინაობა თანამშრომლობა და, რაც მთავარია, რა შედეგები მოუტანს ან მოაქვს დღეს ამ ყველაფერს ჩვენი ქვეყნისთვის...

— გინდათ თქვათ, რომ ბატონო ბერაიას განცხადებაც ისეთივე ჰაერში ნასროლი

ლიან მიიმატვირთად ანებს და შედეგად პრაქტიკულად არაფერს მიღებთ. მეორე, რასაც ესენი თითქმის სანდო მხარდაჭერას ეძახიან, სინამდვილეში არის განცხადებების დონეზე გამოხატული რაღაც ვერბალური თანადგომა, რომელსაც რეალურ პოლიტიკაში არსებითი ეფექტი ნაკლებად აქვს. ეს ძალიან კარგად გამოჩნდა 2008 წლის აგვისტოში, როცა განცხადებები კე-

ყავან: ამას თუ არ იზამთ, დაფინანსებას ვერ მიიღებთ. ადრეც ვთქვი და კიდევ გავიმეორებ: ჩვენ რომ ნორმალური სახელმწიფო ვიყოთ და ღირსეული ხელისუფლება გვყავდეს, მსგავსი განცხადებების შემდეგ იმ ქვეყნის დიპლომატიურ ნარმოადგენლობას დაიბარებდნენ საგარეო საქმეთა სამინისტროში და საპროტესტო ნოტას გადასცემდნენ. მაგრამ ჩვენ ხომ სახელმწიფო არ ვართ და არც ხელისუფლება გვყავს ნორმა-

«სასაბარტლო სომეხთა დახმარებას, კრიმინალური გამოგზავნების, ნახატივს მწვანე აუნთის და ახლა არჩევნებზე, სულ რაღაც, სამი თვით ადრე პოლიტიკურ განტანს იწყებენ: ამას თუ არ იზამთ, დაფინანსებას ვერ მიიღებთ»

დასავლეთთან საზოგადოების თვალში სულ უფრო კოტრდებიან. საზოგადოებას უკვე გული ერევა ამ პოლიტიკაზე და არა მხოლოდ პოლიტიკაზე, მთლიანად პოლიტიკურ საქმეებზე, რომელსაც ერთი პროცენტის არ აქვს ნორმალური, რეალური მხარდაჭერის შანსი...

— დასავლეთის მხარდაჭერაზე რადგან ვსაუბრობთ, ბოლო დროს კონფლიქტის პირა რეგიონებში არსებულ მდგომარეობაზე და ამ პრობლემის მოგვარებაში ევროპისა თუ ამერიკის შეერთებული შტატების პოლიტიკურ როლზეც შეგვიხილეთ. რამდენიმე დღის წინათ რუსების მიერ სამხრეთ ოსეთის დე ფაქტო საზღვართან საქართველოს მოქალაქის გატაცებას სახალხო დამცველი გამოეხმაურა და განაცხადა, რომ ხელისუფლებამ ყველაფერი უნდა გააკეთოს, რათა საერთაშორისო საზოგადოება ფეხზე დადგეს. მისი თქმით, ამ პრობლემის მოგვარება მხოლოდ დასავლეთის აქტიური თანადგომა და რუსეთზე მისი მუდმივი ზეწოლითაა შესაძლებელი. ხომ არ ფიქრობთ, რომ დროა, საქართველომ ტერიტორიული პრობლემების მოსაგვარებლად მოსკოვთან პირდაპირ დიალოგზე იფიქროს?

— სახალხო დამცველ ლომჯარიას განცხადებებსა და შეფასებებზე კომენტარს, უბრალოდ, ვერ გავაკეთებ, იმიტომ, რომ მას არ მივიჩნევ არაფერს სახალხო დამცველად, ხანდახან, საერთოდ, მგონია, რომ გასულ წლის ნორმის ფარგლებში არ ვიცი, ეს შეიძლება მისი ჯანმრთელობის პრობლემაა და, წმინდა სამედიცინო თვალსაზრისით, სამკურნალოა, ასეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს. რაც შეეხება რუსეთთან პირდაპირ დიალოგს, მე ხელისუფლებაში არ ვარ და არც პრეტენზია მაქვს, რომ მომავალში ვიყო, იმიტომ ამ თემაზე იმ ადამიანებმა ლაპარაკიონ, რომელთაც სათავეში მოსვლის ამბიციები აქვთ, თუმცა ერთი რამის თქმა დანაშაულებელია: მე რომ ვაპირებდი ხელისუფლებაში მოსვლას, უპირველეს მიზნად დავიხსნავდი დიალოგს მათთან, ვის ხელში არის საქართველოს ტერიტორიული პრობლემების გასაღები...

— თქვენ აზრით, დღევანდელი ხელისუფლების პირობებში ეს შესაძლებელია?

— ამ ხელისუფლების პირობებში, სამწუხაროდ, უკვე არაფრის იმედი აღარ მაქვს, იმიტომ, რომ, აგერ უკვე თითქმის 30 წელია, ერთსა და იმავე წრეზე უშედეგოდ ვტრიალებთ. ვერ მივხვდით იმ დასკვნამდე, რომ ამ ერთსა და იმავე პოლიტიკურ წრეზე ტრიალს აქვს ერთი შედეგი — ან ნულ-ოვანი ან კიდევ უარესი. სხვა რა გითხრათ — ან შეგნებულად არ მიდიან ამ დასკვნამდე და ლაღატს აქვს ადგილი, ან მათი გონებრივი შესაძლებლობები სუსტია. ნებისმიერ შემთხვევაში, შედეგი ერთია — სახელმწიფო ინგრევა და ხარალდება. რაც დრო გადის, სულ უფრო შორს ვართ ყველანაირი სიკეთისგან, მათ შორის ტერიტორიული პრობლემების მოგვარების პერსპექტივისგანაც.

ესაუბრა ჯაბა შვანიძე

შეგახსენებთ, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესის წარმომადგენელთა პალატამ დაამტკიცა საგარეო ოპერაციებისა და მათთან დაკავშირებული პროგრამების კანონ-პროექტი, რომელშიც საქართველო აქვს საუბარი. დოკუმენტი აღნიშნულია, რომ საქართველო 2021 წელს დახმარების სახით არანაკლებ 132 მლნ დოლარს მიიღებს, თუმცა იქვე ხაზგასმულია, რომ ამ დახმარების 15%-ის გადაცემა ქვეყანას შეუჩერდება, სანამ ამერიკის სახელმწიფო მდივანი დაადგენს და ასიგნებების კომიტეტს წარუდგენს ანგარიშს იმის შესახებ, ახორციელებს თუ არა ეფექტიან პოლიტიკას ხელისუფლება დემოკრატიული ინსტიტუტების გასაძლიერებლად...

როგორად დღეს ქართულ-ამერიკული პარტნიორული ურთიერთობებია, რა სახის თანამშრომლობას მოიცავს კონკრეტულად და რა მოაქვს ამ ყველაფერს საქართველოსთვის — ამ და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე გვესაუბრება უფლებადამცველი ნანა კაკაბაძე.

— ქალბატონო ნანა, ამას წინათ სატელევიზიო ეთერში პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარის, ირაკლი ბერაიას, გაკეთებულ განცხადებას თუ დავიჯერებთ, ქართულ-ამერიკული სტრატეგიული თანამშრომლობა უმაღლეს ნიშნულზეა. მან განაცხადა, რომ სამხედრო სფეროში უპრეცედენტო მასშტაბების თანამშრომლობა ხორციელდება. რეალური და ადკვატური ეს განცხადება? რა სახის თანამშრომლობაა დღეს თბილისსა და ვაშინგტონს შორის და რის მიხედვით ეს რე-

ალურად საქართველოს? — სამწუხაროდ, ბოლო წლებში ერთგვარ პოლიტიკურ ტრადიციად იქცა ხელისუფლების წარმომადგენლების მხრიდან ლოზუნგების ჰაერში სროლა ისე, რომ არ ასაბუთებენ ამ ლოზუნგების მართებულობას. მაგალითად, სააკაშვილი ისროდა ლოზუნგს, რომ ჩვენ ვართ პროდასავლური ძალა. ამ დროს რეალურად „ნაცმოძრაობაზე“ უფრო ანტიდასავლური ძალა, თავისი რეაქციული და რეპრესიული პოლიტიკით, უბრალოდ, არ არსებობდა; კიდევ ისროდნენ ხოლმე ფრაზას, რომ დემოკრატიული განვითარების გზაზე საქართველომ წარმოუდგენელი ნაბიჯები გადადგა, თუმცა რა ჰქონდა იმ ცხრანაღიან სისხლიან მმართველობას დემოკრატიასთან სავსებით, უბრალოდ, გაუგებარია... რაც შეეხება პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარის განცხადებას იმის თაობაზე, რომ თურმე დღეს საქართველო-ამერიკის სტრატეგიული პარტნიორობა უმაღლეს ნიშნულზეა. სიმართლე გითხრათ, არ

ლოზუნგია, როგორსაც თავის დროზე სააკაშვილი ისროდა? — რა თქმა უნდა, ეს არის უსაფუძვლო, უარგუმენტო და უმართებულო განცხადება. რა არის სტრატეგიული პარტნიორობა? ის, რომ მართლმსაჯულებას გიშანტაჟებენ და გეუბნებიან, დაშინებულები არ თქვითვით. ის, რომ სასაქონლო ბაზრის ქვევით აშინებენ და ცხრანაღიან რეჟიმის კრიმინალურ პოლიტიკა-ტიმრებად გვათავისუფლებინებენ? ამას თუ გულისხმობენ, ეს ნამდვილად არის უმაღლეს ნიშნულზე. სხვა დანაშაულებები, რაში ჩანს ჩვენი პარტნიორობა და მოკავშირეობა, გვაჩვენონ. სხვათა შორის, ხელისუფლების წარმომადგენლები ხაზს უსვამენ, რომ საქართველოს უსაფრთხოების მისიონერი ჩვენი სამხედრო კომანდოების მონაწილეობა არის უმთავრესი, რის გამოც დღეს საქართველოს ვაშინებთონის მტკიცე მხარდაჭერა აქვს. ჯერ ერთი, ნებისმიერი ოპერატიული სამხედრო აქცია მისიონერი მონაწილეობის გარეშე ვერ მიიღებთ ამ დახმარებას, თუ გარკვეულ დემოკრატიულ რეფორმებს არ გაატარებთ... წარმოიდგინეთ, რა ხდება? სასაბარტლო სომეხთა დახმარებას, კრიმინალური გამოგზავნების, „ნაცრეჟიმის“ მწვანე აუნთის და ახლა რაღაც სამი თვით ადრე პოლიტიკურ განტანს იწყებენ.

თქვით, მაგრამ რუსეთის სამხედრო მოქმედებისთვის ხელი არ შეუშლია. თუმცა, ეს უკვე სხვა თემაა. რაც შეეხება დაფინანსებას და ფულად დახმარებას, ის, რომ ხელისუფლება აქვს იტყუება და ქვეყანა რეალურად დახმარებას კი არა, უმძიმეს კიდევ ერთხელ გამოჩნდა დასავლეთის წინაშე, ამ დღეებში კიდევ ერთხელ გამოჩნდა. მხედველობაში მაქვს ის, რომ ამერიკის კონგრესმა პირდაპირ განაცხადა საქართველოსთვის დახმარების განცხადების პირობებზე და, სხვათა შორის, საკმაოდ გასაგებად, დიპლომატიური მიკიბ-მოკიბის გარეშე ითქვა ყველაფერი. მოგეხსენებათ, საუბარი იყო 132 მლნ დოლარის დახმარებაზე და პირდაპირ გვითხრეს, რომ ვერ მიიღებთ ამ დახმარებას, თუ გარკვეულ დემოკრატიულ რეფორმებს არ გაატარებთ... წარმოიდგინეთ, რა ხდება? სასაბარტლო სომეხთა დახმარებას, კრიმინალური გამოგზავნების, „ნაცრეჟიმის“ მწვანე აუნთის და ახლა რაღაც სამი თვით ადრე პოლიტიკურ განტანს იწყებენ.

«რას შეახება დაფინანსებასა და ფულად დახმარებას, ის, რომ ხელისუფლება აქვს იტყუება და ქვეყანა რეალურად დახმარებას კი არა, უმძიმეს კიდევ ერთხელ გამოჩნდა. მხედველობაში მაქვს ის, რომ აპერიკის კონგრესმა პირდაპირ განაცხადა საქართველოსთვის დახმარების განცხადების პირობებზე და, სხვათა შორის, საკმაოდ გასაგებად, დიპლომატიური მიკიბ-მოკიბის გარეშე ითქვა ყველაფერი»

www.geworld.ge
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

„რუსეთის დამარცხება ოსმალეთს საბოლოოდ გაუხსნიდა გზას აღმოსავლეთისკენ, რაც იღივს თუ გავიხსენებთ ნაწილს წარმოდგენდა, ანუ თურქი ხალხის ერთობით შექმნილი სახელმწიფოს საზღვრებს ისინი გალკანეთიდან ციფირამდე ხელდავდნენ, ხოლო ისლამსა და ისლამურ დიქტატურას კიდევ უფრო დიდ გეოგრაფიულ არეალში, ფაქტობრივად, ევრაზიის კონტინენტზე განიხილავდნენ“.

მაია გიორგი (რაზმაძე):

«დიდი თურანი» ისლამსა და ისლამურ დიქტატურას მთლიანად ეპრაზიის კონტინენტზე განიხილავდა

რატომ არ იღივს ხმას მსოფლიო პატრიარქი, როცა ქრისტიანული სამყაროსთვის ასეთი საგანგაშო ფაქტი ხდება?

10 ივლისს თურქეთმა საბოლოოდ გააუქმა 1934 წელს ათათურქის ხელისუფლების მიერ მიღებული გადაწყვეტილება, რომლის თანახმად, კონსტანტინოპოლში (ამჟამინდელ სტამბულში) მდებარე მეექვსე საუკუნის უმნიშვნელოვანეს ტაძარ აია-სოფიას მუზეუმის სტატუსი შექონდა მინიჭებული და ნებისმიერ ტურისტსა თუ მომლოცველს შეეძლო მისი მონახულება. სასამართლო გადაწყვეტილების გამოქვეყნებიდან მცირე ხანში (იმავე დღეს) პრეზიდენტმა ერდოღანმა გამოსცა განკარგულება და ტაძარი მეჩეთად გამოცხადდა.

ული საზოგადოება“, როგორც მოძრაობა, ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნის შუა პერიოდში გაჩნდა. მერე და მერე ეს მოძრაობა ისე გაძლიერდა, რომ მისი ხელმძღვანელები პირველი მსოფლიო ომის წინ ცდილობდნენ, ოსმალეთს რუსეთის წინააღმდეგ ომი დაეწყო. მიზანი გასაგებია — რუსეთის დამარცხება ოსმალეთს საბოლოოდ გაუხსნიდა გზას აღმოსავლეთისკენ,

მოკლედ, ყოველთვის, როცა ქრისტიანული სამყარო მყარად იდგა თავის საზღვრებში ფესვებზე, ძლიერდებოდა, მაგრამ, როგორც კი ამ ფესვებს კარგავდა და მწვალებლობაში ვარდებოდა, როგორც რომის იმპერიას დემარტოვდა, სუსტდებოდა და დაშლას იწყებდა. გამოიწვევებს რაც შეეხება, დღევანდელი დასავლეთი, რომელიც არა-მთუ მოწყვეტილია თავის

— ამ საკითხზე საზოგადოებამ თვითონ გამოიტანოს დასკვნები. მე, უბრალოდ, ერთს ვიტყვი: მე-6 საუკუნეში, როდესაც აია-სოფია აშენდა, თიქტონ დიდი გუმბათზე დადგა და ასე მიმართ იერუსალიმის უმშვენიერესი ტაძრის ამშვენებელ სოლომონ მივს: „ახლა ხომ გავგობე, სოლომონ?“ ეს იყო ნიშანი, რომ ქრისტიანების ცხოვრებაში ახალი სულიერების ცენტრი გაჩნდა, რომელიც თავისთავად განსაკუთრებული მოვლენა იყო. მაგრამ მერე ბიზანტიელებმა ვეღარ შეძლეს ამ სინამდის შენარჩუნება, რადგან იმპერია დასუსტდა და დაიკარგა სულიერებისგან, რომლის გამოვლინება ისიც იყო, რომ იმპერიის ხელმძღვანელებმა რომისგან დახმარების სანაცვლოდ კათოლიციზმი მიიღო. სხვათა შორის, აია-სოფიას მნიშვნელობაზე ისიც მეტყველებს, რომ თავის დროზე, როცა ვლადიმერ მოწოდებდა რუსეთის დედაქალაქად მოსკოვი გამოაცხადა და ქვეყნის გაქრისტიანება დაიწყო, მსოფლიოში და მათ შორის საბერძნეთშიც, ხალხი გაგზავნა სინამდვილის დასათვალისწინებლად. როდესაც ელჩობა აია-სოფიაში შევიდა და გალობა მოისმინა, გოცებისგან შეტორტმანდა, რადგან მსგავსი რამ არასოდეს ენახათ და მოესმინათ... ამის შემდეგ რუსეთი ქრისტიანული რწმუნებულებით და ეს ძალიან დიდი მოვლენა იყო სრულიად საქრისტიანოსთვის.

«დღევანდელი დასავლეთი, რომელიც არა-მთუ მოწყვეტილია თავის ისტორიულ ფესვებს, არა-მთუ პირდაპირ ეწინააღმდეგება ქრისტიანულ სივლიზაციას, ხსადია, ქრისტიანულ სინამდვილეს ვერ დაიხმავს. თანამედროვე დასავლეთი — ეს არის იდეოლოგიურად დაპყრობილი სამყარო, რომელმაც დაკარგა კავშირი საკუთარ წარსულთან, დაკარგა პატივისცემა საკუთარი გმირებისა და ტრადიციული ღირებულებების, რომლებსაც საკუთარ თავს განაპოვლებდა ქრისტიანული იერარქია»

— გეტანხვებით, რომ ქრისტიანულ ფესვებს მონყვეტილ „ლიბერალურ“ დასავლეთს აგრესიული ისლამური ექსპანსიის შეჩერება არ შეუძლია. ამ ვითარებაში საქართველოს რა გზა რჩება? ვინ არის დაგვიცავს კულტურული და რელიგიური მემკვიდრის საფრთხეებისგან, რომელიც თურქეთის იმპერიულმა პოლიტიკამ შეიძლება შეგვიქმნას უახლოეს მომავალში?

ერდოღანის განკარგულება აქტიური განხილვის საგანი შეიქცნა მართლმადიდებელ სამყაროში და არა მხოლოდ. ოფიციალური ანკარა საერთაშორისო დონეზეც მწვავედ გააკრიტიკეს (მაგალითად, ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივანმა მაიკ პომპეომ, რომლის მიწოდებაც ტაძრის მუზეუმად დატოვებაზე თურქეთის ხელისუფლებამ არ შეისმინა). ერდოღანმა განაცხადა, რომ ოფიციალური ანკარა სრულიად თავისუფალია და მას ვერავინ უკარნახებს, რა ცვლილებები განახორციელოს...

რას მოასწავებს დღევანდელი ვითარებაში აია-სოფიას მეჩეთად გადაკეთება ქრისტიანული სამყაროსთვის, განსაკუთრებით — საქართველოსთვის, რომელსაც თანამედროვე თურქეთის იმპერიის ნაწილი უწოდებენ? ერთ-ერთი საშიშროება აქედანაა გვესაუბრება ავტალიის წმინდა ქეთევან ნამბეზულის ტაძრის წინამძღვარი მამა ბიორკი (რაზმაძე).

რაც იღივს თუ გავიხსენებთ თურქეთის სახელმწიფოს საზღვრებს ისინი გალკანეთიდან ციფირამდე ხელდავდნენ, ხოლო ისლამსა და ისლამურ დიქტატურას კიდევ უფრო დიდ გეოგრაფიულ არეალში, ფაქტობრივად, ევრაზიის კონტინენტზე განიხილავდნენ...

არტველოში, კონკრეტულად აჭარაში, აქვს თურქეთს, ან განახორციელო ეკონომიკური ექსპანსია და გააკეთო ფართომასშტაბიანი კაპიტალდაბანდება, რაც, ასევე წლებია, საქართველოში ინტენსიურად მიმდინარეობს. კაცობრიობის ისტორია ცხადყოფს, რომ ყოველთვის, როცა იმპერია იშლება და მის ნანგრევებზე, როგორც სამართალმემკვიდრე, რჩება სახელმწიფო, ის

— პირველი და უმთავრესი: დიდი პიქსელოზა, რომელსაც ქართველი მოსახლეობა ეწოდებს ქრისტიანულ ცივილიზაციას, ცხადია, ძრისტიანულ სინამდვილეს ვერ დაიხმავს. თანამედროვე დასავლეთი — ეს არის იდეოლოგიურად დაპყრობილი სამყარო, რომელმაც დაკარგა კავშირი საკუთარ წარსულთან, დაკარგა პატივისცემა საკუთარი გმირებისა და ტრადიციული ღირებულებების, რომლებსაც საკუთარ თავს განაპოვლებდა ქრისტიანული იერარქია»

რას მოასწავებს დღევანდელი ვითარებაში აია-სოფიას მეჩეთად გადაკეთება ქრისტიანული სამყაროსთვის, განსაკუთრებით — საქართველოსთვის, რომელსაც თანამედროვე თურქეთის იმპერიის ნაწილი უწოდებენ? ერთ-ერთი საშიშროება აქედანაა გვესაუბრება ავტალიის წმინდა ქეთევან ნამბეზულის ტაძრის წინამძღვარი მამა ბიორკი (რაზმაძე).

რას მოასწავებს დღევანდელი ვითარებაში აია-სოფიას მეჩეთად გადაკეთება ქრისტიანული სამყაროსთვის, განსაკუთრებით — საქართველოსთვის, რომელსაც თანამედროვე თურქეთის იმპერიის ნაწილი უწოდებენ? ერთ-ერთი საშიშროება აქედანაა გვესაუბრება ავტალიის წმინდა ქეთევან ნამბეზულის ტაძრის წინამძღვარი მამა ბიორკი (რაზმაძე).

— გამოდის, ოსმალეთის იმპერიის დაშლის მოხუცდევად, ეს იდეები ცოცხალია. დღევანდელი თურქეთი, თავის მასშტაბიდან და რესურსიდან გამომდინარე, არის ის სახელმწიფო, რომელსაც შეუძლია ეს ყველაფერი რეალური პოლიტიკურ კონტექსტში განიხილოს.

— ამ დღეებში აია-სოფიას მეჩეთად გადაკეთება ერთ-ერთი თურქული სახელისუფლო მედია Haber 7 ასე გამოიხატა: „აია-სოფია მზადაა, შემდეგი ათენია...“. როგორ ფიქრობთ, მზადაა დღეს ქრისტიანული სამყარო იმ გამოწვევებისთვის, რომლებიც თუნდაც ამ ერთმა კონკრეტულმა ფაქტმა კიდევ ერთხელ ცხადყო?

— პირველი და უმთავრესი: დიდი პიქსელოზა, რომელსაც ქართველი მოსახლეობა ეწოდებს ქრისტიანულ ცივილიზაციას, ცხადია, ძრისტიანულ სინამდვილეს ვერ დაიხმავს. თანამედროვე დასავლეთი — ეს არის იდეოლოგიურად დაპყრობილი სამყარო, რომელმაც დაკარგა კავშირი საკუთარ წარსულთან, დაკარგა პატივისცემა საკუთარი გმირებისა და ტრადიციული ღირებულებების, რომლებსაც საკუთარ თავს განაპოვლებდა ქრისტიანული იერარქია»

— მამაო, თურქეთის პრეზიდენტის მიერ აია-სოფიას მეჩეთად გადაკეთების განკარგულებამ მსოფლიო აღაშფოთა, განსაკუთრებით — მართლმადიდებელი სამყარო. ოფიციალური ანკარა მწვავედ გააკრიტიკეს დასავლეთის წამყვანი სახელმწიფოების ლიდერებმა, რასაც ერდოღანმა თურქეთის სუვერენიტეტზე თავდასხმა უწოდა და განაცხადა, რომ მას ვერავინ უკარნახებს, რადგან მას გადაწყვეტილება მიიღოს. რას ნიშნავს ჩვენთვის ის, რომ თურქეთმა უფულებელყო და-ნარჩენი მსოფლიოს ინტერესები და აია-სოფია მეჩეთად გადააკეთა?

— თანამედროვე პოლიტიკურ კონტექსტზე რას იტყვით, რა ნაბიჯია ერდოღანის განკარგულება?

— თურქეთი საქმოდ მძლავრი ეკონომიკის მქონე 80-მილიონიანი ქვეყანაა, რომელსაც ევროპაში რუსეთის შემდეგ ყველაზე მრავალრიცხოვანი არმია ჰყავს. არაფერს ვამბობ იმაზე, რომ ნატოს წევრიცაა და საქმოდ კარგ შეიარაღებას ფლობს. თანამედროვე ეპოქაში პოლიტიკური და დიპლომატიური მიზნების განხორციელება აპრიორი საოპორტიუნოა, რადგან მისი მარ მოქმედებებს არ გულისხმობს, არსებობს მიზნის მიღწევის სხვა საშუალებებიც. მაგალითად ის, რომ გქონდეს ეთნიკური და რელიგიური პლაცდარმი რომელიმე ქვეყანაში, როგორც, ვთქვათ, საქ-

— ამ დღეებში აია-სოფიას მეჩეთად გადაკეთება ერთ-ერთი თურქული სახელისუფლო მედია Haber 7 ასე გამოიხატა: „აია-სოფია მზადაა, შემდეგი ათენია...“. როგორ ფიქრობთ, მზადაა დღეს ქრისტიანული სამყარო იმ გამოწვევებისთვის, რომლებიც თუნდაც ამ ერთმა კონკრეტულმა ფაქტმა კიდევ ერთხელ ცხადყო?

— პირველი და უმთავრესი: დიდი პიქსელოზა, რომელსაც ქართველი მოსახლეობა ეწოდებს ქრისტიანულ ცივილიზაციას, ცხადია, ძრისტიანულ სინამდვილეს ვერ დაიხმავს. თანამედროვე დასავლეთი — ეს არის იდეოლოგიურად დაპყრობილი სამყარო, რომელმაც დაკარგა კავშირი საკუთარ წარსულთან, დაკარგა პატივისცემა საკუთარი გმირებისა და ტრადიციული ღირებულებების, რომლებსაც საკუთარ თავს განაპოვლებდა ქრისტიანული იერარქია»

— ეს თემა კონწილად უნდა გავყოთ: პირველი, რომელიც რელიგიური საკითხებს ეხება, და მეორე, რომელიც დაკავშირებულია პოლიტიკურ თეორიულ კონტექსტთან. დავინწყით პირველი. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ისტორია, პრაქტიკულად, მეორდება მოვლენათა ერთგვარი ქრონოლოგიით, ანუ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მარსტიანული სინამდვილე კვლავ არის აბ-

— თანამედროვე პოლიტიკურ კონტექსტზე რას იტყვით, რა ნაბიჯია ერდოღანის განკარგულება?

— თანამედროვე პოლიტიკურ კონტექსტზე რას იტყვით, რა ნაბიჯია ერდოღანის განკარგულება?

— თანამედროვე პოლიტიკურ კონტექსტზე რას იტყვით, რა ნაბიჯია ერდოღანის განკარგულება?

— თანამედროვე პოლიტიკურ კონტექსტზე რას იტყვით, რა ნაბიჯია ერდოღანის განკარგულება?

ყველაფრის ჩინეთისთვის გადაბრუნების ამერიკული პოლიტიკა საზღვრებს გასცდა. ეს პოლიტიკა გაჯერებულია არამართმ სიცრუითა და დამაბოგბით, არამედ წრებადასული შიშითა და მანიპულაციური წინადასრებით ჩინეთიდან მომდინარე ფარული უბედურების წინაშე. მაიკ პომპეო არც მალავს, რომ ჩინურ კომპიუტერულ პროგრამებშიც კი ყველგან საფრთხე ელანდება.

«ოქროს კვებითა»

ვალერი კვარაცხელიას სტალინიზმი-საავტორო პროგრამის საფუძვლად დასაყრდენი

მეხავება გადასება

მოლიკულ გზაზე

ვალერი კვარაცხელია: —

გამარჯობა, ძვირფასო ტელე-მაცურებელი. ეთერშია „ოქროს კვებითა“, რომელსაც, როგორც ყოველთვის, გაუძღვები მე — ვალერი კვარაცხელია.

მსოფლიო გლობალური შიშისთვის წინაშე აღმორჩა: რა გზას ვადაგვავართ? სად მივდივართ? რა იქნება შედეგი?

ისტორიამ შექმნა ცივილიზაციები, რელიგიები, იდეოლოგიები, მაგრამ ვერ შექმნა მათ შორის თანხმობის მყარი გარანტიები. მიუხედავად მცდელობისა, ჩამოყალიბებულიყო სანატორიუმის ტოლერანტული გარემო, ცივილიზაციების, რელიგიებისა და იდეოლოგიების შორის დაბრუნება, რომელიც კაცობრიობის მუდმივი თანამგზავრი იყო, სწორად სინსინიამ ვადაგვავართ. მისი კი მით უფრო საშიში ხდება, რაც უფრო შიშისადაგვავრდება და რაც უფრო სრულყოფილი ხდება ტექნიკა. ორმა მსოფლიო ომმა თითქმის ასი მილიონი ადამიანის სიცოცხლე შეინირა და კაცობრიობა მატერიალურად განუზომლად დაზარალდა.

მესამე მსოფლიო ომმა შეიძლება საერთოდ დაასრულოს სიცოცხლე ამ პლანეტაზე. სამისო ტექნიკური პოტენციალი, დიდი ხანია, არსებობს, ანუ კაცობრიობამ უკვე შექმნა თვითგანადგურებისთვის საკმარისი საშუალო არსებობა.

ჩვენი ეპოქა ორი დიდი საფრთხის წინაშე დგას: ღირებულებათა ნგრევისა და ღირებულებათა შორის კონფლიქტის. ერთი მხრივ, თუ საერთოდ ვანგრავთ ღირებულებებს, მეორე მხრივ, ვითომ ვიცავთ რა „ჩვენს“ ღირებულებებს „სხვების“ ღირებულებებისაგან, მაშინ ვართ, მოვსაოთ ყველაფერი, რაც არ ეტევა იმ „ჩვენი“ ღირებულებების ჩარჩოში. ჩვენ, სამსახროდ, ვართ კიდევ არ ვართ მზად, რომ ღირებულებები არ დავშოთ „ჩვენს“ და „სხვისადა“; არ ვართ მზად, რომ ის, რაც ადამიანის ხელს მცენიანებს, ხელშეწყობს თუ, საზოგადოებრივ კულტურის სახით შევარსოვოთ, „ჩვენ-

სადა“ ვალიართ.

მაგალითად: ისტორიამ ისე ინება, რომ მართლმადიდებლობის ისეთი უნიკალური ძეგლი, როგორც იყო ბიზანტიის ლეონტიუს სიბრძნის, ანუ წმინდა სოფიას ტაძარი, 1453 წელს თურქეთის ხელში აღმოჩნდა. ოსმალეთის იმპერიამ არ ეყოთ კულტურა, რომ „სხვისი“ კულტურის სიმბოლო „თავინათი“ კულტურის სიმბოლოდ არ გადააკეთებინათ, მართლმადიდებლობის კვებისთვის ისლამური მინარეთები არ მიეშენებინათ და მიერთებინათ არც დაეპყრებინათ. არა მხოლოდ მართლმადიდებლობა, არამედ მსოფლიო სპირიტუალური ერთ-ერთი სიახლაც — აია-სოფიას ტაძარს თურქ-ოსმალურ იმპერიამ დააბრუნა. მისი დაბრუნება მოუძენა — გადააკეთეს, მაგრამ აია-სოფიას დიდებულმა ვერ გადასარაგა ვერ გადასარაგა. მისი დაბრუნება მოუძენა — გადააკეთეს, მაგრამ აია-სოფიას დიდებულმა ვერ გადასარაგა ვერ გადასარაგა.

თურქეთის ახალი დროის ლიდერი მუსტაფა ქამალ მათმურატი მიხვდა ამ გარემოებას და თურქეთში უაღრესად არაპოპულარული, მაგრამ, საზოგადოდ, პროგრესული და ღირსეული ნაბიჯი გადადგა — 1934 წელს აია-სოფია მუზეუმად გამოაცხადა. ტაძარი იუნესკოს ნუსხაში შევიდა.

მას შემდეგ თითქმის საუკუნე გავიდა. კაცობრიობამ მეორე მსოფლიო ომის საშინელება გამოიარა, იგი თითქმის უფრო გახსნილი, ჰუმანური და ტოლერანტული გახდა, მაგრამ ავტორ, ოცდამეათე საუკუნის ოცდაათი წლების დასაწყისში თურქეთის პრეზიდენტი ერდოღანი იმგვარ შუასაუკუნეობრივ ვანდალურ გადაწყვეტილებას იღებს, რომ მსოფლიოს განცვიფრებას იწვევს — აია-სოფიას კვლავ მინარეთად გადააკეთებას ანებს ხელს.

ერდოღანის ამბიციას, როგორც ჩანს, ვერ აკმაყოფილებს ის ისტორიული ფაქტი, რომ აღარ არსებობს ქრისტიანული ბიზანტია, კონსტანტინოპოლის სტამბოლი ჰქვია, ხოლო მართლმადიდებლობის

ერთ-ერთი უპირველესი ძეგლი თურქეთიდან ხიბლავს მსოფლიოს. ერდოღანს რაღაც მითი სჭირდება, კერძოდ, ის, რაც ოსმალეთის იმპერიამ ვერ შეძლო — აია-სოფიას გააბრუნება. ერდოღანის ამ გადაწყვეტილებას უფრო შორს გაიჭინო ჩანაფიქრი ახლავს, რაც მსოფლიოს აშფოთებს.

კირილი, მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქი:
— კონსტანტინოპოლის ეკლესიის სულიერი მემკვიდრეობის დამცირების მცდელობა რუსი ხალხისთვის გაუგებარია და მის აღფრთობას იწვევს.

ილარიონი, მოსკოვის საპატრიარქოს საგარეო საეკლესიო კავშირების სინოდური განყოფილების ხელმძღვანელი:
— წმინდა სოფიას ტაძრის მეჩეთად გადაქცევა თურქეთის ხელმძღვანელების მიერ მართლმადიდებელი ეკლესიისა და მსოფლიო საქრისტიანოსთვის განუხელი სილა. მსოფლიოს კულტურული და სულიერი მემკვიდრეობის გადაქცევა პოლიტიკური სიტუა-

ციის მძევლად დაუშვებელია!
ოდრი აზული, იუნესკოს გენერალური დირექტორი:

— ძალიან ენუხვართ თურქეთის ხელისუფლების გადაწყვეტილების გამო, რომელიც იუნესკოსთან წინასწარ შეთანხმებული არ ყოფილა. ტაძარი არქიტექტურული შედეგია და იგი მოწმობს ევროპისა და აზიის ურთიერთგაგეგმვის საუკუნეთა განმავლობაში.

მაიკ პომპეო, აშშ-ის სახელმწიფო მდივანი:

— ჩვენ მოვუწოდებთ თურქეთის მთავრობას, ტაძარს შეუნარჩუნდეს მუზეუმის სტატუსი, რომელიც მას ყველასთვის ხელმისაწვდომს ხდის.

ჯონათან ზორანი, ევროკავშირის უმაღლესი წარმომადგენელი:

— თურქეთის პრეზიდენტ ერდოღანის გადაწყვეტილება მონუმენტის რელიგიური ხელისუფლებისთვის გადაცემის შესახებ, სამწუხაროა.

ლინა მენდონი, საბერძნეთის კულტურის მინისტრი:

— დღევანდელი გადაწყვეტილება, რომელიც პრეზიდენტ ერდოღანის პოლიტიკური ნების გამოვლენად იქცა, არის აშკარა პროვოკაცია ცი-

ვილიზებული მსოფლიოს წინააღმდეგ, რომელიც ამ ისტორიული ძეგლის მსოფლიო მნიშვნელობას აღიარებს.

ვალერი კვარაცხელია:

— თურქეთის პრეზიდენტმა მისი გადაწყვეტილების გამო შეუფრთხულ მსოფლიოს მოკლე წინადადებით უპასუხა.

რაჯივ თანი, ერდოღანი, თურქეთის პრეზიდენტი:

— თურქეთმა აია-სოფიასთვის სტატუსის შეცვლაზე გადაწყვეტილება ხალხის სურვილისა და ნების შესაბამისად მიიღო. სხვა სახელმწიფოების აზრი ჩვენს გადაწყვეტილებაზე გავლენას ვერ მოახდენს.

ვალერი კვარაცხელია:

— ეს საკითხი ამით არ მთავრდება, ეს საკითხი ამით მხოლოდ იწყება. საქმე ის არის, რომ მსოფლიოში სხვადასხვა ცივილიზაციის, რელიგიისა და იდეოლოგიის მფობრები თანაბრად უნდა იყოს წარმოდგენილი. თუკი ერთი მხრივ, რელიგიური მნიშვნელობის მქონე ძეგლებზე ამერიკისა და ევროპის ისეთ რამეზე მეტყველებს, უილიამ შექსპირის ენით რომ ვთქვათ, „რაც ფილოსოფოსთ სიზმარშიც არ მოლანდებიათ“. არავინ იცის, რა მიზეზ-შედეგობრივ კავშირშია გლადიატორთა საშინელი ბრძოლები, რომლებიც ჩვენს წელთაღიგვებელ ჩატარებულა, აგერ, ჩვენს

კაცობრიობა, ისევე როგორც მეოცნე, როდესაც უსაბრტო პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სისტემებს ქენიდა და აკანონებდა, არ იხორცა, საით მიეჩანებოდა, დღესაც არ იხორცა, საით მიეჩანება; ისევე, როგორც მსოფლიო ომების წინ არ იხორცა, საით მიეჩანებოდა, დღესაც არ იხორცა, რა გზას ადგას და საით მიეჩანება. იქნებ იხორცა კიდევ, ან, თუ არ იხორცა, გაემოხდობა და ინტუიციით მიიჩნებს კარგს, რომ მოლიკულ გზაზე დგას, მაგრამ შეჩერებისა და შეშუპების მიქანიში არა გააჩნია. «კაცობრიობა ნაკონტროლებელი სიბრტეა მიხედვით, უფრო ფიზიკურად რომ ყოფილიყო!» — ბრტანებს იოკან პოლგანს ფონ გოეთე

მას არც შიშობდათ გამომავალი და ახსოვლთურად უიდეო ევროპის ეზინია და, სხვათა შორის, არც ოლიგარქიული კაპიტალიზმის გზაზე შემდგარი და კორუფციით ამერიკა-ევროპაზე არანაკლებ დასნებოვნებული რუსეთის. მან იცის, რომ მთავარი საფრთხე ჩინეთის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ სისტემაში იმალება. ამ შემთხვევაში რუსეთი მას მხოლოდ იმდენად შეიძლება ანადგობდეს, რამდენად ამ ქვეყანაში კაპიტალიზმის საბოლოო გამარჯვების დაჯერება უჭირს და იმასაც ხვდება, რომ ეს ის ქვეყანაა, რომელიც ყოველთვის ისტორიული მოულოდნელობებით არის აღსავსე, რის გამოც მისი ამოცნობა გუდვილად ქნებდა.

დროში, მინესოტას შტატში, თეთრკანიანი პოლიციელის მიერ შავკანიანი ჯორჯ ფლოიდის მკვლელობასთან, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ასეთი კავშირი საერთოდ გამორიცხებულია. „იმპერიალისტურ გენოციდს შეუძლია გაცილებით მძიმე შედეგებამდე მიგვიყვანოს, რადგან ის, ვის განადგურებასაც ამერიკელი ცდილობენ, რომლებსაც ვითარებასაც ანადგურებენ, მთელი კაცობრიობაა!“ — წარდა ფრანგი ფილოსოფოსი შან პოლ სარტრი. და მარტინ ლუთერ კინგის, რომელმაც კალაძობაში რომელიმე განადგობილი შავი კანიანი ადამიანის დაღწევა დაადგინა საფუძვალად?

ერთი რამ ფაქტია: ამერიკული დემოკრატია ისეთივე ყალბი და მოჩვენებითია, როგორც ამერიკის დამფუძნებელი მამების ჰუმანიზმი და კაცობრივობა. აშშ-ის მესამე პრეზიდენტი თომას ჯეფერსონი მონათა განთავსების გარდაუვალობას კი აღიარებდა, მაგრამ ფერადკანიანთა შესახებ საკუთარი სასტიკი მიდგომების გამოთქმასაც არ ერიდებოდა.

თომას ჯეფერსონი, აშშ-ის მესამე პრეზიდენტი: — არ არის მცირე ეჭვიც კი იმაში, რომ თავისუფლება ამ ადამიანების ხედვრია, მაგრამ ეჭვგარეშეა ისიც, რომ ორი თავისუფალი რასა ვერ შეძლებს ერთ საზოგადოებრივ-სამართლებრივ სივრცეში თანაცხოვრებას.

ვალერი კვარაცხელია: — მაშ, რა უნდა მოხდეს? ადამიანთა დიდი ჯგუფი ცხოვრობს ერთ ადგილას. ზოგი მათგანი ჩამოსულია ან ძალით ჩამოყვანილი, მაგრამ ბევრი აქ დაბადებული და გაზრდილია. თუკი ორი განსხვავებული რასა, როგორც პრეზიდენტი ჯეფერსონი ბრძანებდა, ეჭვგარეშეა, რომ ერთ საზოგადოებრივ-სამართლებრივ სივრცეში ვერ იცხოვრებს, სადა ან რაშია საკითხის გადაწყვეტა, როგორ ესახება და სად ხდება გამოსავალს პრეზიდენტი? თურმე, ნუ იტყვი, გამოსავალი ამ ხალხის მასობრივ დაპირებებში უნდა იყოს. ისინი მხოლოდ იმდენად უნდა დაუბრუნდნენ. რატომ, რა დანაშაულისთვის ისჯებიან ისინი? დანაშაული უპიძინია — მათი კანის შავი.

თომას ჯეფერსონი: —

საქმე ის არის, რომ ეს ადამიანები თავიანთი გონებრივი შეზღუდვებით ბევრეხსენებენ. მათ არ შეუძლიათ საკუთარ თავზე ზრუნვა და მომავალი თაობების აღზრდა. **ვალერი კვარაცხელია:** — ამიტომ? ამიტომ უნდა მოხდეს მათი მასობრივი დეორტაცია! ასეთია მსოფლიო დემოკრატიის ბურჟის — აშშ-ის მორალური სახე, „ჰუმანიური“ და „კაცობრივი“ იდეოლოგიური საფუძვლები.

ამერიკის პრეზიდენტი ჯონ კენედი გასაოცარ დებულებას აყალიბებდა, რომლითაც მარქსისტულ სულისკვეთებას ავლენდა.

ჯონ კენედი, აშშ-ის 35-ე პრეზიდენტი: — ის, ვინც მშვიდობიან რევოლუციას შეუძლებელს ხდის, გარდაუვალს ხდის ძალადობრივ რევოლუციას!

ვალერი კვარაცხელია: — რასობრივი დაპირისპირების ამოფრქვევა, რაც ახლა ამერიკაში ხდება, მართალია, სასუქნით განმავლობაში დაბრუნებული შეუთავსებლობისა და სიკუდილის კონკრეტული გამოვლიანაა, მაგრამ ამ მოვლენის არსს ბოლომდე მივხვდებით, თუ მასში სოციალურ და კლასობრივ დაპირისპირებას ვერ დავინახავთ. ადამიანთა ჯგუფებს შეიძლება ეგონათ კიდეც, რომ ისინი ერთმანეთს რასობრივ ან რელიგიურ ნიშანზე უპირისპირდებიან, მაგრამ ასეთ შემთხვევაშიც კი სასუქნითაა საფუძველი სოციალური და კლასობრივი დაპირისპირება, რომელიც, მიუხედავად იმისა, რომ ამ კონკრეტულ შემთხვევაში წინა პლანზეა წარმოშობის და ნაშთობის, მოვლენათა მთავარი გამოვლიანებაა.

ეს რომ ასეა, ტრამპის ანტი-ემგრაციული და ანტიკომუნისტური გამონათქვამებიც მონიშნავს. ამერიკის დამოუკიდებლობის დღეს ტრამპმა ასეთი განცხადება გააკეთა.

დონალდ ტრამპი, აშშ-ის პრეზიდენტი: — ამერიკელმა გმირებმა დაამარცხეს ნაცისტები, დაამხეს ფაშისტები, შეაჩერეს კომუნისტი და დაიკვეს ამერიკული ღირებულებები... ამერიკა მუშაობს იმაზე, რომ დაამარცხოს რადიკალი მემარცხენეები, მარქსისტები, ანარქისტები და მაროდიორები.

ვალერი კვარაცხელია: — პრეზიდენტი ტრამპის თავისი პოლიტიკური-იდეოლოგიური

თანამედროვე პანდემიის მიერ ისტორიის, ხალხებისა და კულტურის უკველი ნიშნების მიზანმიმართული განადგურება ახლო აღმოსავლეთში, უკრაინაში უაღრესად გამოხატული ქანთა განათავისუფლებული საჭიროების ჯარისკაცების ოკუპაციისა და მხედრობითაა კავშირის ნიშნულზე ევროპაში და ბოლოს, სიბერეთში ნიშნული ლაშქრობა კავშირზე უკრაინასა და ევროპაში ისეთ რაზეა ებრუნება, უკრაინა უკრაინის ენით რომ ვთქვათ, «რას ფილოსოფოსთ სიგარებზე არ მოვლდებით»

რი დომხალია. იგი ერთმანეთში ურევს ფაშისტებსა და კომუნისტებს, ანარქისტებსა და მარქსისტებს. თუმცა, შესაძლებელია, ამას შეგნებულადაც აკეთებს, თუკი იცის, საიდან მოდის ამერიკული იმპერიალიზმის საფრთხე. მარქსიზმი და კომუნისტიზმი ის სიტყვებია, რომლებიც ტრამპსაც და სრულიად კაპიტალისტურ სამყაროს შიშის ზარს სცემს. ბოლო პერიოდში იმიტომაც დაუპირისპირდა კომუნისტურ ჩინეთს ასე თავგამებულად, რომ, ალბათ, აცნობიერებს, საიდან შეიძლება ახლოვდებოდეს ალსასრული. მას არც შიშობდათ გამომავალი და ახსოვლთურად უიდეო ევროპის ეზინია და, სხვათა შორის, არც ოლიგარქიული კაპიტალიზმის გზაზე შემდგარი და კორუფციით ამერიკა-ევროპაზე არანაკლებ დასნებოვნებული რუსეთის. მან იცის, რომ მთავარი საფრთხე ჩინეთის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ სისტემაში იმალება. ამ შემთხვევაში რუსეთი მას

მხოლოდ იმდენად შეიძლება ანადგობდეს, რამდენად ამ ქვეყანაში კაპიტალიზმის საბოლოო გამარჯვების დაჯერება უჭირს და იმასაც ხვდება, რომ ეს ის ქვეყანაა, რომელიც ყოველთვის ისტორიული მოულოდნელობებით აღსავსეა, რის გამოც მისი ამოცნობა გუდვილად ქნებდა. თუმცა, ეს ყველაფერი მომავლის ბუნდობლივი წყურველია. რაც შეეხება ჩინეთს, იქ ამერიკელებისთვის საეჭვო არაფერია, ჩინეთის ნითელი საფრთხე ის რეალურად, რომელსაც ვერსად გაუქვებიან. ამ საფრთხეს მაგალითის ძალა აქვს და გადამდები.

კრისტოფერ რაი, გამომცემის ფედერალური ბიუროს დირექტორი: — ჩინეთი ყველა ხერხს მიმართავს, რათა მსოფლიოში ერთადერთ ზე სახელმწიფოდ იქცეს. ჩინეთის საგარეო გავლენების და მსოფლიო პოლიტიკა დამიზნებულია ჩვენს პოლიტიკაზე, ჩვენს პოზიციებზე დღე-ღამეში 24 საათი, კვირაში 7 დღე,

365 დღე წელიწადში.

ვალერი კვარაცხელია: — ყველაფრის ჩინეთისთვის გადაბრუნების ამერიკული პოლიტიკა საზღვრებს გასცდა. ეს პოლიტიკა გაჯერებულია არამართო სიცრუითა და დემაგოგიით, არამედ წრეგადასული შიშითა და მანიაკური ნინათგრძნობით ჩინეთიდან მომდინარე ფარული უბედურების წინაშე. მაიკ პომპეო არც მალავს, რომ ჩინურ კომპიუტერულ პროგრამებშიც კი უფროსი საფრთხეა ელექტრონული უსაფრთხოება, ვიდრე უსაფრთხოებაა საფრთხე, რომელიც ჩინეთის მიერ ჩინურ აბლიკაციას ტელეფონში, სახელმწიფო მდივანზე უბასუხა.

მაიკ პომპეო: — მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი მომინდებოდა, რომ ჩინელ კომუნისტებს ჩემ შესახებ ყველაფერი სცოდნოდა.

ვალერი კვარაცხელია: — შეხედეთ, ამ თითქოს ხუმრობანარევი წინადადებაში რამდენი თვალსაზრისით გაიყიდა სახელმწიფო მდივანი. ჯერ ერთი, მან ირიბად აღიარა ის, რომ ნებისმიერი კომპიუტერული თუ სატელეფონო უსაფრთხოება და ინტერნეტის უსაფრთხოება, თანაგვარი თუ სოციალური ქსელები ამერიკელების მიერ ინფორმაციის მოპოვებისა და მოგროვების წყაროდ გამოიყენება, ანუ ეზინია იმის, რაც სასუთარი ქვეყნის გამომცემი იმდენად იცის. მეორე და უმთავრესი: მაიკ პომპეოს ქვეცნობიერად ბათქვა ამერიკული პოლიტიკური ფორმის მისაგარეთი. მან ის კი არ თქვა, რომ ტელეფონსა თუ კომპიუტერში გადმონერული რომელიმე აბლიკაციის მეშვეობით ჩემზე ინფორმაციას ჩინეთის სპეცსამსახურები მიიღებენო. არა, მან თქვა, რომ ჩემზე ინფორმაციას ჩინელი კომუნისტები მიიღებენო. ეს უკვე სხვა რამეა, ეს სხვა სახელმწიფოს წინაშე შიში კი არა, სხვა იდეოლოგიის წინაშე ში-

შია. ასე, მისდა უნებურად, გახსნა გატონმა სახელმწიფო მდივანმა ამერიკელიზმის მიერ ჩინეთის განადგობის მთავარი საიდუმლო. გახსნა ის, რომ მათ უპირველესი პოლიტიკური საფრთხედ ჩინური სახელმწიფო კი არა, ჩინური სოციალიზმი და ჩინელი კომუნისტები მიაჩნიათ, ამიტომაც იცა ჩინეთი მათ მთავარ მიზნად.

ასე შეიკრა ეს მთავარი მომენტები: ცივილიზაციის, რელიგიისა და იდეოლოგიის შორის კონფლიქტები, რომლებიც ჩვენს აღმავლობის სტორიულად ჩამოყალიბდა. ისინი ჯერაც არ გამძვავა და არ მოხსნილია დღის წესრიგში. რამდენი ფიქრი, აზრი, გონება იხარჯებოდა და იხარჯება იმდენი, რომ ამერიკის მიერ უკრაინის დაპყრობის მიზანმიმართული დაპირებული ეს საფრთხეები მოიხსნას, მაგრამ ჯერჯერობით არაფერი გამოიღო.

კაცობრიობამ, ისევე როგორც მაშინ, როდესაც უსამართლო პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სისტემებს ქმნიდა და აკანონებდა, არ იცოდა, საით მიექანებოდა, დღესაც არ იცის, საით მიექანება; ისევე, როგორც მსოფლიო ომების წინ არ იცოდა, საით მიექანებოდა, დღესაც არ იცის, რა გზას ადგას და საით მიექანება. იქნებ იცის კიდეც, ან თუ არ იცის, გამოიღებოდა და ინტუიციით მაინც კარნახობს, რომ მოლიპულ გზაზე დასვას, მაგრამ შეჩერებისა და შემობრუნების მიქანში არ გააჩნია. «კაცობრიობა წარმოუდგენელ სიმძლევებს მიადნებდა, უფრო ფხიზლად რომ ყოფილიყო!» — ბრძანებს იოჰან ვოლფგანგ ფონ გოეთე. კაცობრიობის მიმართ გარკვეული გულსწყვეტა და პესიმისტური განწყობა იკითხება გენიოსის ამ ნათქვამში. «უფლება არ გვაქვს, რომ დავკარგოთ რწმენა კაცობრიობაზე, ვინაიდან ჩვენ თვითონ ადამიანები ვართ!» — ბრძანებს ალბერტ აინშტაინი.

კაცობრიობის მიმართ გულსწყვეტის იგივე დროა ამ ნათქვამშიც ისმის, მაგრამ იმასაც ვხედავთ, რომ საბოლოოდ მაინც ოპტიმიზმისკენ იხრება მეორე გენიოსი.

ჩვენ სხვა რა დავგრჩენია, ამგვარი პესიმისტურ-ოპტიმისტური განწყობით უნდა შევხედოთ დღევანდელ მოვლენებს და მომავალსაც... ასეთი იყო დღეს «ოქროს კვება», მომავალ შეხვედრამდე!

რასობრივი დაპირისპირების ამოფრქვევა, რაც ახლა ამერიკაში ხდება, მართალია, სასუქნით განმავლობაში დაბრუნებული შეუთავსებლობისა და სიკუდილის კონკრეტული გამოვლიანაა, მაგრამ ამ მოვლენის არსს ბოლომდე მივხვდებით, თუ მასში სოციალურ და კლასობრივ დაპირისპირებას ვერ დავინახავთ. ადამიანთა ჯგუფებს შეიძლება ეგონათ კიდეც, რომ ისინი ერთმანეთს რასობრივ ან რელიგიურ ნიშანზე უპირისპირდებიან, მაგრამ ასეთ შემთხვევაშიც კი სასუქნითაა საფუძველი სოციალური და კლასობრივი დაპირისპირება, რომელიც, მიუხედავად იმისა, რომ ამ კონკრეტულ შემთხვევაში წინა პლანზეა წარმოშობის და ნაშთობის, მოვლენათა მთავარი გამოვლიანებაა.

www.geworld.ge
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

2020 წლის პირველ კვარტალში თავისუფალი მოქალაქეების მიერ დახარჯული საბიუჯეტო ხარჯები 3795 მლნ ლარს შეადგინდა, რაც 42 პროცენტით ნაკლებია 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით. ამასთანავე, ევროკომისია აღნიშნავს, რომ 2018-დან 2019 წლამდე შენაღობის ზონის ქვეყნებში საქართველოს მოქალაქეებისთვის შესვლაზე უარის თქმის შემთხვევებმა 17 პროცენტით მოიმატა (3805-დან 4435-მდე). ასევე, 26 პროცენტით მოიმატა შენაღობის ზონაში უკანონოდ დარჩენილი ჩვენი მოქალაქეების რაოდენობამ (9400-დან 11845-მდე).

პანდემიისა და კიდევ ბევრი რამის მიუხედავად, საქართველოს ხელისუფლება ამბობს, რომ ჩვენი ქვეყანა არათუ რეგიონში, მსოფლიოში მონინავეთა შორისაა იმ თვალსაზრისით, რომ კრიზისის იოლად გადაიტანს და უმუშევრობის დონეც არ გაიზარდება. ლოგიკურად თუ ვიმსჯელებთ, ხელისუფლების ნათქვამი უმუშევრობაზე რეალობასთან ახლოსაა: წარმოუდგენელია, უმუშევრობის დონე ამაზე მეტად გაიზარდოს, რადგან, ასე რომ მოხდეს, ხელისუფლებამ მყოფთა ნათესავებიც უნდა დარჩენენ უმუშევარი, ამას კი ისინი არ დაუშვებენ. რაც შეეხება საქართველოში საამურ ცხოვრებას...

სამუშაოდან გასაქმებულ რომ გაუსაღამო ხალხს საქმე, ეს გაოსაჯალია?

ევროკომისიის ანგარიშის თანახმად, ზედიზედ მესამე წელია, თავისუფალი მოქალაქეების რაოდენობით საქართველო კვლავ წამყვან პოზიციას იკავებს ევროკავშირის შიგნით. ევროკომისიამ ევროპარლამენტისა და ევროკავშირის საბიუჯეტო უფრო რეჟიმის ვალდებულებების შესრულებაზე მესამე ანგარიში გამოაქვეყნა და ეს ყველაფერი სწორედ იქ წერია. ხომ ამბობს ხოლმე ხელისუფლება, ციფრები არ ტყუიანო (განსაკუთრებით მაშინ, როცა ეკონომიკის მატებაზე ლაპარაკი). ჰოდა, აგერ, ბატონო, ციფრები: 2020 წლის პირველ კვარტალში თავისუფალი მოქალაქეების საქართველოდან 3795 განაცხადი აღირიცხა, რაც 42 პროცენტით ნაკლებია 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით. ამასთანავე, ევროკომისია აღნიშნავს, რომ 2018-დან 2019 წლამდე, შენაღობის ზონის ქვეყნებში საქართველოს მოქალაქეებისთვის შესვლაზე უარის თქმის შემთხვევებმა 17 პროცენტით მოიმატა (3805-დან 4435-მდე). ასევე, 26 პროცენტით მოიმატა შენაღობის ზონაში უკანონოდ დარჩენილი ჩვენი მოქალაქეების რაოდენობამ (9400-დან 11845-მდე). ანგარიშში ევროკომისია შემოთავაზებს გამოსატყვევებელ საკართველოდ თავისუფალი მოქალაქეების რაოდენობის გაზრდას, რომ თანამდებობის მოპოვებაზე უსაფრთხოების რაოდენობის გამო და მიუთითებს, რომ თავისუფალი მოქალაქეების მოთხოვნა ხშირად ევროკავშირში სამედიცინო დახმარების მიღების მიზნითაა განპირობებული. ევროკომისია ანგარიშში ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ინტეგრაციის და წერს, რომ საქართველოს მოქალაქეები თავისუფლად უნდა შეძლონ დახმარების მისაღებად ითხოვან.

ეხად გარბიან და იმედი აქვთ, რომ იმ ქუჩაში არ დატოვებენ. სიცოცხლის გადასარჩენად მიდიან სხვა შემთხვევაშიც. აქაური უმუშევრობის, უფულობლისა და სიღატაკის ფონზე იქ სამუშაოს მოძებნა ადვილია (არ ვსაუბრობთ იმაზე, როგორია ეს სამუშაო — მაღალხელფასიანი და ღირსეული თუ დაბალხელფასიანი და მძიმე). ჰოდა, მუშაობენ იქ ლტოლვილებად დარჩენილი ქართველები, ზოგი ლეგალურად, ზოგიც — არაღებულად და, საკუთარი თავის გარეშე, აქ ოჯახებსაც არჩენენ. საინტერესო კიდევ, იცით, რა არის? ევროკავშირის და ანგარიშის კანონით, მათ ნაკლებად არ უნდა იყოს მათი მდგომარეობა, ვიდრე ადგილობრივი მოსახლეობისა. სწორედ ესაა მათი მიზანი. იმ აჯანყებისა, რომელიც 2012 წელს ხელისუფლების ცვლილებით დასრულდა და სწორედ ესაა მათი მიზანი. განცდა იქნება ამ ხელისუფლების დასასრულის დასაწყისი. ბატონებო (და ყოველი მეთხვეწილი ქალბატონო ხელისუფლებამ), არ შეიძლება, 70 წელს გადაცილებულ ადამიანს უთხრა: ხმა არ ამოიღო, პენსია 250 ლარამდე გაგიზარდეს. დაახლოებით 81 დოლარი ეგ თქვენი 250 ლარი, ანუ იმაზე ნაკლები, რამდენიც არის საშუალო ხელფასი ევროპაში და ამერიკაში... დღიურად. ჰო, დღეში იმაზე მეტს იღებენ დასავლეთში, ვიდრე აქ პენსიონერს პენსია აქვს თვეში. და ეს არ უნდა დაამდლოთ ადამიანებს, არ უნდა უთხრა: ხომ ხედავთ, დაპირება შეგისრულეთო. ის მაინც უნდა იცოდეთ, რომ 70 წელს გადაცილებულ ადამიანს ნამალიც მეტი სჭირდება და სხვა რამეც.

11 ათასზე მეტი მოქალაქე რომ ერთ წელიწადში გაგაქმებენ ქვეყნიდან და უხსოვთუნი არაღებულად დარჩენს გადასახადს, ეს ხომ ნიშნავს იმას, რომ 11 ათასი ოჯახი იქამდე მივიდა, კანონი დაარღვიოს, გაიქმნენ ევროკავშირის და გაუკანონო მოსახლეს შეაქიდოს? ამ აღაშენებამ ამ ყველაწიერი ჩასუსი, ყველაწიერი უსაქმებლობა და იმედი ამოწკნის და სამშობლოდან გაქცევა დარჩათ გამოსავალი. თუ, რა თქმა უნდა, ამას გამოსავალი ჰქვია. მერე იქიდან ზოგი ციხეში ხვდება, ზოგს უკან აბრუნებენ და ევროპაში ჩასვლას სამი წელი უკრძალავენ. ეს უკვე გამოცხადებული სიკვდილის ქრონიკაა. აქედან გაქცეულ კაცს ორ თვეში უკან რომ დააბრუნებ და ეტყვი, — სამი წელი რაც გინდა, ის აკეთე, ევროპაში ფეხს ვეღარ დაადგამო, ან მოიპარავს, ან მოკლავს ვინმეს, ან კიდევ თავს მოიკლავს.

საგულდაგულოდ მალავენ ჩვენი ძალოვნები იმას, რომ ბოლო პერიოდში წვრილმანმა დანაშაულმა პიკს მიაღწია. მალავენ, რომ განსაკუთრებით დედაქალაქის გარეუბნებში საბურთაველის მოპარვა ადამიანების ყოველდღიურ საქმიანობას ათეული შემთხვევაა. 10 და 20 ლარად აბარებენ მოპარულ საბურთაველებს. ამას მილიონების სამოხარადე კი არ სჩადონ, არამედ საღამოს ოჯახში საკვები რომ მიიტანონ და შვილებმა არ უთხრან, მშაო, მაგარამ თქვენი ამას ვერ გაიგებთ და ვერ გაიგებთ იმიტომ, რომ თქვენი შვილი არასოდეს ამბობს, მშაო. პირიქით, ჭამს თუ არ ჭამს, მაინც ატენით პირობას, რაც, თქვენი აზრით, სასარგებლო და კარგია.

70 წელს გადაცილებულ 250-ლარიანი პენსია კი არა, ბატონებო, საქმე მიუხედავად, ხალხს, საქმე, რომ საქართველოში უკანონოდ დარჩენილი მოსახლეობის რაოდენობა იმაზე მეტად იზრდება, რამდენად დადარჩენის გადასახადს, ეს ხომ ნიშნავს იმას, რომ 11 ათასი ოჯახი იქამდე მივიდა, რომ კანონი დაარღვიოს, გაიქცეს ევროპაში და გაუკანონო მოსახლეს შეეჭიდოს. ამ ადამიანებმა აქ ყველაწიერი რეესტრის, ყველაწიერი შესაძლებლობა და იმედი ამოწკნის

ება და აქ როგორ არ გავიხსენოთ იოჯო გაბაშვილის ფრაზა: „რაც უფრო დაუფერებელია ტყუილი, მით უფრო ადვილად დაიჯერებენ მას“. ეჭვი გვაქვს, სწორედ ნაცისტების პროპაგანდის მინისტრის იდეებით გაფრთხილებულ ტყუილებს მოიფიქრებენ და არაფერს თქვას ახლა, გებელს რატომ ადარებთო. იმიტომ, ბატონებო, რომ ქვეყანა ნელ-ნელა საკონცენტრაციო ბანაკს დაემსგავსა, იმ ბანაკს, რომლიდანაც ყველას გაქცევა სურს და რომელშიც ხალხი ზუსტად ისე შიმშილობს, როგორც ნაცისტურ საკონცენტრაციო ბანაკებში. აბარ, წინასწარჩვენოდ, ერთწიერი ფორმასაც ჩაბვაცხვეთ და ეგ არის, განსხვავება საერთოდ აღარ იქნება. ჰო, სხვადასხვა პარტია სხვადასხვა ფორმას მოგვარებებს, ისე, როგორც ოსვენციმსა და ბუხენვალდში განსხვავებულად ფორმები. 70 წელს გადაცილებულ 250-ლარიანი პენსია კი არა, ბატონებო, საქმე მიუხედავად, რომ საქართველოში უკანონოდ დარჩენილი მოსახლეობის რაოდენობა იმაზე მეტად იზრდება, რამდენად დადარჩენის გადასახადს, ეს ხომ ნიშნავს იმას, რომ 11 ათასი ოჯახი იქამდე მივიდა, რომ კანონი დაარღვიოს, გაიქცეს ევროპაში და გაუკანონო მოსახლეს შეეჭიდოს. ამ ადამიანებმა აქ ყველაწიერი რეესტრის, ყველაწიერი შესაძლებლობა და იმედი ამოწკნის

ბასო გარბაძე

SOS

www.geworld.ge

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

2018 წლიდან ანკარა სრულფუნქციანი წევრია ასოციაციისა „ტრანსკასპიური საერთაშორისო სატრანსპორტო მარშრუტი“, რომელშიც ასევე შედიან ყაზახეთი, აზერბაიჯანი და საქართველო. ამ ორგანიზაციის მიზანია სატრანსპორტო დერეფნის განვითარება ჩინეთიდან ყაზახეთის, კასპიის ზღვის აკვატორიის, აზერბაიჯანისა და საქართველოს გავლით ევროპის ქვეყნებისკენ. ამ დერეფნის განვითარებაში მთავარი როლი ეკუთვნის თურქეთს.

2020 წლის შემოდგომაზე დაგეგმილია „ბუნებრივი აირის სამხრეთის დერეფნის“ მშენებლობის დასრულება. ეს პროექტი შესაძლებლობას მისცემს თურქეთს, გაიმყაროს ბუნებრივი აირის რეგიონული ჰაბის როლი და განიმტკიცოს ურთიერთობა ამიერკავკასიის ქვეყნებთან. როგორ იყენებს თურქეთი ამიერკავკასიის კონფლიქტურ პოტენციალს თავისი პოლიტიკური და ეკონომიკური პრეფერენციებისთვის?

ისტორიული ასაქმტი

ამიერკავკასია ოდითგანვე იყო რუსეთის, თურქეთისა და ირანის ინტერესების შეჯახების ადგილი. თურქეთის მოქმედების ყველაზე ნათელი მაგალითია მის კონტროლს დაქვემდებარებული ამიერკავკასიის ფედერაციული დემოკრატიული რესპუბლიკის შექმნის მცდელობა 1918 წელს. ეს რესპუბლიკა შეიქმნა რუსეთის იმპერიას გამოყოფილი საქართველოს, სომხეთისა და აზერბაიჯანის ტერიტორიებზე. იმხანად ყველაზე დიდი მხარდაჭერა მიიღო აზერბაიჯანმა. ამ ქვეყანაში ანკარამ საკუთარ თავზე დაიკისრა არმიის შექმნა, საბრძოლო მოქმედებების ხელმძღვანელობა და ამით ხელი შეუწყო აზერბაიჯანს, დამოუკიდებლობა მოეპოვებინა. მაგრამ თურქეთის გეგმების განხორციელებაში ხელი შეუშალა პირველ მსოფლიო ომში დამარცხებამ, რასაც მოჰყვა მისი ოკუპაცია რამდენიმე ქვეყნისა და „ანტანტელი“ მოკავშირეების (საბერძნეთი, საფრანგეთი, დიდი ბრიტანეთი, იტალია, აშშ) მიერ, და ქემალისტური რევოლუციის (1919-1923 წწ.) მიმდინარეობისას სახელმწიფოებრიობის ჩამოყალიბების საკმაოდ ხანგრძლივმა პროცესმა.

ბაქოსთვის თურქეთი დამოუკიდებლობის განმტკიცებისა და ტერიტორიული მთლიანობის მომხრე და, უბრალოდ, სტრატეგიული პარტნიორია. 2000 წლიდან თითქმის 10-ჯერ მოიმატა საქონელბრუნვამ თურქეთსა და აზერბაიჯანს შორის (225 მლნ-დან 2 მლრდ-მდე) და ამ საქონელბრუნვაში ლომის წილი აქვს ენერგორესურსებს.

ამას გარდა, 2018 წლიდან ანკარა სრულფუნქციანი წევრია ასოციაციისა „ტრანსკასპიური საერთაშორისო სატრანსპორტო მარშრუტი“, რომელშიც ასევე შედის ყაზახეთი, აზერბაიჯანი და საქართველო. ამ ორგანიზაციის მიზანია სატრანსპორტო დერეფნის განვითარება ჩინეთიდან ყაზახეთის, კასპიის ზღვის აკვატორიის, აზერბაიჯანისა და საქართველოს გავლით ევროპის ქვეყნებისკენ, ამ დერეფნის განვითარებაში მთავარი როლი ეკუთვნის თურქეთს.

სხვათა შორის, მიზეზი იმისა, რომ ამ მარშრუტმა გვერდი აუარა რუსეთს, არის სამოქალაქო ომი დონბასში. მოსკოვსა და კიევს შორის ურთიერთობის განყვეტის გამო მნიშვნელოვნად შემცირდა ჩინეთთან სასაქონლო ნაკადები, ამასთანავე, სანქციების შედეგად შემცირდა საგნებისა და პროდუქტების ნომენკლატურა. ლოჯისტიკის ორიენტაციის შეცვლაზე შეიძლება, აგრეთვე, იმოქმედოს ბელარუსის ხელისუფლების სათავეში ნაციონალისტების მოსვლაზეც, ეს, დიდი ალბათობით, შეიძლება მოხდეს მიმდინარე წლის აგვისტოში საპრეზიდენტო არჩევნების შემდეგ.

„ბუნებრივი აირის სამხრეთის დერეფნის“ საქმე წინ მიიწევს — ბუნებრივი აირის ტრანსპორტირების მილსადენის ბოლო უბნის ამუშავება მიმდინარე წლის ბოლოს იგეგმება — დეკემბერში.

ალსანიშნავია, რომ ამ დერეფანზე გადამული რუსეთის „თურქული ნაკადის“ ორივე შტო, რომლებმაც უნდა შეამციროს ტრანზიტის უკრაინის ბუნებრივი აირის სატრანსპორტო სისტემიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში. ამით მოსკოვი რამდენადმე დამოკიდებული იქნება ანკარაზე.

სამთა კავშირი

2007 წელს ბუნებრივი აირის მილსადენ „ბაქო-თბილის-ერზერუმის“, ხოლო 2017 წელს სარკინიგზო მაგისტრალ „ბაქო-თბილისი-ყარსის“ გახსნით შეიქმნა სამთა კავშირი თურქეთს, საქართველოსა და აზერბაიჯანს შორის.

2008 წლის აგვისტოში, ცხინვალის რეგიონში შეიარაღებული დაპირისპირებისა და ბუნებრივი აირის მილსადენის დაზიანების შემდეგ, გაჩნდა ოფიციალური საბაბი, პარტნიორ ქვეყნებს შეემუშავებინათ ერთობლივი ღონისძიებები რეგიონული ეკონომიკური პროექტების დასაცავად. ასე

თურქეთის ამბიციები ამიერკავკასიაში: ანკარა გავლენას ახდენს რეგიონში

საქართველო 1918-1921 წლებში

ვლადიმერ პუტინი და რეჯაფ თაიფ ერდოღანი თურქული ნაპადის გახსნაზე

გაჩნდა თურქეთის, საქართველოსა და აზერბაიჯანის ძალიან სტრუქტურების ერთობლივი სწავლება Eternity („მარადისობა“), რომელიც კომპიუტერული სამეთაურო-სამშაბო წვრთნებიდან თანდათან გადადის ერთობლივ სამეთაურო-სამშაბო სწავლებებში. სამხედრო კონტინგენტების ჩართვით, მთავარი თემატიკა არის სამივე მოკავშირისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურის დაცვა.

2014 წლიდან წელიწადში ორჯერ რეგულარულად ტარდება თავდაცვის მინისტრების სამხრეთი შეხვედრა; ცდილობენ, შექმნან ერთობლივი სამხედრო ფორმირება — მრავალეროვანი ბრიგადა.

2019 წელს ETERNITY-2019-თან ერთად ჩატარდა თურქეთისა და აზერბაიჯანის სამხედრო-საჰაერო ქალაქის სწავლება „თურაზ კართალი-2019“. ამ სწავლების განსაკუთრებული მახასიათებელია იყო ის, რომ თურქებმა აზერბაიჯანში გადამარტყა ტაქტიკური ავიაციის თვითმფრინავები F-16-ები, ომიონივი ვერტოლტები AN-1, „საჰაერო-საჰაერო“ და საზღვაო საავიაციო ავიაციის თვითმფრინავი CN-235. თვითმფრინავი იყო კასპიის ზღვაში აზერბაიჯანის გუნდის მიერ აირის საბაზის დაცვის ორგანიზება. ანკარისთვის თავისი გაგლეხის გასაფართოებლად აზერბაიჯანისა და თურქეთის ერთობლივი სწავლება „თურაზ კართალი-2019“-ის შემდეგი ეტაპია ბაზების განლაგება აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე, აგრეთვე, შეიარაღებისა და სამხედრო ტექნიკის მიწოდების გაფართოება. პირველი ნაბიჯი იყო ნახიჩევანში „კომანდოს“ ინსტრუქტორების ჩაყვანა განსაკუთრებული საზოგადოებრივი არმიის მოსამზადებლად. 2016 წლის 20 ივლისს აზერბაიჯანის პრეზიდენტმა ილჰამ ალიევმა ხელი მოაწერა განკარგულებას თურქეთის შეიარაღებული ძალების სარგებლობაში ბაქოში მდებარე სამხედრო ქალაქ „გიზილ შიარვის“ შენობების ნანაღისა და ავიაბაზა „ნასოსნის“ (ბაქოდან 45 კმ-ის დაშორებით) ტერმინალის გადაცემის შესახებ. ამ განკარგულების საბაბი იყო თურქეთის სამხედრო-საჰაერო ძალების სატრანსპორტო თვითმფრინავების გამოყენება იმ აზერბაიჯანელი სამხედრო

www.geworld.ge
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

1945 წელს ამერიკა ითვლებოდა ყველაზე აგრესიულ იმპერიალისტურ და მილიტარისტულ სახელმწიფოდ მსოფლიოში. 1945 წლის ზაფხულში სწორედ მან გამოიყენა ატომური ბომბები ჰიროსიმასა და ნაგასაკის მშვიდობიანი მოსახლეობის წინააღმდეგ, როდესაც ეს სრულიადაც არ იყო აუცილებელი, რადგან იაპონია ისედაც დამარცხებული იყო და დღე-დღეზე გამოაცხადებდა კაპიტულაციას. ეს ყველაფერი სტალინის შესაშინებლად იყო მოწყობილი, მაგრამ სტალინს შიშის განცდა დიდი ხნის დაკარგული ჰქონდა.

ტაციანს. დაშლის პირის მიხედვით სსრკ-ის ხელისუფლების სათავეში სრულყოფილი საბჭოთა მემკვიდრეობის — მიხეილ გორბაჩოვის — დანიშნვა-საბოლოოდ გაანადგურა სუპერსახელმწიფო სსრკ.

აი როგორ შეაფასა მომხდარი რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტმა ვლადიმერ პუტინმა: „ეს მეოცე საუკუნის გეოპოლიტიკური კატასტროფა იყო!“

რა იყო ის ძალა, რომელმაც უღარიბესი კავიანი რუსეთი ჯერ ერთ მუშადად შეკრა, შემდეგ მძიმე ინდუსტრიის საბაზისო სახელმწიფოდ აქცია, შექმნა პირველხარისხოვანი საბრძოლო ტექნიკა, აღზარდა მილიონობით პატრიოტი ადამიანი და დედამიწას მოუვლინა სრულიად ახალი აზროვნების, ახალი ფორმაციის სახელმწიფოს მშენებლის ახალი ტიპი. ალბათ, სწორედ ამაზე ამბობდა ბალატირნი — „სხვა მეოცე საუკუნე, არასოდეს არ ყოფილა“.

კოლექტიური ხელმძღვანელობა და დემოკრატია ამ და სხვა სასწაულებს ვერ შექმნიდა. სასწაულებს მოვლენები ქმნიან, მოვლენებს კი — ბუნება. უსსოვარი დროიდან ეძებს ადამიანი ამ სასწაულების გასაღებს და ის ანტიკურ ხანაში მოიძებნა ორი უდიდესი დღითისგან ნაბოძები ადამიანის აზრთა ურთიერთშეჯერების შედეგად.

პლატონმა ახსნა, რომ ადამიანები ობიექტებს მეცნიერულ საფუძვლებზე მართავენ. ამ ობიექტებს მან „გობერნი“ („კიბერნი“) უწოდა და მაგალითად დედამიწა მოიყვანა. მაგალითისთვის მან, აგრეთვე, დაასახელა ხომალდი, რომელიც ყველანაირად შემკულია, მაგრამ მასში არ არის ხალხი — ამ შემთხვევაში ხომალდი ნივთია და, თუ მასში ადამიანები მოთავსდებიან სამოგზაუროდ, მაშინ იქნება გობერნი, რომელსაც კიბერნეტი, ანუ სპეციალისტი მართავს. გემს არ შეიძლება მართავდეს კოლექტივი. მას კიბერნეტი, ანუ სპეციალისტი მართავს. თუ შევთანხმდებით იმაზე, რომ ადამიანი ბიოლოგიურად ცხოველური წარმომობისაა, გამოდის, რომ კიბერნეტიკის მამა — ნორბერტ ვინერი, რომელმაც თითქოს შექმნა კიბერნეტიკა, სულაც არ ყოფილა კიბერნეტიკის მამა, რადგან კიბერნეტიკა — მეცნიერება, რომელიც სწავლობს კავშირს ცხოველებსა და მანქანებს შორის, მანქანებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მიერ ინფორმაციის მიღებას, შენახვასა და გადაცემას, აგრეთვე, ამ ინფორმაციის გამოყენებას მართვისთვის — შორეულ წარსულში, ანტიკურ ხანაში იღებს სათავეს.

„გუბერნია“, „გუბერნატორი“, „გუბერნი“ (მმართველი) — ინგლისური სიტყვებია და პლატონის „გობერნიდან“ იღებს სათავეს.

პლატონი და მისი მოსწავლე არისტოტელე ხშირად კამათობდნენ მართვის საკითხზე. არისტოტელეს აზრით, ქვეყნის მართვა დაფუძნებული უნდა ყოფილიყო კანონზე, ხოლო პლატონი მიიჩნევდა, რომ ქვეყანა უნდა ემართა კიბერნეტს (ანუ სპეციალისტს). ისტორიამ არა მხოლოდ თეორიულად, არამედ პრაქტიკულადაც დაამტკიცა კიბერნეტიკის ეს მუდმივმოქმედი კანონი.

ახლა კი მივადექით სტალინის პიროვნებას იმის გასარკვევად, „დევნიდა“ თუ არა ის კიბერნეტიკას და უნდა დავადა თუ არა მას ცრუ მაცნიერებას.

სტალინის უახლოეს გარემოცვაში ცნობილი იყო, რომ სტალინმა საფუძვლიანად იცოდა როგორც არისტოტელეს, ისე პლატონის ფილოსოფიური ნაწარმოებები, აგრეთვე, ანტიკური ფილოსოფიასაც.

მოსკოვში, ლენინგრადის პროსპექტის 51-ე ნომერში დღესაც დგას მწვანეში ჩაფლული მალალსვეტებიანი სტალინური შენობა, რომელშიც 1948 წელს ბინა დაიდო სერგეი ლებედევის სახელობის ზუსტი მექანიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის ინსტიტუტმა, რომელიც შეიქმნა იმიტომ, რომ დაემზადებინათ ელექტრონული მანქანები. ეს იყო სსრკ-ის კიბერნეტიკული სკოლის ჩანასახი, რომლითაც ამაყობდა აკადემიკოსი **ვიტორ გლუშკოვი** — ბრწყინვალე მეცნიერი, მათემატიკოსი, ინჟინერი, ინტელექტუალი.

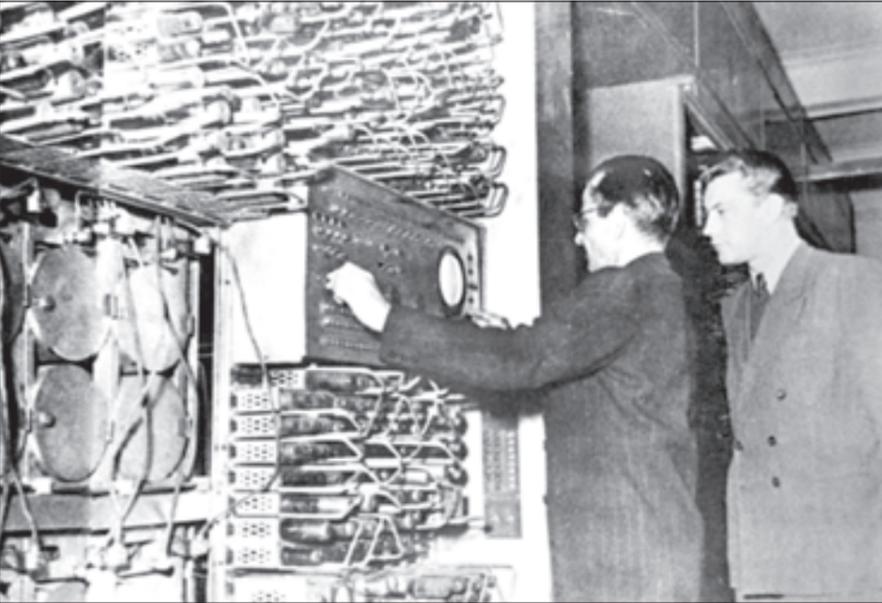
უკრაინის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცეპრეზიდენტმა, მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორმა **მიხეილ ლავრენტიევი** სტალინს მიმართა წერილით, დაჩქარებულიყო კვლევები კომპიუტერების, ელექტროგამომთვლელი მანქანების გამოსაშვებად. **სტალინმა, რომელმაც შედარებით იცოდა მეცნიერების ამ დარგის მნიშვნელობა და დიდი პერსპექტივა, მისივე გაცა განკარგულება, სასწრაფოდ შეექმნათ ზუსტი მექანიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის ინსტიტუტი, რომლის დირექტორადაც დაინიშნა აკადემიკოსი სერგეი ლებედევი. ამ სამეცნიერო დაწესებულებაში კადრებს არჩევდნენ სტალინის ფორმულით: „არ გვეთანხმები — გვეკამე, გვეკამათები — შემოგვთავაზე, გვთავაზობ — გააკეთე, აკეთებ — პასუხისმგებლობა დაიკისრე!“**

აი, ასე „დევნიდა“ კიბერნეტიკას სტალინი. **1948 წელს ფინიკა-მათემატიკის მაცნიერებათა დოქტორ სერგეი ლავრენტიევის ინიციატივით, სსრკ-ში იწყება მცირე სიძაბვის ელექტრონული გამოთვლელი მანქანების გამოშვება — ისაა ბრუკმა და ბაზირ რამიევი-ლავა გამოთვლითი ტექნიკა და 1950-1951 წლებში შეიქმნა გამოთვლელი მანქანა, რომელიც ელექტრონული ნათურების მგვირ მსოფლიოში პირველი მსოფლიოში პირველი**

ლუდო მარტენსმა გააძულა ახილა აუგ. ის ნაჩდა, რომ ამ ქვეყანა მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ რაიონილ მსოფლიოზა გაბატონების მსურველი გარეგანი და მსოფლიო კავშირებისთვის თვითონ შეუღა კალაის, ფინანსების, ქვეყნებისა და აღმოსავლეთის მოხილვებას. რადგან ნახისტებს კარგად ჰქონდათ გახსოვნიკებული მსოფლიოზა გაბატონების შესაძლებლობები, ამერიკელთაგან უამრავი ნახისტი რაიონანეს შტატებში და დაავალეს ადრინდელი მოვალეობების შესრულება, ოღონდ აუგ-ის სასარგებლოდ

ლუდო მარტენსი და მისი ნიგნი

აკადემიკოსი სერგეი ლავრენტიევი ინსტიტუტში

ელად გამოიყენეს ნახი-ვარგამტარი დროლები, რაც ნახივში რეგულაცია იყო კიბერნეტიკაში.

1950 წელს ალმა-ატაში შეიქმნა გამოთვლითი მანქანების ლაბორატორია. ეჭვი არ არის, რომ სტალინურ ეპოქაში დაიწყო და უდიდეს სიმაღლეზე ავიდა ენერგეტიკული მეცნიერების განვითარება.

1949 წელს მოსკოვში ვლადიმერ კლინოვის სახელობის გამოთვლითი ანალიტიკური მანქანების ქარხნის გახსნა შეიქმნა გამოთვლითი მანქანების შემდგომი განვითარების მიზნით. ანალიტიკური მანქანების შემდგომი განვითარების მიზნით დაიწყო ჯერ კიდევ დიდი სამაგისტრო ომის დაწყებამდე ზრუნვა და დაიწყო კიდევ კვლევითი სამუშაოები სწრაფობადა ტრიბუნაზე, რაც გამოთვლითი მანქანების ძირითად საფუძვლს შეადგენდა.

ასე და ამგვარად, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ მსოფლიოში კიბერნეტიკის განვითარების მეთოდები, უწინარესად, სტალინურ ეპოქაში შეიქმნა, რამაც საფუძველი დაუდო ადამიანის კოსმოსში გაფრენას.

როდესაც აშშ-მა და საბჭოთა კავშირმა კოსმოსში ერთობლივი კოსმოსური ხომალდი „სოიუზ-აპოლონი“ გაუშვეს, დედამიწიდან ინფორმაციის გაშვებას და ხომალდიდან ინფორმაციის მიღებას ორივე სახელმწიფო თავიანთი საინფორმაციო აპარატებით ასორციელებდა. ორივე ქვეყნისათვის ცნობილი შეიქმნა, რომ საბჭოთა აპარატით ინფორმაციის გაგზავნა-მიღებას ერთი ნუთი სჭირდებოდა, ხოლო ამერიკული აპარატი 30 ნუთის შემდეგ იღებდა საჭირო ინფორმაციას ხომალდიდან.

აქედანაც ნათლად ჩანს, რან იყო საბჭოთა კიბერნეტიკული მონოპოლიტები „კიბერნეტიკის მამების“ მიერ შექმნილ კიბერნეტიკურ მანქანებთან შედარებით.

ზემოხსენებული ფაქტები იძლევა სურათს, რა გაუკუღმართებული მითები ითხვებოდა სტალინის პიროვნებაზე, მის მიერ შექმნილ ქვეყანასა და მეცნიერებაზე არა მხოლოდ მტრულად განწყობილ სახელმწიფოებში, არამედ სტალინის მიერ შესახელმწიფოდ ქვეყნებში.

მომავალში კიდევ უფრო მეტ სენსაციურ მასალას მოგანვდით იმ ბრალდებებზე, რომლებსაც სტალინს მიანერდნენ და რომელთა მიხედვითაც სტალინი გენეტიკას თურმე „ცრუ მეცნიერებას“ უწოდებდა.

გენერალი რაიონარდ გელანი მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში იყო ნახისტური სამხედრო დაზვერვის უფროსი, როგლის თავგანთიკვით ებრკოდა სსრკ-ს. 1945 წლის მაისში ის ტყვედ ჩაბარდა ამერიკელს. ხელშეკრულების თანახმად, ტყვე გენერალი სსრკ-ისთვის უნდა გადაეხათ, რადგან ის შეყვანილი იყო მთავარ სამხედრო დაზვერვითა სიაში, მაგრამ ნახვლად ამისა, იგი სრულიად საიდუმლოდ რაიონანეს ამერიკაში, სადაც მოლაპარაკებებს მართავდა აუგ-ის სადაზვერვო სამმართველოს მოვალე დირექტორ ალან დალესთან

გაზრდილება. დასაწყისი იხ. №25, 2020 წ.

აპაღ-ჰაბაშა და ჰერცელს შორის დაპირისპირება პირველი გამარჯვებით დასრულდა (1903 წელს ჰერცელი მოულოდნელად გარდაიცვალა): 1911 წელს სიონისტურ მეორე კონგრესზე მისი თეორია იმარჯვებდა და შეაღწევს ორგანიზაცია „ზნაი ბრითში“. მისმა მომხრეებმა დიდი უმრავლესობით სძლიეს მონინალდევს. „სულიერი სიონიზმის“ მთავარი ორგანო გახდა „ბნე სიონი“, რომელიც თავისი განსაკუთრებით ევროპას იყო მოდებული.

ამასთანავე, მიუხედავად იმისა, რომ აპაღ-ჰაბაში ითვლებოდა „სულიერი სიონიზმის“ ავტორად, იგი მხოლოდ გამოხატავდა ჰაბაშის ხასიდების თვალსაზრისს, რომლის მთავარი იდეა იყო იუდეველების სათავეში მდგომარე მსოფლიოში გაბატონებისთვის ხელშეწყობა. მათ შეძლეს ამ თეორიის გასაგებად გამოეცნა იმ დროს მოდური ეროვნული თეორიების ჭრილში, როგორც „ებრაული იდეოლოგია“. ასაბუთებდნენ მას იმევე რელიგიური პრინციპებით, რომლებიც საერო გარსში იყო მოქცეული. შემთხვევითი არ არის, რომ ბევრი მეცნიერი სიონისტური პოლიტიკის ანალიზსას მიმართავდა პლატონის უტოპისტურ თეორიებს. მაგალითად, ებრაელი მკვლევარი მოუხს ჰაბაში ამტკიცებდა, რომ „კლასიკურმა იუდაიზმმა“ (თალმუდში) პლატონიზმის, უნიარეს ყოვლისა, კი მისი სპარტის ხატის — იდეალური სახელმწიფოს — სერიოზული გავლენა განიცადა.

პლატონის პოლიტიკური სისტემის მთავარი პრინციპი, რომელიც იუდაიზმმა ჯერ კიდევ პასომონის პერიოდში (II-I საუკუნეები ჩვენს ერამდე) მიიღო დადასტურება იმისა, რომ „ადამიანის ქცევის თითოეული დეტალი უნდა დაუქვემდებარდეს რელიგიას, რომელიც არის იარაღი მმართველის ხელში“, ანუ რაბინები მანიპულირებდნენ იუდაიზმით თავიანთი ძალაუფლების შესანარჩუნებლად. ჰაბაში წერს, რომ იუდაიზმმა მიიღო ის, რაც პლატონმა თავისი პროგრამის მიზნად გამოაცხადა: „მთავარია, რომ არავინ — არც კაცი, არც ქალი არ დარჩეს ინიციალური პირის ყურადღების გარეშე და რომ არავის გაუჩნდეს თავისი შეხედულებით რაიმეს კეთების ჩვევა. მოკლედ რომ ვთქვათ, უნდა მივჩვიოთ იგი, არასოდეს ჩაეჭვად ამის ინდივიდუალურად გაკეთების შესაძლებლობაზე და არც უნდა იცოდეს, როგორ კეთდება იგი“. ამრიგად, სახელმწიფო, რომელიც დაფუძნებულია „ებრაულ იდეოლოგიაზე“, შეიძლება მხოლოდ „დაბურულ საზოგადოებად“ იყოს წარმოდგენილი.

თავის სიონიზმში შეიძლება გამოვყოთ სამი რკალი (წრე): „შივა“ — კაბალისტური, რომლის გამოხატულება ჰასიდისმი და მისი მთავარი განსტოლება — სექტა საბადი; „საშუალო“ — თალმუდური იუდაიზმი, რომელიც გაერთიანებული არიან „განათლებული“ რაბინები და მათი მოსწავლეები; და მესამე — „გარე“ წრე, რომელიც შედგება „გაუნათლებელი“ ებრაელები, რომლებსაც იუდეველი ბელადები უწოდებენ „ამ-ჰარეცს“,

„პლებებს“, რაც „კანონის უცოდინარებს“ ნიშნავს. ესენი არიან დაბალი ხარისხის ადამიანები, რომლებიც თალმუდში შედარებული არიან ცხოველებთან და მწერებთან, რომელთა მოკვლა არ ისჯება ცოდვითა მიტევების დღესაც კი.

„ამ-ჰარეცის“ ბელადებისთვის ეს არის მხოლოდ საშუალება მსოფლიო ბატონობის გზაზე; მასალაა, რომელსაც გამოიყენებენ სოციალური რევოლუციებისა და ომების პროვოცირებისთვის და რომლის საიქიოში გასტუმრებაც შეუძლიათ საჭიროებისამებრ, თავიანთი ძალაუფლების შესანარჩუნებლად ან განსამტკიცებლად. XX საუკუნის დასაწყისისთვის ებრაელთა მასა უკვე აღარ წარმოადგენდა კონსოლიდირებულ საზოგადოებას, იუდეველთა სათავეში მდგომი ცდილობდნენ, სიონიზმის დახმარებით სათავისოდ აღედგინათ მორჩილი „ამ-ჰარეცების“ სოციალური ბაზა, რომელთა მართვა მით უფრო იოლი იყო, რაც ნაკლებად იყვნენ გარკვეული თალმუდის კანონები.

„ალმოსავლელი ებრაელების“ დასავლეთში მასობრივი იმიგრაციის შედეგად XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში დიდ პრიტანეთსა და აშშ-ში ჩამოყალიბდა საერთაშორისო სიონიზმის „მეხუთე კოლონა“, რომელმაც შეადგინა მას (საერთაშორისო სიონიზმს), დაერქვა ხელისუფლების წონასწორობა ამ ქვეყნებში. სიონისტების მთავარი შედეგი იყო ანგლოსაქსური ელიტის წამყვანი წარმომადგენლების მიერ პოლიტიკური სიონიზმის იდეების არა მხოლოდ მხარდაჭერა, არამედ ჩრდილოვანი ხელისუფლების ვერტიკალის ჩამოყალიბება მის ნიაღში, რომელიც წარმოდგენილი იყო „მრჩეველთა ინსტიტუტის“ სახით. ამ სტრუქტურის წარმომადგენელის მიჩენილი ჰყავდათ სახელმწიფო მოღვაწეებს და მათ, ვინც მზად იყო მსოფლიო მმართველობის საკითხების გადასანჯვრებლად. „მრჩეველთა“ წარმატებული საქმიანობა, თავის მხრივ, განპირობებული იყო ანგლოსაქსური ელიტის ყველაზე გავლენიანი ნაწილის ორიენტაციით ქრისტიანულ სიონიზმზე ან ახალ პროტესტანტიზმზე, რომელიც იხვედრებოდა ჯერ კიდევ XIX საუკუნის შუა წლებში ჩაისახა (ავტორები — ჯონ დარსი, ლუიჯი მოუდი, სანირუსი სპოუფილი და სხვ.) და რომელიც ამერიკის პროტესტანტული ფუნდამენტალიზმის ბევრმა დინებამ გაითავისა.

ქრისტიანული სიონიზმის მთავარი მიმართულებები იმეორებდა სიონიზმის ძირითად იდეებს; დანვრისთვის განმარტავდა ძველ აღთქმას ებრაელების ღვთისმშობლობისა და ნილოსიდან ევფრატამდე ტერიტორიის ფლობის ღმერთის მიერ მინიჭებული უფლების შესახებ, თავისებურად განიხილავდა იოანე მოციქულის გამოცხადებას. მისი წარმომადგენლები ამტკიცებდნენ, რომ ყველა ებრაელი დაბრუნდებოდა ისრაელში, ისინი განდევნიდნენ მუსლიმებს, აღადგენდნენ სოლომონის ტაძარს, რის შემდეგაც დაიწყებოდა არამედიტერანეული უკანასკნელი ბრძოლა, რომ-

„ალმოსავლელი ებრაელების“ დასავლეთში მასობრივი იმიგრაციის შედეგად XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში დიდ პრიტანეთსა და აშშ-ში ჩამოყალიბდა საერთაშორისო სიონიზმის „მეხუთე კოლონა“, რომელმაც შეაქალიბა მას (საერთაშორისო სიონიზმს) დაერქვა ხელისუფლების წონასწორობა ამ ქვეყნებში. სიონისტების მთავარი შედეგი იყო ანგლოსაქსური ელიტის წამყვანი წარმომადგენლების მიერ პოლიტიკური სიონიზმის იდეების არა მხოლოდ მხარდაჭერა, არამედ ჩრდილოვანი ხელისუფლების ვერტიკალის ჩამოყალიბება მის ნიაღში, რომელიც წარმოდგენილი იყო „მრჩეველთა ინსტიტუტის“ სახით.

ეპროკავპურიის ჩრდილოვანი ისტორია გეგები, მქანიგები, შედეგები

ახალი პროტესტანტიზმი და მისი ახალი პოსტულატების მხარდაჭერა სიონიზმის ბელადების ბრძოლის მთავარ იარაღად იქცა. ისინი ხდილობდნენ, ამ იარაღით დაეპოვიდათ თავიანთი გავლენა ანგლო-ამერიკულ ისტაბლიშმენტზე, სახელმწიფოს პირველ პირებზე აერით სიონიზმისადმი ლოიალურად განწყობილი მოღვაწეები, რომლებიც მზად იქნებოდნენ უკანასკნელი ბრძოლა, რომ-

ლის დროსაც მილიონობით ადამიანი დაიღუპებოდა. ამის კვალზე მოხდება მეორედ მოსვლა და ებრაელების გაქრისტიანება (ვინც არ მოინათლება, დაიღუპება).

ქრისტიანული სიონიზმის ბატონობას ებრაელთა მიერ შექმნილ სახელმწიფოში, საიდანაც განახორციელებენ მმართველობას მსოფლიოში. შესაბამისად, ის ებრაელები, რომლებიც ამ სახელმწიფოს მშენებლობაში მიიღებენ მონაწილეობას, გადარჩებიან, ვინც არა — ჯოჯოხეთში მოხვდება. დაიღუპებიან ის ებრაელებიც, რომლებიც არ გაქრისტიანდებიან. XIX საუკუნის ბოლოსთვის ქვეყნიერების დაღუპვის ეს წინასწარმეტყველებანი გახდნენ უიღბლო ბლამსტოუნის, ამერიკელი ქრისტიანული სიონისტის, შეფასებებით. მან მკაცრად გააკრიტიკა ის ებრაელები, რომლებმაც არ აღიარეს სიონიზმი არც სეკულარული, არც რელიგიური ფორმით და არ ისურვეს პალესტინაში დაბრუნება.

ახალი პროტესტანტიზმი და მისი ახალი პოსტულატების მხარდაჭერა სიონიზმის ბელადების ბრძოლის მთავარ იარაღად იქცა. ისინი ცდილობდნენ, ამ იარაღით დაეპოვიდათ თავიანთი გავლენა ანგლო-ამერიკულ ისტაბლიშმენტზე, რაც საშუალებას მისცემდა, სახელმწიფოს პირველ პირებზე აერით სიონიზმისადმი ლოიალურად განწყობილი მოღვაწეები, რომლებიც მზად იქნებოდნენ უკანასკნელი ბრძოლა, რომ-

იღლიდ ჯორჯისა და უინსტონ ჩერჩილის დანიშვნა. სიონიზმის ბელადები მათ, მხოლოდ „მეორე ხარისხის“ ადამიანებად აღიქვამდნენ, რომლებსაც მისიის შესრულების შემდეგ დაივიწყებენ.

მთავარია ის, რომ ბრიტანეთისა და ამერიკის იმპერიების მსოფლიო ბატონობის დასაფუძვლებლად უიღბლო ბლამსტოუნის, ამერიკელი ქრისტიანული სიონისტის, შეფასებებით. მან მკაცრად გააკრიტიკა ის ებრაელები, რომლებმაც არ აღიარეს სიონიზმი არც სეკულარული, არც რელიგიური ფორმით და არ ისურვეს პალესტინაში დაბრუნება.

პროტესტანტული სიონიზმის ისტორიაში მნიშვნელოვან მოვლენად იქცა „ბლექსტოუნის სამახსოვრო წერილის“ გამოქვეყნება 1891 წელს. ეს იყო ებრაულ სახელმწიფოს დაფუძნების მხარდაჭერი პეტიცია, რომელიც მიმართეს პრეზიდენტს. მას ხელი მოაწერა 413-მა ყველაზე გავლენიანმა ამერიკელმა. მათ შორის იყვნენ როკველერი, მორგანი, მაკკორმიკი და სხვები.

მაგრამ სიონიზმის მოწინააღმდეგეები მთავარი მიზანი იყო 1917 წელს ბელფორის ცნობილი დეკლარაცია, რომელიც ლაპარაკი იყო იმა-

ზე, რომ მისი უდიდებულესობის მთავრობა პალესტინის აღიარების პრინციპს ებრაელი ხალხის ეროვნული კერის აღორძინებად აღიქვამს, ადასტურებს, რომ ებრაელ ხალხს აქვს უფლება, საფუძველი ჩაუყაროს პალესტინაში ცხოვრების ეროვნულ წესს.

დეკლარაცია (წერილი), რომელიც ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრმა არტურ ჰელფერმა ბრიტანეთის სოციალისტური ფედერაციის ვიცეპრეზიდენტ როტშილდს გაუგზავნა, მომზადებული იყო სერ უილფრედ მილერის მიერ, რომელიც მაშინ ლიიდ-ჯორჯის სამხედრო კაბინეტში მოღვაწეობდა. მიუხედავად იმისა, რომ ეს მიმართვა კომპრომისული ვარიანტი იყო, სიონისტები მას დიდ გამარჯვებად აღიქვამდნენ, რადგან, ჯერ ერთი, ტერმინი „კერა“ მათთვის „ებრაელების სახელმწიფო“ მხოლოდ ევფემიზმი იყო; მეორე, სიონისტური მოძრაობის უკან დიდი სახელმწიფო იდგა. ეს შესაძლებელი შეიქნა პირველი მსოფლიო ომის წყალობით.

ამ მსოფლიო კონფლიქტის მთავარი მიზანი, რომელიც იგეგმებოდა „მრგვალი მაგიდაზე“ და მასონური სტრუქტ-

ურების ნიაღში, იყო კონტინენტურ ევროპასა და რუსეთში ანგლო-ამერიკული ფინანსური გაბატონებისთვის საჭირო ნიადაგის მომზადება სამი იმპერიის (გერმანიის, ავსტრია-უნგრეთისა და რუსეთის) დანგრევის გზით და მათი საფინანსო-ეკონომიკური სისტემების აშშ-ისა და ბრიტანეთის ცენტრალური ბანკებისთვის დაქვემდებარება.

მსოფლიოს გარდაქმნის ერთ-ერთი ვარიანტის შესახებ ცნობილი შეიქნა 1890 წელს, მას შემდეგ, რაც ინგლისის სახელმწიფო მოღვაწემ და უმაღლესი ფენის მასონმა ჰენრი დიუ პრაი ლაბუშიერმა თავის ყოველკვირეულ ჟურნალ The Truth-ში გამოაქვეყნა ანტიმონარქიული პამფლეტი „კაიზერის სიონიზმი“ ევროპის მომავალი პოლიტიკური რუკის გამოსახულებით, რომელიც განჭვრეტდა პირველი მსოფლიო ომის შედეგად მომზადარ ტერიტორიულ ცვლილებებს.

2. პირველი მსოფლიო ომის შედეგები: ანგლოსაქსური პროექტისთვის ასაბრავის გაფენა

პირველი მსოფლიო ომის შემდეგ მსოფლიო ფინანსური ცენტრი ევროპიდან აშშ-ში გადაინაცვლებს. სწორედ აქ ყალიბდება ინსტიტუტები, რომლებსაც უნდა შეესრულებინა გადამწყვეტი როლი მსოფლიო სახელმწიფოს ევროპულ „საყრდენად“ გადაქცევის საქმეში.

პირველი — აშშ ხდებოდა წამყვანი ევროპული

ჩეხოსლოვაკიის საზღვრების, ისევე, როგორც სხვა აღმოსავლეთევროპული სახელმწიფოების საზღვრების დადგენაში დიდი როლი ითამაშა ებრაელთა დელეგაციების კომიტეტმა, რომელიც 1919 წლის მარტში პარიზის სამშვიდობო კონფერენციაში მონაწილეობისთვის შეიქმნა. მას მსოფლიო საზოგადოებრივობის ყურადღება უნდა გაამახვილებინა ებრაელთა მდგომარეობაზე ცენტრალური აღმოსავლეთისა და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში და მიეღო საერთაშორისო გარანტიები მათი უფლებების დასაცავად.

სახელმწიფოების კრედიტორი ქვეყანა, რომელიც ფინანსურ დამოკიდებულებას ევროპაზე კონტროლის მთავარ იარაღად გამოიყენებს. **მეორე** — აქ იქმნება ახალი „აზროვნების ცენტრები“, რომლებშიც შეიქმნებიან გლობალური მმართველობის პროექტები, გააკონტროლებენ მსოფლიო ელიტების საქმიანობას.

მათ შორის პირველი იყო 1918 წელს პოლკოვნიკ **პაუსის** და უმალესი სასამართლოს წევრ **ფრიდის ფრანკ-ფურტირის** ინიციატივით შექმნილი საგარეო საქმეთა სადაზვერვო სამსახური **„გამოძიება“**, რომელშიც ასობით მეცნიერი განიხილავდა მსოფლიოს მომავალი მოწყობის საკითხს ეკონომიკური წინაღობების მოშლისა და ეროვნებათა საერთო ასოციაციის შექმნის საფუძველზე.

მესამე — მილნარის მონაწილეობით შექმნილი „მრგვალი მაგიდას“ ამერიკული ვარიანტი, რომელიც შემდგომ მის ბრიტანულ ანალოგზე უფრო გავლენიანი ცენტრი გახდა.

დასასრულ, ნიუ-იორკელი ფინანსისტებისა და საერთაშორისო ადვოკატების მიერ ყალიბდება საერთაშორისო ურთიერთობის საბჭო.

სწორედ ამ ცენტრებში იხვეწება ერთი ლიბის, როგორც კონტროლის ამერიკული ინსტიტუტის, პარიზში, მარტში ცნობილია, რომ ინგლისისა და საფრანგეთის ელიტების წინააღმდეგობის გამომწვევად მათი პოლიტიკური ინტერესების დასაცავად, პარიზში ერთიანი საერთაშორისო ურთიერთობის საბჭო.

1921 წელს ჰაუსის ჯგუფი ჩართეს საერთაშორისო ურთიერთობათა საბჭოში, შედეგად მეცნიერმა-გლობალისტებმა სერიოზული დაფინანსება მიიღეს. ბრიტანულმა კი იმავე წელს ჩამოაყალიბეს საერთაშორისო ურთიერთობათა სამედიცინო ინსტიტუტი.

მეორე — მიუხედავად იმისა, რომ კრედიტები გაიცემოდა ვალის დასაფარად, სინამდვილეში ხმარდებოდა ქვეყნის სამხედრო პოტენციალის აღდგენას. საქმეს არის, რომ გერმანელები კრედიტების დასაფარავად საწარმოთა აქციებს იყენებდნენ და ამიტომ იყო, რომ ამერიკულმა კაპიტალმა აქტიურად დაიწყო ინტეგრირება გერმანიის ეკონომიკაში. **გერმანიის მრეწველობაში უცხოური შიდაპროდუქტის სავაჭრო ურთიერთობების დადგენა 1924-1929 წლებში თითქმის 63 მილიარდ მარკის მარკას მიიღწია (30 მილიარდი სხვა სხვაზე მოდით), რაპარაციების გადგენა 10 მილიარდი მარკა შეადგინა. ფინანსური შიდაპროდუქტის 70 პროცენტს უზრუნველყოფდნენ აშშ-ის ბანკები.**

„ი.გ. ფარბენინდუსტრი“, გერმანიის სამხედრო მანქანის მიმწოდებელი, რომელიც 45 პროცენტით აფინანსებდა **ჰიტლერის** საარჩევნო კამპანიას 1930 წელს, მთლიანად კონტროლდებოდა როგორღაც „სტანდარტ ოილის“ მიერ. **მორგანები** „ჯენერალ ელექტრიკის“ მეშვეობით აკონტროლებდნენ გერმანიის რადიო და ელექტროტექნიკურ მრეწველობას და ა.შ.

ორმადამ შემცირებას და აგვარებას მათი დაფარვის წყაროების საკითხს. მაგრამ მისი მთავარი ამოცანა იყო ამერიკული ინვესტიციებისთვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა, რაც შესაძლებელი იქნებოდა მხოლოდ გერმანული მარკის სტაბილიზაციის შემთხვევაში. საამისოდ გეგმა ითვალისწინებდა გერმანიისთვის დიდი სესხის მიცემას, რომელიც 200 მილიონი დოლარით იყო განსაზღვრული (800 მილიონი მარკა). ნახევარს გასცემდა მორგანის საბანკო სახლი. ამასთანავე, ინგლისურ-ამერიკული ბანკები აწეხდნენ კონტროლს საფინანსო ღონისძიებებზე, ქვეყნის ბიუჯეტსა და საკრედიტო სისტემაზე. **1924 წლის აპრილში შეიქმნა გერმანიის მარკის ახალი შეცვლა, გერმანიის ფინანსური მდგომარეობა გაუმჯობესდა და „გერმანიის ფინანსური კარლვუბი“ შეიქმნა.**

შედეგად არ დააყოვნა. ჯერ ერთი, იმის გამო, რომ რეპარაციების ყოველწლიური გადასახადებით იფარებოდა მოკავშირეების მიერ გადახდილი ვალები, შეიქმნა ე.წ. ვაიმარის აბსურდული წრე. **ოქრო, რომელსაც გერმანია სამხედრო რეპარაციების სახით იხდიდა, იყიდებოდა, გირავდებოდა და ქრებოდა აშშ-ში, საიდანაც, როგორც „დახმარება“, ბრუნდებოდა გერმანიაში, რომელიც მას უნილადებდა ინგლისსა და საფრანგეთს. ისინი ფარავდნენ აშშ-ის სამხედრო ვალებს. ეს უკანასკნელი ამომიბედა მათ პროცენტებით და კვლავ უბრუნებდა გერმანიას. შედეგად, გერმანიის მოსახლეობა ვალით დამძიმებული ცხოვრობდა. აშკარა იყო, თუ უოლ-სტრიტი განიხილავდა თავის სესხებს, ქვეყანა გაკოტრდებოდა. ამასთანავე, ამერიკელი ბანკირები არაფერს აგებდნენ, რადგან სესხის დასაფარად მიღებულ ობლიგაციებს მისაღებდნენ ამერიკელ მოქალაქეებს.**

მეორე — მიუხედავად იმისა, რომ კრედიტები გაიცემოდა ვალის დასაფარად, სინამდვილეში ხმარდებოდა ქვეყნის სამხედრო პოტენციალის აღდგენას. საქმეს არის, რომ გერმანელები კრედიტების დასაფარავად საწარმოთა აქციებს იყენებდნენ და ამიტომ იყო, რომ ამერიკულმა კაპიტალმა აქტიურად დაიწყო ინტეგრირება გერმანიის ეკონომიკაში. **გერმანიის მრეწველობაში უცხოური შიდაპროდუქტის სავაჭრო ურთიერთობების დადგენა 1924-1929 წლებში თითქმის 63 მილიარდ მარკის მარკას მიიღწია (30 მილიარდი სხვა სხვაზე მოდით), რაპარაციების გადგენა 10 მილიარდი მარკა შეადგინა. ფინანსური შიდაპროდუქტის 70 პროცენტს უზრუნველყოფდნენ აშშ-ის ბანკები.**

„ი.გ. ფარბენინდუსტრი“, გერმანიის სამხედრო მანქანის მიმწოდებელი, რომელიც 45 პროცენტით აფინანსებდა **ჰიტლერის** საარჩევნო კამპანიას 1930 წელს, მთლიანად კონტროლდებოდა როგორღაც „სტანდარტ ოილის“ მიერ. **მორგანები** „ჯენერალ ელექტრიკის“ მეშვეობით აკონტროლებდნენ გერმანიის რადიო და ელექტროტექნიკურ მრეწველობას და ა.შ.

რეთის დაშლილ იმპერიას, აქ ანგლოსაქსური კაპიტალის გავლენის მოსაპოვებლად განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა ახალწარმოქმნილ დამოუკიდებელ ჩეხოსლოვაკიას, რომლის დამაარსებელი იყო თომას მასარიკი (1850-1937). ამ პიროვნებამ უმნიშვნელოვანესი როლი ითამაშა ცენტრალური ევროპის ომის შემდგომ ისტორიაში, რაც განპირობებული იყო მისი მჭიდრო კავშირით უოლ-სტრიტის წრეებთან.

მკვლევარების ერთი ნაწილი მიიჩნევს, რომ **ტომას მასარიკი**, რომელიც მორავია-

მთავარი ფაქტორი აქ სხვა იყო, ევროპა, სიონიზმისადმი მთავარი მექანიზმი გახდა. **ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ თვითგამოცხადებული ჩეხოსლოვაკიის მთავრობა გადადის პეტერბურგში, შემდეგ — მოსკოვში, 1918 წლის მარტში კი მასარიკი და ტროცკი ხელს აწერენ შეთანხმებას თანამშრომლობის შესახებ. ფაქტობრივად, იგულისხმებოდა, რომ ჩეხოსლოვაკიის უნდა უზრუნველყოს ტროცკის რეჟიმის სტაბილიზაცია. ეს ყველაფერი სორციელდებოდა ამერიკული ხელმძღვანელობის მით-**

მშენებლობისთვის საჭირო სიმდიდრეების გადაქაჩვის მთავარი მექანიზმი გახდა. **ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ თვითგამოცხადებული ჩეხოსლოვაკიის მთავრობა გადადის პეტერბურგში, შემდეგ — მოსკოვში, 1918 წლის მარტში კი მასარიკი და ტროცკი ხელს აწერენ შეთანხმებას თანამშრომლობის შესახებ. ფაქტობრივად, იგულისხმებოდა, რომ ჩეხოსლოვაკიის უნდა უზრუნველყოს ტროცკის რეჟიმის სტაბილიზაცია. ეს ყველაფერი სორციელდებოდა ამერიკული ხელმძღვანელობის მით-**

სის ფუნქციის ასრულებდნენ ჩეხი, გერმანელი, სლოვაკი და უნგრელი იუდეველები — კომერსანტები, მენარმეები, მოხელეები, თავისუფალი პროფესიების წარმომადგენლები, რომლებიც ქვეყნის ჭეშმარიტი პატრონები გახდნენ. ჩეხოსლოვაკიის, როგორც ევროპის ცენტრში ძლიერი გერაუმნი სახელმწიფოს, ფუნქცია ამ ქვეყანამ მეორე მსოფლიო ომის შემდეგაც შეინარჩუნა. იგივე შეიძლება ითქვას თანამედროვე ჩეხეთზე.

ჩეხოსლოვაკიის საზღვრების, ისევე, როგორც სხვა აღმოსავლეთევროპული სახელმწიფოების საზღვრების დადგენაში დიდი როლი ითამაშა ებრაელთა დელეგაციების კომიტეტმა, რომელიც 1919 წლის მარტში პარიზის სამშვიდობო კონფერენციაში მონაწილეობისთვის შეიქმნა. მას მსოფლიო საზოგადოებრივობის ყურადღება უნდა გაემხვილებინა ებრაელთა მდგომარეობაზე ცენტრალური აღმოსავლეთი ევროპის ქვეყნებში და მიეღო საერთაშორისო გარანტიები მათი უფლებების დასაცავად.

კომიტეტის მუშაობაში მონაწილეობდნენ ებრაელთა ეროვნული კრებების, საბჭოების კომიტეტების, აგრეთვე, ამერიკის ებრაელთა კომიტეტის, პალესტინის ებრაელთა თემებისა და სხვათა წარმომადგენლები.

ბნაი-ბრიტის სტრუქტურამ კონფერენციას წარუდგინა მემორანდუმი მოთხოვნით — ახალ სახელმწიფოებთან დადებულ ხელშეკრულებებში გაეთვალისწინებინათ განსაკუთრებული პირობების შექმნა ყველა ეროვნული უმცირესობისთვის მათი სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების დასაცავად და უზრუნველყოს მათი ავტონომია კულტურის, რელიგიის სფეროებსა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. ამ მემორანდუმმა გადაამწყვეტა გავლენა იქონია ერთი ლიბის მიერ დადებული ხელშეკრულებების შინაარსსა და ფორმულირებებზე.

მართალია, ეს ხელშეკრულებები ყველა ეროვნულ უმცირესობას ეხებოდა, მაგრამ დასამაჟი არ არის, რომ განსაკუთრებული მნიშვნელობა მათ სწორედ ებრაელებისთვის ჰქონდა. ებრაელთა დელეგაციების კომიტეტმა განაგრძო მოღვაწეობა ებრაული უმცირესობის უფლებების დასაცავად. 1936 წელს იგი შეცვალა ებრაელთა მსოფლიო კონგრესმა (გერმანიის ხელისუფლებაში ნაცისტების მისვლის შემდეგ სიტუაცია შეიცვალა).

იმებს შორის პერიოდში ჩეხოსლოვაკიამ, რომელიც „ტოლერანტობის“ მოდელის რომლი გამოდიოდა, მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ევროპულ ელიტებზე სიონიზმის კონტროლის რეალიზაციის საქმეში. შემთხვევითი არ არის, რომ სწორედ აქ სიონისტური მოძრაობის მხარდაჭერით ჩამოყალიბდა და ყოველმხრივ დამუშავდა პან-ევროპის, ანუ „ევროპის შერეული შტატების“ მშენებლობის პროგრამა (იდეას დიდი ხნის ისტორია აქვს), რომლის ავტორად მიიჩნევენ გრაფ **რიჰარდ ნიკოლაუს ფონ კუდენოვი-კალაუზის**.

ოლლა ჩიტვირიკოვა (ბაბრქაია) შეიქმნა ნომადი

რუსეთში 1917 წლის ოქტომბრის გადატრიალების ორგანიზატორები

რუსეთში, სადაც სიონისტების გეგმები დაკავშირებული იყო ლევ (ლიბა) ტროცკის (ბრონტაინის) კალაუზების განმტკიცებასთან, საბოლოო ჯამში, ჩიუალა სტალინის მიერ მოწყობილი «გადატრიალების» ბაზო, მარტში გერმანიისა და ავსტრო-უნგრეთში დასახული ანგლოსაქსური გეგმები

ში დაიბადა, იყო მდიდარი ებრაელის — **ნათან რაბლინის** და მისი შინამოსამსახურის, წარმოშობით მორავიელი გერმანელის, შვილი. რედლისმა ეს ქალი ერთ-ერთ მოსამსახურეს — მასარიკის მითხოვდა, იზრუნა, ბავშვს კარგი განათლება მიეღო და სასწავლებლად გაგზავნა ლაიპციგის დიპლომატიის უნივერსიტეტში. ლაიპციგში მასარიკმა გაიცინო ამერიკელი სტუდენტები, მდიდარი ამერიკელი ბანკირის — **ჩარლზ კრინის** ნათესავი, რომელიც ცოლად შეირთო. კრინის დახმარებით, რომელიც მონაწილეობდა ვუდრო ვილსონის საარჩევნო კამპანიის დაფინანსებაში, მასარიკმა შეაღწია პრეზიდენტის გარემოცვაში, მყოფ იმ პირთა წრეში, რომლებიც უოლ-სტრიტის ბანკირებზე იყვნენ დამოკიდებულინი.

ნიუ-იორკის ებრაულ თემში სიმპათია და მხარდაჭერა მასარიკმა დაიმსახურა იმით, რომ, როგორც ადვოკატმა, შეძლო ებრაულ **ბილზნარის** დაცვა, რომელსაც ემუქრებოდა სიკვდილით დასჯა ბოჰემიაში ქრისტიანი გოგონების მკვლელობის გამო. თუმცა

პერიოდში ემიგრაციაში ყოფნისას (ყენევაში, პარიზში, ლონდონში, ჩიკაგოში, ვაშინგტონში, ბოსტონსა და სხვა ქალაქებში) მან ბევრი გავლენიანი სიონისტური მოღვაწე იყენებდა კავშირებში ლიბის, იდ ჯორჯთან და ვუდრო ვილსონთან, რამაც გამყარა მისი, როგორც საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოღვაწის, მდგომარეობა.

სწორედ პირველი მსოფლიო ომის წლებში, აშშ-ში ყოფნის დროს მასარიკი გახდა პაპისტურების იმპერიის დემონტაჟისა და გარდაქმნის რეალიზაციის ამერიკული პროექტის მთავარი მონაწილე. მას აკისრებენ იმავე მისიას, რომელსაც **ლევ (ლიბა) ტროცკი** რუსეთში ასრულებდა.

თებითა და ამერიკული ფულის მეშვეობით (ამ ოპერაციისთვის აშშ-ის კონგრესმა შეიქმნა მილიონი დოლარი გამოყოფა). 1918 წელს მასარიკი, რომელიც ამერიკაში იყო ჩასული, შუამდგომლობა გაუწია ჩეხოსლოვაკიის ხელმძღვანელად დანიშნეს, რომელმაც გააფორმა სამხედრო ხელშეკრულება აშშ-თან, და მამინვე გამოაცხადა ჩეხოსლოვაკიის დამოუკიდებლობა, რითაც სასიკვდილო დარტყმა მიიყენა ავსტრო-უნგრეთის იმპერიას.

ჩეხოსლოვაკიის, მანამდე არარსებული სახელმწიფოს, შექმნის მიზანი გარკვეული იყო: ევროპის ცენტრში უნდა წარმოქმნილიყო სახელმწიფო, რომელსაც გააკონტროლებდა სიონიზმი. მისი საზღვრები ისე იყო მოხაზული, რომ მასში შემავალ არც ერთ ხალხს უმრავლესობა არ უნდა ჰქონოდა. ბოჰემიის, მორავიის, სლოვაკების, სილეზიისა და იმიერკარპატეთის რუსეთის ნაწილის მიწებზე დასახლებულნი იყვნენ გერმანელები, სლოვაკები, უნგრელები. ჩეხები მოსახლეობის ნახევარზე ნაკლები იყვნენ, ე.ი., ეროვნულ უმცირესობად რჩებოდნენ. შემაკავშირებელი საწყისი

„რადგან აშშ-ში საპროტესტო აქციები ამდენ ხანს გაგრძელდა, ეს ვილაცას სჭირდება. დემოკრატიას სურთ, საპროტესტო აქციები გაგრძელდეს. ცდილობენ, საბამოძიებო იზოლაციურიდან გამოუშვან აქციების დაპატიმრებული მონაწილეები, რათა მათ კვლავ განაგრძონ არეულობები“.

გართლადიდავალა ეკლესიაზე დაგეს თურქეთის ხელისუფლების გადაწყვეტილება აია-სოფიას ტაძრისთვის სტატუსის შეხვალა

რუსეთის მართლმადიდებელ ეკლესიაში სინანული გამოთქვეს, რომ არ შეისმინეს ადგილობრივი მართლმადიდებელი ეკლესიების შემოთავაზება სტამბოლში წმინდა სოფიას ტაძრისთვის სტატუსის შეცვლის გამო, — განაცხადა მოსკოვის საპატრიარქოს სინოდის საზოგადოებასა და მასმედიასთან ურთიერთობის განყოფილების თავმჯდომარე ვლადიმერ ლეგოიდაძემ.

„ძალიან სამწუხაროა, რომ რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესია და სხვა ადგილობრივი ეკლესიების შემოთავაზება არ შეისმინეს“, — განაცხადა ლეგოიდაძემ და დასძინა, რომ სრულიად რუსეთის პატრიარქი ქირილე თავის განცხადებაში, რომელიც ივლისის გამოქვეყნდა, აღნიშნავდა, რომ „თურქეთის ხელისუფლების გადაწყვეტილება მიმართული არ არის არსებული დაპირისპირების აღსაკვეთად, პირიქით — კიდევ უფრო გააღრმავებს განხეთქილებას“.

საბერძნეთში თურქეთის გადაწყვეტილებას აია-სოფიასთვის სტატუსის შეცვლის შესახებ პროვოკაცია და მართლმადიდებლების გამოწვევა უწოდებდა.

ამ საკითხზე განცხადება საქართველოს საპატრიარქოშიც გაავრცელა:

„...ახლა, როდესაც კაცობრიობა არაერთი გლობალური გამოწვევის წინაშე დგას, ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ქრისტიანებსა და მუსლიმებს შორის კეთილგანწყობის შენარჩუნებასა და განმტკიცებას; ვფიქრობთ, დღეს აია-სოფია კვლავაც ნეიტრალურ სივრცედ დარჩება. პატრიარქის ვცემთ რა თურქეთის რესპუბლიკის სუვერენიტეტს, ვიმედოვნებთ, რომ ეს დამოკიდებულება მეგობარი სახელმწიფოს მიერ აღქმული იქნება არა როგორც მის შიდა საქმედებში ჩარევა, არამედ ჩვენი, როგორც ერთ-ერთი უძველესი მართლმადიდებელი ეკლესიის, მოსაზრება და გულისტკივილის გამოხატულებად.“ — ნათქვამია საპატრიარქოს განცხადებაში.

თურქეთის სახელმწიფო საბჭომ 10 ივლისს გააუქმა 1934 წლის გადაწყვეტილება სტამბოლში წმინდა სოფიის ტაძრისთვის მუზეუმის სტატუსის მინიჭების შესახებ. ეს თურქეთის ხელისუფლებას საშუალებას აძლევს, აია-სოფია მეჩეთად გადააკეთოს.

ინტერნეტში გამოქვეყნებული მასალების მიხედვით მოაშუადა ლუკა მაისურაძემ

«აშშ-ში დემოკრატიები ხელს უწყობენ არეულობებს»

აშშ-ში, სადაც უკვე მეორე თვეა, არ წყდება არეულობები, ვითარების დაწყობა შესაძლებელი იქნება მხოლოდ ნოემბერში დანიშნული საპრეზიდენტო არჩევნების შემდეგ, — განაცხადა რუსეთის საზოგადოებრივი პალატის წევრმა მარია ბუტინამ მედიაჯგუფ „პატრიოტის“ მიერ ორგანიზებულ ონლაინეთერში თემაზე „როდის და როგორ ფრამენტებდ შეიძლება დაიშალოს აშშ“. მისი აზრით, ის, რაც ამჟამად აშშ-ში ხდება, მიმართულია ქვეყნის ამჟამინდელი პრეზიდენტის, დონალდ ტრამპის, წინააღმდეგ.

„რადგან აშშ-ში საპროტესტო აქციები ამდენ ხანს გაგრძელდა, ეს ვილაცას სჭირდება. დემოკრატიას სურთ, საპროტესტო აქციები გაგრძელდეს. ცდილობენ, საბამოძიებო იზოლაციურიდან გამოუშვან აქციების დაპატიმრებული მონაწილეები, რათა მათ კვლავ განაგრძონ არეულობები“, — ამბობს ექსპერტი.

მარია ბუტინამ ყველას შეახსენა, აშშ-ის პრეზიდენტის სურვილი, ავღანეთიდან გამოიყვანოს ამერიკელი ჯარისკაცები, ამასთანავე, პრესაში ხშირად ქვეყნდება მასალები რუსეთის ჩარევის შესახებ. ასე ურტყამენ ტრამპს — ეს არის მცდელობა, ამომრჩევლებს დაუმტკიცონ, რომ პრეზიდენტი ვერ ასრულებს თავის დაპირებებს.

„დემოკრატიას არჩევნების მოგება სურთ, ამიტომ აქაუბან ადამიანებს საპროტესტო აქციების მოწყობისკენ, მაგრამ პროცესებს უკვე ვეღარ აკონტროლებენ“, — განაცხადა პოლიტოლოგმა. მისი თქმით, ვითარება არ განიშუბტება არჩევნებამდე. და, თუ ნოემბერში ტრამპი განმარჯვებს, დემოკრატიები ბრძოლას არ შეწყვეტენ, რადგან ტრამპი არ არის სისტემის პოლიტიკოსი და ის შემთხვევით მოხვდა თეთრი სახლის ოვალურ კაბინეტში.

ბუტინას აზრით, ნებისმიერი დანაშაული ტოვებს კვალს

შეგახსენებთ: ამერიკის ძალაქაში მასობრივი საპროტესტო აქციები, რომლებიც დარბაზებისა და კარცის ფონზე მიმდინარეობს, არ შეწყვეტილა მას შემდეგ, რაც მანისში ძალაქ მიწაპოლისში დაკავების დაიწყო აფროამერიკელი ჯორჯ ფლოიდის მიმართ. ექსპერტების შედეგად დადგინდა, რომ ფლოიდის ნარკოტიკის ზემოქმედებით გამოწვეული ასფიქსიით დაიღუპა, მაგრამ ამის მიუხედავად, ძველანაში სულ უფრო კლიერდება მოქარობა BLACK LIVES MATTER („შავების სიცოცხლე მნიშვნელოვანია“), რომელიც გამოდის რასიზმის წინააღმდეგ და პოლიციისთვის დაფინანსების შემცირებას მოითხოვს.

ალსანიშნავია, რომ საპროტესტო აქციებისას ათობით ადამიანი დაიღუპა, და უმრავლეს შემთხვევაში აფროამერიკელი აფროამერიკელი სიციცხლეს. მხოლოდ ივლისის პირველ რიცხვებში არეულობებს 32 ადამიანი ემსხვერპლა, მათ შორის 7 ბავშვი.

polit.info.ru-ზე გამოქვეყნებული მასალის მიხედვით მოაშუადა ბიორაბი განმედილაქემ

„დემოკრატიას არჩევნების მოგება სურთ, ამიტომ აქაუბან ადამიანებს საპროტესტო აქციების მოწყობისკენ, მაგრამ პროცესებს უკვე ვეღარ აკონტროლებენ“, — განაცხადა პოლიტოლოგმა. მისი თქმით, ვითარება არ განიშუბტება არჩევნებამდე. და, თუ ნოემბერში ტრამპი განმარჯვებს, დემოკრატიები ბრძოლას არ შეწყვეტენ, რადგან ტრამპი არ არის სისტემის პოლიტიკოსი და ის შემთხვევით მოხვდა თეთრი სახლის ოვალურ კაბინეტში

მეგობრებო, საქართველო არის მართლმადიდებელი და მრავალეროვანი ქვეყანა. ჩვენი გზა ქრისტიანთა გზაა, ფარი კი — ლოცვა-კურთხევა, ქადაგება, ზიარება, მემორის იარაღია, ოჯახისა და თითოეული ადამიანის ღირსებაა. მათი შესრულება და დაცვა თითოეულის წმინდა ვალია, რაც მიგვიყვანს სამართლიანი სახელმწიფოს მშენებლობამდე და ჭეშმარიტ დემოკრატიამდე.

მოგმართავთ დიდგორის ველიდან, სადაც საქართველოს მეფე დავით IV აღმაშენებელმა 1121 წლის 12 აგვისტოს თურქ-სელჩუკთა უზარმაზარი არმია გაანადგურა და ამით საფუძველი ჩაუყარა „ოქროს ხანის“ დასაწყისს საქართველოს ისტორიაში, მემატინანემ კი დიდგორის ბრძოლას „ძღვეთი საკვირველი“ უწოდა.

„მომგარნო ქრისტიანსაო!“

ჩვენ, ყველამ, ხელეების ციკენ აღპყრობით, ღმერთს აღთქმა მივეცი, რომ მისი სიყვარულისათვის ამ ბრძოლის ველზე დავიღუპებით და არ გავიქცევით. და, რათა არ შეგვეძლოს გაქცევა, კიდევ რომ მოვინდომოთ, ამ ხეობის შესასვლელი, რომლითაც შემოვსულვართ, ხეთა ხშირი ხორგებით შევკრათ და მტერს, როცა მოგვიახლოვდება ჩვენზე იერიშის მოსატანად, მტკიცე გულით დაუნდობლად შევუტყოთ! — ასე მიმართა ღმერთს ალმაშენებელმა 40 000 ქართველი, 15 000 ყივჩაღი, 500 ოსი და დაახლოებით ამდენივე ფრანგი შედიოდა.

ქართველს აღიარება რომ შეეძლოს, მთებს გადადგამდა. აი, ამ სიტყვებით ვინცებ მიმართებას.

მოგესალმებით, ქალბატონებო და ბატონებო!

მარტივად, რომ ვთქვათ, სამშობლო ითხოვს ჩვენგან, ერისა და ბერისაგან, შევლასა და გადარჩენას, ამიტომ საჭიროა ერთად დადგომა ადამის მოდგმის გადასარჩენად. ღვთისმშობელი, სამშობლო და დედამინაა გადასარჩენი.

საქართველოში არსებული პოლიტიკური სისტემისა და დემოკრატიის პირობებში ნაბიჯობის პირობებზე განსჯის მიზნით, თუ სახელმწიფოებრივად არ იქნა გადაწყვეტილი და გამოხატული პოლიტიკური ნება.

სამწუხაროა, რომ 24 საათი ჩართულია სიყვარლისა და სილაყბის მანქანა, რომელმაც ხალხში უნდობლობა და ნიჰილიზმი გამოიწვია.

ადამიანის ღირსება, პატიოსნება, რელიგია, სინანული, სიყვარული, ერთმანეთის გაფრთხილება და ოჯახი — ეს არის ის, რამაც ჩვენი ერის ისტორია შექმნა.

არსებული დაძაბულობის ფაზს ჩვენი გუნდი ნელ-ნელა მოემზადა, მოიკრიბა ძალები, გავედით ხალხში და შევეცადეთ, შეგვესწავლა მოსახლეობის პრობლემები და შევეკარით თანამოაზრეთა გაერთიანება, რომელიც არ უფრ-

თხის არც ერთ გამოწვევას. პირიქით — აგრესიულ ძალებს ვთავაზობთ, უკან დაიხიონ და გზა დაუთმონ ღირსეულ საზოგადოებას.

მეგობრებო, საჭიროა გამომდინარეობა, რათა არსებულ ვითარებას ბოლო მოვუღოს. ჩვენ არ გვინდა დემოკრატიისა და თავისუფლების ისეთი ხარისხი, რომელიც ამახინჯავს ისტორიის ფუძვლებს.

„მე ყოველთვის მეგობარს, რომ დემოკრატია ხალხის ძალაუფლებაა, მაგრამ მეგობარმა რუსულმა ამიხსნა, რომ დემოკრატია — ეს ამერიკელი ხალხის ძალაუფლებაა ნიშნავს“, — ეს ფრაზა ეკუთვნის იოსებ ბასარიანის ძე ჯულაშვილს — გენერალი-სიმეუსს, იოსებ სტალინს. დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრ უინსტონ ჩერჩილს კი დემოკრატია მმართველობის უარყოფით ფორმად მიაჩნდა... იყო სხვა თვალსაზრისიც, რომლის ჩამოთვლისგან ამჯერად თავს შევიკავებ.

მეგობრებო, საქართველო არის მართლმადიდებელი და მრავალეროვანი ქვეყანა. ჩვენი გზა ქრისტიანთა გზაა, ფარი კი — ლოცვა-კურთხევა, ქადაგება, ზიარება მემორის იარაღია, ოჯახისა და თითოეული ადამიანის ღირსებაა. მათი შესრულება და დაცვა თითოეულის წმინდა ვალია, რაც მიგვიყვანს სამართლიანი სახელმწიფოს მშენებლობამდე და ჭეშმარიტ დემოკრატიამდე.

გაერთიანებული საზოგადოებისთვის მიუღებელია ის აზრი, როგორც აქვს შევდეგების საგარეო საქმეთა ყოფილ მინისტრ კარლ ბილდტს. მისი თქმით, „მართლმადიდებლობა ისლამურ ფუნდამენტალიზმზე საშიშია. იგი წარმოადგენს მთავარ მუქარას დასავლური ცივილიზაციისთვის“. ამის გაგონებაც კი ჩვენთვის დიდ ტრაგედიას წარმოადგენს.

ჩვენ მიერ შექმნილი საზოგადოება გაემიჯნა კრიმინალურ პარტიულ კოალიტაციას. ამ საზოგადოების კოალიტაცია იქნება მხოლოდ და მხოლოდ ხალხთან, რათა დავიცვათ და ცხოვრებაში გავა-

«ეროვნული ერთიანობის სათათბიროს» მიმართვა ქართველ საზოგადოებას

ღღუს მიმდინარე პოლიტიკური პროცესებისა და გლობალიზაციის პირობებში არ დაუშვებთ გარე დასტრუქციული, ანტისახელმწიფოებრივი ქალების მიერ ქვეყნის მართვას და მის საშინაო საქმეებში ჩარევას. არ დაუშვებთ, საშინაო და საგარეო პოლიტიკა მიმართული იყოს ხალხის ნების წინააღმდეგ

ტაროთ მისი უფლებები და ინტერესები.

ღღუს ჩვენ ვართ „ერთიანი ეროვნულ-პატრიოტული მოძრაობის“ საინიციატივო ჯგუფთან ერთად და ამ ორგანიზაციის მმართველობის ფორმა საზოგადოების დაკვეთით შეიქმნა. დღეიდან ზემოაღნიშნული ორგანიზაციის მართვის ორგანოს წარმოადგენთ „ეროვნული ერთიანობის სათათბიროს“ სახით.

„ეროვნული ერთიანობის სათათბიროს“ ზემოხსენებულ მოთხოვნა განაპირობა საქართველოში არსებულმა მძიმე პოლიტიკურმა და სოციალურ-ეკონომიკურმა მდგომარეობამ.

ქართველი ერთიანი არსებობის განმავლობაში არაერთხელ ყოფილა უკიდურესად მძიმე მდგომარეობაში, მაგრამ ქართველი ხალხის სიბრძნე ჩვენი ქვეყანა გადაარჩინა განადგურებას, განსხვავებით დიდი იმპერიებისა, რომლებმაც ვერ გაუძლეს ისტორიულ ქართველებს. **ღღუს მიმდინარე პოლიტიკური პროცესებისა და გლობალიზაციის პირობებში არ დაუშვებთ გარე დასტრუქციული, ანტისახელმწიფოებრივი ქალების მიერ ქვეყნის მართვას და მის საშინაო საქმეებში ჩარევას; არ დაუშვებთ,**

საშინაო და საგარეო პოლიტიკა მიმართული იყოს ხალხის ნების წინააღმდეგ. **საქართველო ისტორიულად არის ტრადიციული ქვეყანა და ქართველი ერს აქვს დიდი პოლიტიკური კულტურა.** საქართველო არაერთხელ ყოფილა გამოუვალ მდგომარეობაში, მაგრამ საბოლოოდ არასდროს დამარცხებულა პოლიტიკური ბრძოლის ველზე.

„ეროვნული ერთიანობის სათათბიროს“ მზად არის, შეხვედეს საქართველოს მეგობარი ქვეყნების პოლიტიკოსებს, მეგობარი ქვეყნების ხელისუფლებებს, აკრედიტებული

დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებს, აკრედიტებულ ჟურნალისტებს, რომლებიც დაგვემხარებოდნენ სამართლებრივად და ეკონომიკურად ძლიერი სახელმწიფოს ჩამოყალიბებაში, აგრეთვე, მივმართავთ ყველას, მონაწილეობა მიიღონ საქართველოსა და რუსეთის შორის კეთილმეზობლური ურთიერთობების ჩამოყალიბებაში.

„ერთიანი ეროვნული სათათბიროს“ მზადაა, შეხვედეს ქვეყნის მთავრობას, პოლიტიკოსებს, ოპოზიციას და გამართოს ინტენსიური შეხვედრები მოსახლეობასთან.

ქვეყანაში არსებული პოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე, პოლიტიკური ბრძოლის სწორად წარმართვისთვის ვაწარმოებთ შეხვედრებს შესაბამისი კომპეტენციის მქონე პირებთან არა მხოლოდ ზემოაღნიშნული, არამედ სხვა საკითხების დასაზუსტებლად. საერთო ინტერესებიდან გამომდინარე, გთავაზობთ ურთიერთთანამშრომლობას, რათა საქართველომ ღირსეული ადგილი დაიკავებდეს მსოფლიო ქვეყნების თანამეგობრობაში.

დასასრულ, მოგიწოდებთ, გაერთიანდეთ და ერთად ვიზრუნოთ ერისა და ბერის გადარჩენაზე.

პატივისცემით, თეიმურაზ მაკარიძე, „ეროვნული ერთიანობის სათათბიროს“ თავმჯდომარე

მსოფლიო სივრცე

www.geworld.ge
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

„ღღეს ყველასაგან ცხადად დანახულია, რომ ვერც ერთი სკოლა, თუნდაც უნივერსიტეტი, იმოდენა სავსებით ცოდნას ვერ იძლევა, რომ კაცი მართლაც მეცნიერი და სწავლული იყოს, ამ სწავლა-ცოდნაზე შეყენებული და გაჩეჩებული“.

რუბრიკას უძღვება დარეჯან ანდრიაძე

როგორ იქნება 2020-2021 სასწავლო წელი — ამ საკითხზე ჯერჯერობით მხოლოდ მითქმა-მოთქმაა, რომელიც გარკვეულწილად, ალბათ, მაინც იძლევა შემოფოტების მიზეზს, რადგან განათლების მესვეურთა და ხელისუფლებასაც რატომღაც ძალიან მოეწონათ ე.წ. ონლაინგაკვეთილები და ჭკუაშიც დაუფრდათ ამ მეთოდის კვლავაც გამოყენება. თავის წერილებში განათლებისა და აღზრდის თაობაზე ილია აანალიზებს მსოფლიოში ცნობილ მეცნიერთა თვალსაზრისსა და შეხედულებებს პედაგოგიკის საკითხებზე, რომელთა მართებულობა თუ უვარგისობა დრომ და პრაქტიკამ დაამტკიცა. ილიას აზრით, „ვიტორინომ, ვერჟერიომ და ვეჯიომ — ამ სამმა მესვეურმა ახალის პედაგოგიისა, გზა გაუხსნა პედაგოგიასა და მათმა თეორიამ ახალის მოძღვრებისამ დიდი ზემოქმედება იქონია შემდგომებზე“, ამიტომაც მიაჩნია ერის მამას მათი აზრის გათვალისწინება აუცილებლად თანამედროვე სკოლის წარმატების საკმარისი და ამიტომაც მიუძღვნა ამ საკითხს ვრცელი წერილები. საინტერესოა ის არის, რომ ილია ასწავლულზე მეტი ხნის წინათ იძლეოდა, არც დღეს აწყენდა ჩვენს ბედურულ განათლების სისტემას, რომლის მესვეურებმაც დისტანციური სწავლების სიკარგზე საუბრებით ყურები გამოგვიჭედეს.

ილიას აზრით, სკოლამ ბავშვს იმთავითვე უნდა ჩაუწეროს უფლის სიყვარული და რწმენა იმისა, რომ „ღვთისათვის საცნაურია არამც-თუ საქმენი ადამიანისა, არამედ გულის ზრახვანიცა. როცა ამ გზით სული და გული მოწაფისა საკმაოდ მომზადებული იქნება, მაშინ მეცნიერების სწავლებასაც უნდა შეუდგნენ“. და ბოლოს: სკოლამ უნდა განუფიქროს მოზარდს გრძობა მოვალეობისა და ასწავლოს, როგორ უნდა მოექცეს და მოეპყრას სხვა ადამიანს. ილია მატყუო ვეჯიოს იმონებებს და აღნიშნავს, რომ „წასიწარმ და მართლის გზით განვითარება და წარმატება სული და ხორცისა, ჩანარება ბავშვის გულში კარგის გაბაღითაჲსი შემყოფით კითხილ-მომამადის ზნისა და ხასიათისა უნდა იყოს ერთად-ერთი საბანი აღზრდისა“.

მაშ ასე, მივყვით ილიას პუბლიკაციებს:

რატომ არ არის დღევანდელი სკოლა «სწავლა ცოდნაზე შეყენებული და გაჩეჩებული»

ვიღაცებს ძალიან სჭირდებათ გამოთავსებული, გადაგვაჩეჩებული აღმზრდები, რადგან ბავშვს მართლაც გასილავით აწვილია, ვიღაც განათლებული, ჭკვიანი სწავლულისა

რნი ჰლამობენ დაუდვან სკოლას, ახალი ამბავი არ არის. მაგ დედა-აზრის სათავე ჯერ კიდევ საშუალო-საუკუნოებში მოიპოვება, სახელდობრ, ეგრეთ-ნოდებულ „განახლების ეპოქაში“, როცა თავი იჩინა ჰუმანობის მოძღვრებამა.

პირველი კაცი, რომელმაც ჰუმანობის მოძღვრებაზე ააგო სკოლა, იყო იტალიელი ვიტორინო დე-ფელტრე. ამ კაცის მოკლე ისტორია და იმისი საპედაგოგო საფუძველი უკვე მოგახსენეთ მკითხველს „ივერიის“ 796-ში. ეს მამოთავარი პედაგოგისა იყო აღსრულდა, რომ ერთი სტრიქონიც არ დაუწერია ახალ პედაგოგიის შესახებ. იგი მართლაც საქმით მოქმედობდა და ამბობდა, რომ კარგად მოქმედება სჯობს კარგად წერასაო. ხოლო იმისი საქმით მოძღვრება უნაყოფოდ არ დარჩა. იმის დროს სცხოვრობდა ორი სხვა მეცნიერი, პაღუსი პროფესორი პაოლო მარტინი და რომის პედაგოგი მატეო ვეჯიო. ვიტორინოსაგან საქმით მოძღვრებულნი საფუძველნი ახალის პედაგოგიისა ამათ სამეცნიერო წესსა და რიგში ჩაადგეს და თვითუღმა მათგანმა საკმაოდ გამოჩენილი თხზულებები დასწერა. ამ სახით, ეს ორი კაცი შეიქმნა მეცნიერულად დამფუძნებელი ახალის პედაგოგიისა. ამათი ნაშრომი იმითა გამოჩენილი, რომ თვალსაჩინოდ, თვალნათლად გამოთქმულია დედა-აზრნი ახალის საპედაგოგო სისტემისა, წარმოდგარნი ჰუმანობის მოძღვრებისაგან. ვერჟერიო თავის თხზულებებში სკოლის საფუძველად სდებდა ამ ოთხს დედააზრსა:

ა) საგანი აღზრდისა ის არის, რომ თავის რიგსა და წესზედ წარმატებულ იქმნას ყოველი ძალიან ოსტატმა ცხოველი სკოლა მიმართულია მართლაც გონების აღტაცებაზედ და სხვა მხარეს ადამიანის ბუნებისას არამც-თუ ჰუმანობის, არამედ სწავლავის მართლაც განვითარების მიზნად დასდებულ იქმნას არა მარტო ასაკი და ნლოვანება მონაწილისა, არამედ მისი განსაკუთრებული ზნენი და თვისებანი.

ბ) სწავლებაში უნდა სახეში მიღებულ იქმნას არა მარტო ასაკი და ნლოვანება მონაწილისა, არამედ მისი განსაკუთრებული ზნენი და თვისებანი. ც) სწავლა-ცოდნა და ერთობ განათლება უნდა დაფუძნებული იყოს თავისუფალ მეცნიერებათა შესწავლაზედ.

„თითონ სწავლა და ცოდნა, რომელსაც სკოლა იძლევა, ისე უნდა იყოს განვითარებული და შერჩეული, რომ ზნე-ხასიათის წვრთნას, ამ ერთადერთს საგანს თვისას, გაუძღვეს და ემსახურებოდეს. სწავლა-ცოდნის ძლევა მართლ იმ აზრით, რომ კაცი სწავლული და მცოდნე იყოს, ამო და ბოლო-მოუბმელი ნადილია სკოლისა. დღეს ყველა საგანს ცხადად დანახულია, რომ ვერც ერთი სკოლა, თუნდაც უნივერსიტეტი, იმოდენა სავსებით ცოდნას ვერ იძლევა, რომ კაცი მართლაც მეცნიერი და სწავლული იყოს, ამ სწავლა-ცოდნაზე შეყენებული და გაჩეჩებული.“

ეს ამბავი მით უფრო საბუნებოდ დასახარია, რომ ეხლანდელი სკოლა, თუნდაც უნივერსიტეტი, მართლ სწავლა-ცოდნის შეძენაზეა მიმართული და აგებული და სხვა არაფრისათვის არ აცლის არც მასწავლებელს, არც მოსწავლესა. სკოლაში ის უნდა აწავადოს და სწავლავს, რომ კაცს ღონე, ხერხი და წყურვილი ჰქონდეს, პატიოსანი იქნას საგანი ცხოვრებისა იქონოს; ღონე, ხერხი და წყურვილი ჰქონდეს, ყოველ ამისათვის მოიპოვოს შესაფერისი სწავლა-ცოდნა. ეგრე მოწყურებული, გაღონიერებული და ხერხიანი კაცი არავითარს სიძნელეს საქმისა არ შეუშინდება, არ შეუდრება და ზნე-ხასიათობაც ეს არის.

ეხლანდელი სკოლა კი სულ სხვა საგანს მისდევს და ეს ზნე-ხასიათის წვრთნა თავმისებრია. ეხლანდელი სკო-

ლა მართლ იმის ცდაშია, რომ პატარა ბავშვის თავში, რაც შესაძლოა, ბევრი ცოდნა დასტოვს, ყმაწვილს ბევრი რამ ასწავლოს მართლ ცოდნისა და სწავლისათვის და არა კაცის გაადამიანებისათვის, ამიტომაც არც კაცად და ვეჯიოებზე ეხლანდელი ყმაწვილები და არც იმათის სწავლა-ცოდნად გამოდის რამ. ამიტომაც სკოლაში მიღებულნი სწავლა-ცოდნა მეტი ბარგია იმათთვის და არც-კი ენანებათ, რომ ცხოვრების გზაზედ ეს ბარგი დღე-და-ღღე ეკარგებათ, როგორც მეტი რამ.

დღევანდელს დღეს ადვილად შესაძლოა შევხვდეთ, — კაცი ცოდნით ერთი იყოს, მოქმედებით და ცხოვრებით-კი სრულებით სხვა. ეს იმიტომ არის, რომ დედა-აზრნი, სკოლაში სწავლა-ცოდნით გამოჩეჩებული, მართლ ფორმალურად არიან მიღებულნი და არა მათის შინაგანის აზრითა, არა მათის ბუნებურის შინაარსითა. ...ჯერ ძველ დროშივე სკოლიათ, რომ სწავლა-ცოდნა სკოლაში ზნე-ხასიათის სანურთველდ ღონედ უნდა იხმარებოდეს და არა იქმნას მართლ თავის-თავად სანუგებარი რამ, თავის თავად სანატრელი. ამ აზრმა ძველის დროისამ უფრო მეტის გარკვევით, უფრო მეტის სიცხადით თავი გამოიჩინა საშუალო საუკუნოებში, საკუთრივ მაშინ, როცა ეგრეთნოდებულს სკოლასტიკას საძირკველი შეერყა და მოძღვრება „ჰუმანობისა“ წამოდგა ფეხზედ. ეს ხანა ისტორიისა გამოჩენილია მით, რომ ადამიანის ჭკვა-გონება დიდად გაძლიერდა, მრავალი რამ შეიგნო და

«ბავშვი წინდა ტაქარია სულისწინდისა და სიფრთხილითა და სიყვარულით უნდა მოეხსენა»

ისწავლა ბერძენებისა და რომაელების მწერალთა ნაწერებშია საგან და მრავალი რამ აღმოაჩინა. ყველაზედ უდიდესი აღმონაწილი ამ დროისა, — მიშლესი არ იყოს, — ადამიანია, ესე იგი, ამ საუკუნემ ახალის თვალთ მიახედა კაცობრიობა ადამიანის ღირსებაზედ და იმის არსებობის საგანზედა.

„ჰუმანობის მოძღვრება იმაში გამოდგარებოდა, — ამბობს ერთი მწერალი: — რომ ადამიანი შეზარდეს ცხოვრებას, ელინებრ სიხარულის თვალთ უყურებდეს; იმაში მდგომარეობს, რომ კაცის ადამიანური და არა მათის შინაგანის აზრითა, არა მათის ბუნებურის შინაარსითა. ...ჯერ ძველ დროშივე სკოლიათ, რომ სწავლა-ცოდნა სკოლაში ზნე-ხასიათის სანურთველდ ღონედ უნდა იხმარებოდეს და არა იქმნას მართლ თავის-თავად სანუგებარი რამ, თავის თავად სანატრელი. ამ აზრმა ძველის დროისამ უფრო მეტის გარკვევით, უფრო მეტის სიცხადით თავი გამოიჩინა საშუალო საუკუნოებში, საკუთრივ მაშინ, როცა ეგრეთნოდებულს სკოლასტიკას საძირკველი შეერყა და მოძღვრება „ჰუმანობისა“ წამოდგა ფეხზედ. ეს ხანა ისტორიისა გამოჩენილია მით, რომ ადამიანის ჭკვა-გონება დიდად გაძლიერდა, მრავალი რამ შეიგნო და

გური არ მომიცია, არავითარი სამუდამო და უცვალებელი საქმე არ ამიჩენია. ეს იმისთვის, რომ საცა შენ გაამოს, იქ იცხოვრო, რაც გინდოდეს, ის საქმე აირჩიო. მე შენ არც სასიკვდილოდ გამიჩენიხარ, არც უკვდავად დამიჩენიხარ. ეს იმისათვის, რომ შენ თითონ იყო შენის თავის მკეთებელი და ისეთი სახე მიიღო, როგორიც შენ თითონ გსურს: შენ შეგიძლიან პირუტყვადინაც ძირს ჩამოხვიდე და ანგელოზადინაც ზე ახვიდე“.

კაცმა რომ ჩაიხედოს ამ სტრიქონებში და ამასთან უნარიცა ჰქონდეს, გამოსარკვევი გამოარკვეოს და დასახარად დაინახოს, ჩვენთან ერთად იტყვის, რომ ამაზედ მართლაც კაცმა გამოსთქვას-ლა, როგორც ადამიანის არსებობის საგანი, ისეც ადამიანის ღირსება. ჯერ ეს პიკოს სიტყვა არ იყო თქმული, როცა იტალიაში დაიძრა აზრი, რომ სკოლა აგებული იქმნას ჰუმანობის მოძღვრების მიხედვითა. ამივეთი გამოსთქვა მაშინ ერთმა იტალიელმა პიკოსმა პიკოლეტო-მირანდოლამ 1486 წელსა. ამ პიკოს სიტყვით, — არას უბრძანებს ღმერთი პირველს კაცს ადამსა: „მე შენთვის, ადამი, არავითარი სამუდამო ზნე და სად-

გადოდ და ვსთქვით, რომ ერთი უდიდესი ნაკულულოვანება ის არის, რომ ეხლანდელს სკოლას აზრად აქვს, რაც შეიძლება ბევრი სწავლა-ცოდნა შესძინოს მოსწავლესა და ზნე-ხასიათის წურთვანს-კითხვით სრულიად უყურადღებოდ სტოვებს. ამ სწავლა-ცოდნასაც ისეთი დიდის სანაყათი იძლევა, რომ მოსწავლე ძლივდობობით ასდის, სულით და ხორცილთ იქანცება, არაქათი უწყდება და ბოლოს გამრჯელ, მხნე, სულითა და ხორცილთ ღონიერ ადამიანის მაგიერ უძღური, უღონო და ჯანგალეული კაცი გამოდის სკოლიდან. ამ-სახით, ეხლანდელი სკოლა მიმართულია მართლაც გონების აღტაცებაზედ და სხვა მხარეს ადამიანის ბუნებისას არამც-თუ ჰუმანობის, არამედ სწავლავის მართლაც განვითარების მიზნად დასდებულ იქმნას არა მარტო ასაკი და ნლოვანება მონაწილისა, არამედ მისი განსაკუთრებული ზნენი და თვისებანი.

ბ) სწავლებაში უნდა სახეში მიღებულ იქმნას არა მარტო ასაკი და ნლოვანება მონაწილისა, არამედ მისი განსაკუთრებული ზნენი და თვისებანი. ც) სწავლა-ცოდნა და ერთობ განათლება უნდა დაფუძნებული იყოს თავისუფალ მეცნიერებათა შესწავლაზედ.

„ქსელანდელი სკოლა მართო იმის ცდაშია, რომ პატარა ბავშვის თავში, რაც შესაქლოა, გვირეცოდა დასტიოს, ყმანვილს ბავშვი რამ ასწავლოს მართო ცოდნისა და სწავლისათვის და არა კაცის გაადამიანებისათვის, ამიტომაც არც კაცად ღა ვარგობენ ქსელანდელი ყმანვილები და არც იმართის სწავლა-ცოდნიდამ გამოდის რამ“.

ამ მეცნიერებათა სა-
თავებო სდგას ფილოსო-
ფია, რომელიც ადამიანს გო-
ნებთად თავისუფალს ჰხდის.
მას მოსდევს მეცნიერება
მჭერმეტყველებისა, რომელი-
ც ასწავლის კაცს აზრის ნათ-
ლად და ლამაზად გამოთქ-
მას. მერე მოდის ბუნების-
მეტყველება, რომელიც გვა-
გებინებს პარამონიას ყოველ
მისას, რაც არსებობს, და ბო-
ლოს ისტორია, რომელიც
მოგვითხრობს სვლას და გან-
ვითარებას მეცნიერებისას და
მრავალს სასარგებლო მაგა-
ლითს თვალწინ გვიყენებს.

როცა ვერაფერი ამბავზედ
ლაპარაკობს, ბევრს ეხლან-
დელ დროისათვისაც სასურ-
ველს აზრსა და ქვემარტებას
ამბობს. მაგალითებრ, იგი ამ-
ბობს, რომ **ჭაშა-გონება ამ-
ნაფისა უფრო ნარამატი-
ბაში შედის მავინ, როცა
ერთს რომელსაღა თხზუ-
ნებას საშუალებიანად ის-
წავის, ვიდრე მავინ, რო-
ცა ხელ-და-ხელ და ბაკ-
რით გადააბუღებულა
მრავალსაღა. გადამეტებული
ცოდნა წერილმანებისა მეტის
მეტად ამძიმებს მონაფის გო-
ნებასა, ჰქანცავს და ჰღალავს
ყმანვილსა იქამდე, რომ ბო-
ლოს და ბოლოს სამუდამოდ
აუძღურებს და ასუსტებს.
**როგორც უნდასწავლა, ისე
მეტის-მეტე მათეტი წეს-
ნიერება (დისციპლინა)
სკოლაში ერთნაირად გა-
ვანებელიაო. პირველ შემთ-
ხვევაში სული და გული, ერთ-
ობ ბუნება და გუნება მონა-
ფისა აღვირახებულა, გაქ-
სუებულია, მონაფის ეკორგე-
ბა ღონე თავდაჭერისა და
უნარი, ხალისი გარჯისა და
შრომისაო; მეორე შემთხვე-
ვაში ბატანჯული და დავი-
ნებაში მონაფი ყოველს
მხნეობასა ჰპარბავს, ნი-
ჭი თაონსობისა და თვით-
მომხადობისა უპყვება,
იმითომ რომ, ვისაც ყველ-
აფრისა უპინიან, ის უღო-
ნოა, რაიმე საბამს შეუდ-
გას თავისითაო.****

უფრო მეტის საბუთიანო-
ბით და სისტემით გამოჩენილ-
ნი მეორე მეცნიერის ვეჯიოს
თხზულებაო, ამბობს ავტორი,
რომლის თხზულებიდანაც ამ-
ოვერბით ჩვენ როგორც ეს
ცნობანი, ისეც წინადადენი.
ეს მისი თხზულება ახალი პე-
დაგოგია არისო, — ამბობს
იგი ავტორი, — და ბავშვის ალ-
ზრდას დაბადების დღიდანვე
თანს სდევსო. ვეჯიო მთელის
თავის ძალ-ღონით ეწინააღმ-
დეგება იმ ჩვეულებას, რომ
შვილებს ძიძას აზრდევინებენ
და ცხარედ იღვწის, რომ დე-
და თითონ ანოვოს შვილსა.
**წაიბარად და მართლის
გონი ბანვითარება და
წარმატება სწლისა და
სორცისა, ჩანებვა ბავშ-
ვის გულში კარბის მავა-
ლითაღი შემდგომი კე-
თილ-მომხადობის ზნისა
და ხანისათვის უნდა იყოს,
ვეჯიოს აზრით, ერთად-ერ-
თიო, როგორც ვერაფერი, იმ
აზრზეც სდგას, რომ აღზრდა-
ში სახეში უნდა იქონიონ არ-
ამც-თუ მართო ასაკი მონაფი-
სა, არამედ მისნი განსაკუთ-
რებულნი ზნენი და თვისება-
ნი, ხოლო ვეჯიო ამ საგანზედ
უფრო ვრცელად ლაპარაკობს.
იგი ამბობს, რომ სხვადასხვა
ბუნება სხვადასხვა ბავშვი-
საო. ეს სხვადასხვა ბავშ-
ვთა ბუნებისა იმოდენად
ძლიერია, რომ უფრო ავი-**

ლია მზეს შეაცვლენის გზა,
ვიდრე დაბადებით თანდაყო-
ლილი მიდრეკილება ბავ-
შვისა შეიცვალოსო. ამ სხვა-
დასხვაობას უნდა შეეფეროს
სხვადასხვა ღონისძიებაც ალ-
ზრდისაო. **მკვირცხლს და
თამამს ბავშვს სხვარი-
გად უნდა მოეძინე, ვიდრე
რამე კლამარს, მორცხვსა
და აზრს ყმანვილსაო. ესევე
უნდა იქონიონ სა-
ხეში ჭაშა-გონების აღზ-
რდაშიცაო. ამიტომაც ვე-
ჯიო დედ-მამებს არ ურჩევს,
შვილები იმისთანა სკოლაში
აძლიონ, საცა ბევრი ყმანვი-
ლები არიან, იმიტომ რომ
თვით უკეთესი ოსტატიც-კი
ამ შემთხვევაში უფრო იქნე-
ბა, თვითოეულს ბავშვს ცალ-
კე ადევნოს თვალი და თვითო-
ეულის განსაკუთრებულს ბუ-
ნებას და გონებას ცალკე შე-
ურჩიოს გზა გონების გახსნი-
სა და ზნე-ხასიათის წურთენი-
სა. აი ეს სამი — ვიტორინო,
ვერაფერი და ვეჯიო, არიან
პირველი მესვეურნი ახალის
პედაგოგისა და ამ სახით, იგი
დედა-აზრნი, რომელიც
დღეს გადვიძებულნი არიან
მეცნიერთაგან, მომდინარეო-
ბენ ჯერ კიდევ მეთხუთმეტე
საუკუნიდან. განსხვავება მა-
რტო იმაშია, რომ ეხლა ეგ აზ-
რნი უფრო მეტის სახეებით,
მეტის გარკვევით, მეტის მეც-
ნიერებით და გამოცდილებით
შემუშავებულნი, განვითარე-
ბულნი არიან და დასაბუთე-
ბულნიცა.**

ვიტორინომ, ვერაფერი
და ვეჯიომ — ამ, როგორცა
ვითხვით, სამმა მესვეურმა ახ-
ალის პედაგოგისამ, გზა გა-
უსხსნა პედაგოგისა და მათმა
თეორიამ ახალის მოძღვრები-
სამ დიდი ზემოქმედება იქო-
ნისა შემდგომებზედ. სახელო-
ვანი დეზიდერი ერაზმი როტ-
ტერდამელი, რომელიც დაი-
ბადა 1467 წელსა და გარდაიც-
ვალა 1536 წელს, ერთი იმათ-
განი იყო, რომელთაც ბოლოს
და-ბოლოს სრულად დაჰფუ-
შეს ძველი სქოლასტიკური
სისტემა სკოლისა და ახალი
საუფველი დაუდევს, ჰუმან-
ობის მოძღვრებაზედ აგებუ-
ლი. საპედაგოგო აზრნი ერა-
ზმისა იმითი არიან განსაკუთ-
რებით შესანიშნავი, რომ
ერაზმი აღმატებულის სასოე-
ბით თაყვანსა სცემს ბავშვსა
და ამ სასოებისაგან შეპყრო-
ბილი იძლევა სარჩიელს ბავშ-
ვის წურთენისას და აღზრდი-
სას. **ბავშვიო, ავბოვს იგი,
წმინდა ტაქარია სულისწ-
მინდისა და სიყრთხილი-
თა და სიყვარულით უნდა
მოეძინეო. იგი არ ეთანხ-
მება ვეჯიოს, რომელიც ბავშ-
ვის ბუნებურს მიდრეკილებას
მეტის-მეტს მნიშვნელობას
აძლევდა, ერაზმი, პირიქით,
ამტკიცებს, რომ აღზრდას და
წურთენას შეუძლიან სრუ-
ლად გარდაჰქმნას ბავშვიო.
საქმე იმაშიაო, რომ ამ აღზრ-
დასა და წურთენამ ბავშვი ჩა-
იგდოს ხელში პირველ ხანში-
ვე, ნორჩობაშივე და ყოველს
მის ფეხის გადადგმას უწი-
ნამძღვროსო.**

ერაზმის აზრით, ბავშვმა შე-
მდეგი კიბე უნდა აიაროს აღზ-
რდისა და წურთენის დროსაო:
**ჯერ პირველად ყმანვი-
ლის ნორჩს და მალე შემთ-
ვისებულს გულში უნდა
ჩანებრილ იქმნას ფინი-
სათნეობისა, სიყვარული
შემომხადობისა და რწმენა
მისნი, რომ ღვთისათვის
საცნაურია არამც-თუ სა-
ქმენი აღამინისა, არამ-**

«ჯერ პირველად ყმანვილის ნორჩს და მალე შემთვისებულს გულში უნდა ჩანებრილ იქმნას ფინისათნეობისა, სიყვარული შემომხადობისა და რწმენა მისნი, რომ ღვთისათვის საცნაურია არამც-თუ საქმენი აღამინისა, არამედ გულის ზრახვანისა. როცა ამ გზით სული და გული მონაფისა საქმოდ მოეზადებული იქნება, მაშინ მხსნიერების სწავლებასაც უნდა შეუდგენ და ბოლოს სოც უნდა განუვითარონ გარკნობა მოვალეობისა და ასწავლონ, როგორც უნდა მოეხდეს და მოეპყრას თავის მსგავს აღამინსაო»

«ბატანჯული და ღაშინებული მონაფი ყოველს მხნეობასა ჰპარბავს, ნიჭი თაონსობისა და თვითმომხადობისა უპყვება, იმიტომ რომ, ვისაც ყველაფრისა უპინიან, ის უღონოა, რაიმე საქმეს შეუდგას თავისითა»

იდ გულის ზრახვანისა.
როცა ამ გზით სული და
გული მონაფისა საქმოდ
მოეზადებული იქნება,
მაშინ მხსნიერების სწავ-
ლებასაც უნდა შეუდგენ
და ბოლოს სოც უნდა გა-
ნუვითარონ გარკნობა მო-
ვალეობისა და ასწავლონ,
როგორც უნდა მოეხდეს და
მოეპყრას თავის მსგავს
აღამინსაო. ყმანვილის
სწავლება უნდა დაიწყოს, ერ-
აზმის აზრით, შვიდ, ანუ რვა
წლიდან, იმისდა მიხედვით,
თუ სულით და ხორციელთა რა
ღონისაა ყმანვილი, რადგანაც
ამ ხანში ბავშვს გართობა და
თამაშობა უყვარს, ამიტომ სა-
ჭიროა სწავლა და წურთენა
ისე მოეწყოს, რომ ბავშვმა
სწავლება წვალეობად არ მიიჩ-
ნოსო. **იმაზედ უარეანი
არა არის-რა, რომ ბავშვ-
მა მოიქალოს სწავლა-
ცოდნად, ვიდრე შეიძენა-
ვას ერთნისა და მეორის**

სიკეთისაო. ერაზმი ოსტა-
ტისაგან ბევრს რასმე ჰოხო-
ლობს. თუ ოსტატს ჰსურსო,
რომ საქმე ემარჯვოს და კეთი-
ლად იმოქმედოს ბავშვზედა,
აუარებელი ცოდნა უნდა
ჰქონდესო, ოსტატმა თითქმის
ყველაფერი უნდა ზედმიწე-
ვით იცოდესო. „თქვენ მეტყ-
ვითო, ამბობს ერაზმი, რომ მე
დიდს ტვირთსა ვსდებ ოსტატ-
საო. მართალია ეგ, მაგრამ
ერთს რომ დიდს ტვირთსა
გვიდებ, ამით სხვა მრავალს
ვუსუბუქებ ტვირთსაო. მე
მსურსო, რომ ოსტატს გავლი-
ლი ჰქონდეს მთელი სივრცე
კაცთა მეცნიერებისა, იმი-
ტომ, რომ მოწაფეებს აღარ
დასჭირდეს თითონ ჰქმნან
ისე მოეწყოს, რომ ბავშვმა
სწავლება წვალეობად არ მიიჩ-
ნოსო. **იმაზედ უარეანი
არა არის-რა, რომ ბავშვ-
მა მოიქალოს სწავლა-
ცოდნად, ვიდრე შეიძენა-
ვას ერთნისა და მეორის**

ერაზმი სამჯობინარად ჰხე-
დავს იმისთანა სკოლას, საცა
მონაფენი ბევრნი არ არიან.
**ცოტა შემირდებიანი
სკოლა ჯოგია, როგორც
შინ აღზრდასა, ისე ბავშ-
ვიმირდებიანი სკოლასაო.**
შინ რომ იზრდება ყმანვილი,
თვალწინ არავინა ჰყავსო,
რომ უპირატეობისა და
ჯობნობისათვის შეეჯიბროს
ვისმე, და შეჯიბრება კი ამ შე-
მთხვევაში დიდი ღონეა ბავ-
შის წარმატებისთვისაო.
ბევრ-შეგირდებიანი სკოლაში
ხომ ოსტატი უფრონა თვითო-
ეულ ბავშვის ბუნებას ცალკე
ადევნოს თვალყურითო.

...ყველამ იცის ეხლანდელის
სკოლის ნაკლებუნება და სა-
კულაოდ არა ერთი და ორი
ცვლილება და შევსება მოელ-
ის ეხლანდელს სკოლასა. ვინ-
ატირით, რომ შეცვლეთა და
შემავსებელთა ხანდისხან ყუ-
რი ათხოვონ ისტორიას, ზოგ-
ჯერ უკანაც მიხედონ და ზო-
გიერთი რამ შეითვისონ იმ
დიდ-ბუნებოვან ჰუმანისტებ-
პედაგოგებთან, რომელთაც
უმოძღვრეს კაცობრიობას
ბევრი რამ მოზარდის თაობის
საკეთილდღეოდ და საბედნი-
ეროდ“.

1888 წ.
P.S. დღევანდელი სკოლის მესვეურთაც არ აწყენდათ,
„ხანდისხან ყური ათხოვონ ისტორიას, ზოგჯერ უკანაც მი-
იხედონ“, რადგანაც ამაზე და მოკიდებული არა მხოლოდ
მოზარდი თაობის კეთილდღეობა და ბედნიერება, არამედ
ქვეყნის ძლიერებაც. ილიაც სწორედ იმას ქადაგებდა, რომ
სკოლა მხოლოდ ცოდნისა და სწავლისთვის არ არსებობს,
არამედ „კაცის გაადამიანებისათვისო“.

დღეს კი რა გამოდის? ბავშვს, რომელიც დიდ პედაგოგებს
სულიწმინდის ტაძრად მიაჩნდათ და მის მიმართ სიფრთხი-
ლით დამოკიდებულებას უსვამდნენ ხაზს, უპირველესად,
სანამ სწავლა-განათლებას შეეფუდებოდა, თურმე უნდა ჩა-
ვაგონო, რომ ის ბუნებამ კი არ შექმნა ან ქადაგ, ან კაცად,
არამედ თვითონ უნდა გადამწყვიტოს, რომელი იქნება ამ
ორიდან... ამას კაცის გაადამიანებას კი არა, გაპირუტყვე-
ბასაც ვერ დავარქმევთ. მოზარდი თაობისთვის მსგავსი აბ-
სურდების ქადაგება კი სადამდეც მიიყვანს კაცობრიობას,
დიდი ტვინის ჩყლეტა არ სჭირდება. როგორც ჩანს, ვილა-
ცებს ძალიან სჭირდებათ გამოთავყანებული, გადაგვარე-
ბული ადამიანები, რადგან ბრბოს მართვა გაცილებით ად-
ვილია, ვიდრე განათლებული, ჭკვიანი საზოგადოებისა.

„ამ კაცმა (სტალინმა) იცის, როგორ იმოქმედოს, — ეუბნებოდა რუზველტი ვაშინგტონში 1943 წელს. — მას მიზანი თვალწინ აქვს. მასთან მუშაობა დიდი სიამოვნებაა. მკაფიოდ გადმოსცემს საკითხს, რომლის განხილვაც სურს, და სხვა მიმართულებით არასდროს გადაუხვევს“ (აშშ-ის 32-ე პრეზიდენტ ფრანკლინ რუზველტის ცოლის — ელეონორა რუზველტის მემუარებებიდან).

1960 წელს სსრკ-სა და ჩინეთს შორის ოფიციალურად მოხდა განხეთქილება. ამის მიზეზი იყო ეროვნული კომპარტიების ლიდერების ურთიერთშეურაცხყოფა. ნიკიტა ხრუშჩოვმა მათ ძედუნს სტალინისტი უწოდა, მათ ვალში არ დარჩა და საბჭოთა გენმდივანს რევიზიონისტი დაარქვა.

აშშ-ის 32-ე პრეზიდენტი ფრანკლინ რუზველტი სტალინზე

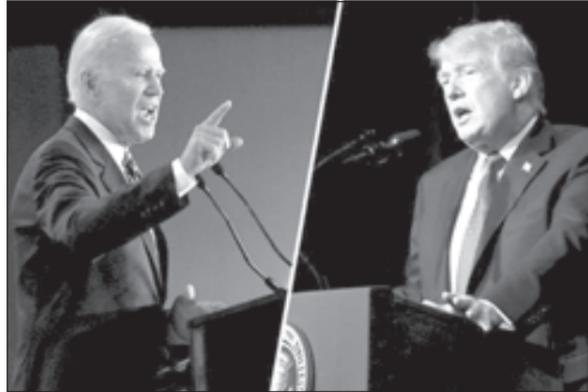
* „უბრალო ენაზე რომ ვთქვა, შესანიშნავად შევეწყვე მარშალ სტალინს. ამ ადამიანში არის უზარმაზარი ენერჯია, უდრეკი ნებისყოფა და ჯანსაღი იუმორი. ვფიქრობ, რუსეთის სული და გული მასში ჭეშმარიტადაა წარმოდგენილი. მჯერა, მომავალშიც ვითანამშრომლებთ სტალინთან და რუს ხალხთან.“
* „ამ კაცმა (სტალინმა) იცის, როგორ იმოქმედოს, — ეუბნებოდა რუზველტი ვაშინგტონში 1943 წელს. — მას მიზანი თვალწინ აქვს. მასთან მუშაობა დიდი სიამოვნებაა. მკაფიოდ გადმოსცემს საკითხს, რომლის განხილვაც სურს, და სხვა მიმართულებით არასდროს გადაუხვევს“ (აშშ-ის 32-ე პრეზიდენტ ფრანკლინ რუზველტის ცოლის — ელეონორა რუზველტის მემუარებიდან).

«რევიზიონისტი», «ლარაკი», «ქაში-რაქაბა»... რა სხელებით აგობდნენ პოლიტიკოსები ერთმანეთს

დონალდ ტრამპი და კიმ ჩენ ინი

2017 წლის სექტემბერში აშშ-ის პრეზიდენტმა **დონალდ ტრამპმა** გაეროს გენერალურ ასამბლეაზე სიტყვით გამოსვლისას კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ლიდერ **კიმ ჩენ ინს** რაკეტმენი (კაცი-რაქეტა) უწოდა.
„რაქეტმენი საკუთარი თავის მკველელობასა და თავისი რეჟიმის განადგურების მისიაში მონაწილეობს“, — თქვა ტრამპმა და განმარტა, რომ, თუ ჩრდილოეთი კორეა არ შეაჩერებს თავის ბირთვულ პროგრამას, ვაშინგტონს სხვა არჩევანი არ ექნება, კორეის რეჟიმის განადგურების გარდა.
გენერალურ ასამბლეაზე ტრამპის გამოსვლიდან რამდენიმე დღის შემდეგ ჩრდილოეთ კორეის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ტრამპს ფსიქიკურად გაუწონასწორებელი უწოდა.
2018 წლის ზაფხულში დონალდ ტრამპი და კიმ ჩენ ინი პირველად შეხვდნენ ერთმანეთს (სინგაპურში), სხევედრის შემდეგ აშშ-ის პრეზიდენტმა კსდრ-ის ლიდერს **„სანიტარისო და ძალიან, ძალიან მძინარე ბიჭი“** უწოდა.

ჯო ბაიდენი და დონალდ ტრამპი

2019 წლის მაისში აშშ-ის ყოფილმა ვიცეპრეზიდენტმა (იმხანად 2020 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებში მონაწილეობის შესაძლო კანდიდატმა) **ჯო ბაიდენმა** ქვეყნის პრეზიდენტ დონალდ ტრამპს კლოუნი უწოდა. „როცა ის სასაცილო რაღაცებს გაიძახის (ბაიდენი გულისხმობდა ტრამპის თავდასხმებს დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენლებზე), მე ხელს ვწევ და ვამბობ: ყველამ იცის, ვინ ხარ შენ, იმიტომ, რომ მათ მართლაც იცინა“, — თქვა ბაიდენმა.
დონალდ ტრამპს ჯო ბაიდენის (ტრამპმა მას „მძინარე ჯო“ შეარქვა) ნათქვამი, რა თქმა უნდა, უპასუხოდ არ დაუტოვებია და განაცხადა, რომ ბაიდენი ვიცეპრეზიდენტი იყო მხოლოდ იმიტომ, რომ **„შეიქმნა ბარაკ ობამასთვის უპანალი და-აკონა“**.

პარი ტრამპი და ჯო ბაიდენი

„თუ დავინახავთ, რომ ომს გერმანია იგებს, ჩვენ რუსეთს უნდა დავეხმაროთ. თუ დავინახავთ რუსეთი იმარჯვებს, გერმანიის მხარე უნდა დავიჭიროთ, და დაე, მათ რაც შეიძლება დახლოდნენ ერთმანეთი, თუმცა არავითარ შემთხვევაში არ მივინდობ, პიტლერმა გაიმარჯვოს... მე მომწონს **ჯო სტალინი**, ის კარგი ბიჭია. იმ ადამიანებს შორის, რომლებსაც ვიცნობ, სტალინი ყველაზე უფრო ჰგავს **პანდორასს** (აშშ-ის 33-ე პრეზიდენტ ჰარი ტრუმენის მეგობარ ამერიკელ პოლიტიკოსს).“

ნიკოლას მადურო და ნიკოლა პენია ნიბო

ვენესუელის პრეზიდენტმა **ნიკოლას მადურომ** 2017 წლის აგვისტოში მექსიკის პრეზიდენტ **ნიკოლა პენია ნიბოს** ლარაკი უწოდა. ასე შეაფასა მადურომ The Washington Post-ში გამოქვეყნებული სტატია, რომ აშშ-ის ლიდერი **დონალდ ტრამპი** სატელეფონო საუბარში ცდილობდა პენია ნიბოს დარწმუნებას, აშშ-ისა და მექსიკის საზღვარზე კედლის აშენება დაეფინანსებინა.
„მექსიკის პრეზიდენტი რომ ვიყო, ყველა კედელს დავანგრავდი. და ისა არ მოვიძებნოდი, რომოც ეს ლარაკი“, — განაცხადა მადურომ.

ჯო ბაიდენი და დონალდ ტრამპი

2019 წლის ოქტომბერში სირიის პრეზიდენტმა **ბაშარ ასადმა** თურქ კოლეგა **რეჯეპ თაიფ ერდოღანს** ქურდი უწოდა. **„ერდოღანი ქურდია, რომელმაც მოიპარა ფაბრიკები, სოკბალი, ზეთი, ახლა კი მიწებს იპარავს“**, — განაცხადა ასადმა იდლიბში, ფრონტის ხაზზე სირიელ სამხედროებთან შეხვედრისას.
2019 წლის 9 ოქტომბერს თურქეთმა დაიწყო ოპერაცია „მშვიდობის წყარო“ და გადალახა სირიის საზღვარი. ანკარამ ამ მოქმედების მიზნად დაასახელა ბრძოლა ქურთ შეიარაღებულ ფორმირებებთან, რომლებსაც ის ტერორისტებს უწოდებს.

როდრიგო დუტარტე და ბარაკ ობამა

2016 წლის სექტემბერში ფილიპინების პრეზიდენტმა **როდრიგო დუტარტემ** აშშ-ის პრეზიდენტ **ბარაკ ობამას** ძალიან ვილი უწოდა. დუტარტეს ეს რეაქცია გამოიწვია ობამას განცხადებამ დუტარტესთან შეხვედრისას ფილიპინებზე სასამართლოს გვერდის ავლით მოქალაქეების დასჯაზე ემსჯელა. პასუხად ამერიკის პრეზიდენტმა გააუქმა დაგეგმილი შეხვედრა. დუტარტემ ობამას ორი წლის შემდეგ მოუბოდიშა (2018 წელს ობამა პრეზიდენტი აღარ იყო) და ამ საქციელს უბრალო ლაყობა უწოდა.

შაირ ბოლსონარო და ემანუელ და ბრიჯიტ მაკრონები

2018 წლის აგვისტოში ბრაზილიის პრეზიდენტმა **შაირ ბოლსონარომ** საფრანგეთის პრეზიდენტის, **ემანუელ მაკრონის** ცოლს, **ბრიჯიტ მაკრონს** გარეგნობა დაუწუნა. სოციალურ ქსელ ფეისბუქის ერთ-ერთმა მომხმარებელმა გვერდზე დაგვირდ გამოაქვეყნა ორი ფოტო. ერთზე გამოსახულია ბოლსონარო ცოლთან, 37 წლის მიშელთან ერთად, მეორეზე — ემანუელ მაკრონი და მისი მეუღლე, 66 წლის ბრიჯიტი. ფეისბუქის მომხმარებელმა ფოტოებს მიანერა: **„ახლა გასაგებია, რატომ ემტერება მაკრონი ბოლსონაროს?“** ბრაზილიის პრეზიდენტი ამ პოსტს შემდეგი ფრაზით გამოეხმაურა: **„ნუ ამცირებ ადამიანს!“** საფრანგეთის პრეზიდენტმა კი პასუხად ბრაზილიელებს ისეთი პრეზიდენტი უსურვა, რომელიც „ნორმალურად მოიქცევა“.

მთაბადა ნიკა კორინთელა

მსოფლიოს პირველი ჩემპიონატის ფინალი 1928 წლის ოლიმპიური თამაშების ფინალს დაემსგავსა. ორივე ფინალში ურუგვაელები და არგენტინელები მონაწილეობდნენ. ოლიმპიურ თამაშებში ურუგვაელებმა გაიმარჯვეს — 2:1; მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალში მატჩის პირველი ტაიმი არგენტინელებმა მოიგეს — 2:1, მაგრამ მეორე ნახევარში 3 ბურთი გაუშვეს და მსოფლიოს პირველი ჩემპიონის ტიტული ურუგვაელებს მიიპოვეს.

სპორტი www.geworld.ge
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ურუგვაე 1930

პირველი საფეხბურთო ჩემპიონატი 1930 წელს ურუგვაეში ჩატარდა. იმხანად ურუგვაის ნაკრებს უზარმაზარი ავტორიტეტი ჰქონდა, როგორც ოლიმპიურ ჩემპიონს. მუნდიალის გამართვის იდეა იმიტომ მომწონდა, რომ უკვე გამოჩნდნენ პროფესიონალი ფეხბურთელები, მაგრამ მათ ოლიმპიადებში მონაწილეობა, მოყვარულებისგან განსხვავებით, აკრძალული ჰქონდათ. ფეხბურთს კი, რომელიც ელვის სისწრაფით ვითარდებოდა და სულ უფრო იხვეჭდა პოპულარობას, დიდი შეჯიბრების გამართვა სჭირდებოდა.

შეჯიბრების ჩატარება არავის სურდა, იმიტომ, რომ ძალიან ძვირი ჯდებოდა, მაგრამ ფიფას დახმარების ხელი ურუგვაეში გაუწოდა. 1930 წელს ქვეყანა გემავდა, ფართოდ აღენიშნა კონსტიტუციის 100 წლისთავი და ნაკრების გამარჯვება გრანდიოზულ სტადიონ „სენტენარიოზე“ შესანიშნავად ჩაენერგებოდა საზეიმო ღონისძიებების სიაში. აღსანიშნავია, რომ ურუგვაეში მგზავრობის სიძვირის გამო არ ჩავიდნენ ევროპის უძლიერესი ეროვნული ნაკრებები. საბოლოოდ, ფიფას ჩარევის შემდეგ, რომელმაც დაარწმუნა ევროპის ოთხი ქვეყნის ხელისუფლებები მათი გუნდების ურუგვაეში გამგზავრების აუცილებლობაში, ჩემპიონატზე თავი მოიყარა 13-მა ნაკრებმა, რომლებიც 4 ჯგუფში გაანაწილეს. ჯგუფებში პირველ ადგილზე გასული ნახევარფინალში გადიოდა. შეჯიბრებამ სტარტი 13 ივლისს აიღო და 30 ივლისს დასრულდა.

ოლიმპიურ თამაშებში ურუგვაელებმა 2:1 გაიმარჯვეს. მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური მატჩის პირველი ტაიმი არგენტინელებმა მოიგეს — 2:1, მაგრამ მეორე ნახევარში 3 ბურთი გაუშვეს და მსოფლიოს პირველი ჩემპიონის ტიტული ურუგვაეში მოიპოვეს. ურუგვაის ნაკრების ღირსებას იცავდნენ: **ენრიკე გალესტროსი (მეკარე), დომინგო ტახარა, ერნანსო მასკარონი, სოსე ნასასი, სოსე ანდრადა, ლორანსო ფერნანდესი, ალვარო ხესტიდო, სანტოს ურდინარანი, პაბლო დორადო, ემტორ კასტრო, ემტორ სკარონე, პედრო პეტრონი, სუან ანსელმო, ხოსე პედრო სანტოს ირიარტი; მთავარი მწვრთნელი: ალვარტო სუპიჩი.**

ჩემპიონატის გმირები

პირველ მსოფლიო ჩემპიონატზე ინდივიდუალური ჯილდოები არ დაუნესებიათ. ეს ტრადიცია მოგვიანებით დამკვიდრდა, მაგრამ, ფეხბურთის სპეციფიკებისა და ისტორიკოსების აზრით, ჩემპიონატის საუკეთესო მოთამაშე იყო ურუგვაელთა კაპიტანი, მცველი **სოსე ნასასი**, რომელიც ყოველთვის თავგანწირვით ემსახურებოდა ქვეყნის ნაკრებს.

მსოფლიოს პირველ ჩემპიონატამდე ნასასიმ ურუგვაის ნაკრების მაისურით ორი ოლიმპიადე და სამხრეთ ამერიკის 3 ჩემპიონატი მოიგო. პრესა წერდა, რომ სწორედ ნასასიმ გაამხნევა ურუგვაის ნაკრების ფეხბურთელები, როცა ფინალში არგენტინასთან 1:2 აგებდა და დაარწმუნა თანაგუნდელები, რომ შეძლებდნენ მეტოქის დამარცხებას.

ალბომი

მსოფლიო ჩემპიონატამდე 2 თვით ადრე ამ პრესტიჟულ საფეხბურთო ტურნირში იუგოსლავიის მონაწილეობაზე ლა-

მსოფლიოს საფეხბურთო ჩემპიონატები 90 წლისაა

ფიფას პრეზიდენტი ჟოზე რიბე თასს გადასცემს ურუგვაის ფეხბურთის ფედერაციის პრეზიდენტს

ემტორ კასტრო

გილერმო სტაბილა

პარაკიც არ ყოფილა. ქვეყნის მეფე **ალექსანდრე I-ს** არ სურდა გუნდის დაფინანსება, თანაც ხორვატები უარს ამბობდნენ სერბების მხარდამხარ თამაშზე, საბოლოოდ სერბეთის ნაკრები მაინც გაემგზავრა ურუგვაეში, მაგრამ მის შემადგენლობაში მხოლოდ ახალგაზრდა ფეხბურთელები იყვნენ. ჯგუფში იუგოსლაველებმა სენსაციური გამარჯვება მოიპოვეს ბრაზილიელებზე, შემდეგ ბოლივია დაამარცხეს და ნახევარფინალში გავიდნენ, სადაც ნააგეს ურუგვაისთან, მაგრამ მოიპოვეს სიმამართა ადგილობრივი

მაცურებლისა, რომელმაც „ინჩი“ (სერბი ფეხბურთელების გვარებში „ინჩ“ სუფიქსის გამო) შეარქვეს. **საუკეთესო ბომბარდირი** მსოფლიოს პირველ ჩემპიონატში ყველაზე მეტი ბურთი

გაიტანა არგენტინელმა **გილერმო სტაბილამ**. თავდაპირველად ის არ განიხილებოდა ძირითადი შემადგენლობის მოთამაშედ (პირველი მატჩი გამოტოვა), მაგრამ, როდესაც ტრავმირებულ **რობერტო ჩაროს** ნაცვლად მეორე მატჩში მოედანზე გამოვიდა, სამი ბურთი გაიტანა მექსიკის კარში, შემდეგ კი 2-2 ბურთი გაიტანა ჩილესა და აშშ-ს. სულ სტაბილემ 8 ბურთი გაიტანა 4 მატჩში.

ჩემპიონატის სიმბოლური ნაპარბი

ენრიკე ბალესტეროსი (ურუგვაე), ხოსე ნასასი (ურუგვაე), მილუტინ ივკოვიჩი (იუგოსლავია), ლუის მონტი (არგენტინა), ალვარო ხესტიდო (ურუგვაე), ხოსე ანდრადა (ურუგვაე), პედრო სეა (ურუგვაე), ექტორ კასტრო (ურუგვაე), ექტორ სკარონე (ურუგვაე), გილერმო სტაბილე (არგენტინა), ბერტ პეტროული (აშშ).

საინტერესო ფაქტები

- * მსოფლიო ჩემპიონატების ისტორიაში პირველი ბურთი გაიტანა ფრანგმა **ლუსიან ლორანმა** მექსიკის ნაკრების კარში.
- * პირველი ჰეთ-ირიკი შეასრულა ამერიკელმა **პიტ პეტროულმა**. მან სამჯერ აიღო პარავაის ნაკრების კარი.
- * პირველი ფეხბურთელი, რომელიც მოედნიდან გააძევეს, იყო პერუელი **ბალიდო** — მან ფეხი მოსტეხა რუმინელ კოლეგას. აღსანიშნავია, რომ იმხანად ფეხბურთელების შეცვლა არ შეიძლებოდა.
- * ურუგვაის ნაკრების შემადგენლობაში თამაშობდა თავდამსხმელი **ემტორ კასტრო**, რომელსაც მარჯვენა ხელი მოკვეთილი ჰქონდა (ექტორ კასტროზე ვრცელი მასალა იხ. «საქართველო და მსოფლიოს» 2019 წლის 29-ე ნომერში). სწორედ მან გაიტანა პირველი გოლი ურუგვაელთა მხრიდან.

ფინალური მატჩის წინ

მსოფლიოს პირველი ჩემპიონი ურუგვაის ნაკრები

«სასაღსო დიპლომატიის» ფარგლებში აფსაზეთთან დიალოგი, შესაძლოა, ალაქსანდრა ჭაჭია დღიწურს

საერთაშორისო სამართლის თვალსაზრისით, არალეგიტიმური აფსაზეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ასლან ბჳანიამ რამდენიმე დღის წინათ ძალიან ნიშანდობლივი განცხადება გააკეთა. ბჳანიამ რუსული სააგენტო „ინტერფაქსის“ ონლაინკონფერენციაზე განაცხადა:

„ჩემთვის გაუგებარია, დღემდე რატომ არ არის ხელმოწერილი შეთანხმება ძალის გამოუყენებლობის შესახებ აფსაზეთის რესპუბლიკასთან. ეს უმთავრესია, როგორც კი ეს პირველი პუნქტი შესრულდება (და ბჳანიამ აქ ახსენა საქართველოს „შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში“ სახელმწიფო მინისტრის აპარატის დოკუმენტი, რომელიც მთავარ მიზნად მშვიდობას აცხადებს), ყველაფერი ძალიან, ძალიან კარგად წავა“ („Мне непонятно, почему до сегодняшнего дня не подписано соглашение о неприменении силы по отношению респу-

блики Абхазия. Это самое главное, как только этот пункт первый будет реализован, все пойдет очень и очень хорошо“). აფსაზეთის ლიდერმა ასევე აღნიშნა, რომ იგი არ ელის საქართველოსგან აფსაზეთის სახელმწიფოს აღიარებას, მაგრამ, ამის მიუხედავად, „თავდაუხსმელობის ხელშეკრულება ის დოკუმენტია, რომელიც მოგვცემს შესაძლებლობას, ვანარმოოთ დიალოგი – ჰუმანიტარული, ეკონომიკური და ნებისმიერი სხვა სახის“ („Договор о неприменении силы – это тот договор, который даст возможность для нашего возможного диалога: гуманитарного, экономическо-

го и любого другого“). ქართულმა სააგენტოებმა ეს ციტატები ოდნავ არაზუსტად თარგმნეს, მაგრამ ეს „ოდნავ“ საკმარისია იმისთვის, რომ ბჳანიას განცხადების სენსაციურობა მიიჩქმალოს. არადა, სენსაცია აშკარაა — აფსაზეთის პრეზიდენტი თანახმაა, ანარმოოს საქართველოსთან ყოვლისმომცველი დიალოგი, მათ შორის, პოლიტიკურიც, თუკი აფსაზეთის მოსახლეობა ნეიტრალური, ტექნიკური ხასიათის დოკუმენტის საფუძველზე მიიღებს ფიზიკური უსაფრთხოების გარანტიას თბილისის მხრიდან! ვფიქრობთ, ეს არის უმნიშვნელოვანესი მოვლენა აფსაზეთის მიმართულეებით ბოლო ათეული წლის განმავლობაში და ამ შანსს გამოყენება უნდა. აუცილებელია, გავამაგროთ ასლან ბჳანიას — ადეკვატური, წესიერი აფსაზი კაცის —

პოზიციები. ეს ვითარება ყველაზე კარგად ქართველ პატრიოტს, ალაქსანდრა ჭაჭიას, ესმის და სწორედ მას აქვს საუკეთესო კავშირები აფსაზეთში. ჩვენი ინფორმაციით, მზადდება გარკვეული ჩარჩოები საიმისოდ, რომ „სახალხო დიპლომატიის“, ანუ არაფორმალური დიალოგის ფარგლებში, ორივე მხრიდან, პოლიტიკოსებმა და საზოგადოების წევრებმა გააანალიზონ და შეაფასონ სიტუაცია. საქმიდან გამომდინარე, აუცილებელია, ჭაჭია ოფიციალურმა თბილისმა გარკვეული ტიპის მანდატით აღჭურვოს. თუკი ეს მოხდება და საქართველოს ხელისუფლებას გონება გაუნათდება, მაშინ მოლაპარაკებებს წინ აღარაფერი დაუდგება.

ge.news-front.info

ევროზონის მშპ 8,7 პროცენტით შეზღუდა

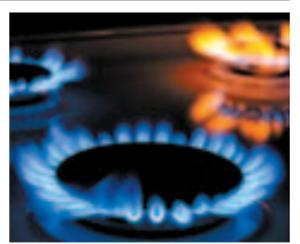
ევროკომისიის პროგნოზით, 2020 წელს პოლონეთის მშპ 4,6%-ით შემცირდება. სია ვარაუდობდა, რომ პოლონეთში რეცესია 4,3%-ს შეადგენდა, ახლა 0,3%-ით მეტს ელოდებიან, მაგრამ ევროკავშირის სხვა ქვეყნებთან შედარებით პოლონეთში ვითარება

არც ისე ცუდია. ევროზონაში მშპ 8,7%-ით არის შემცირებული. არადა, მიმდინარე წლის მასში ევროკომისია მშპ-ს 7,7%-ით შემცირებას ვარაუდობდა. iarex.ru-ზე გამოქვეყნებული მასალის მიხედვით მოამზადა ნიკა კორინთელმა

ევროპა და აზია უარი განაცხადეს აპრიკულ ბუნებრივ აირზე

ევროპაში ცისფერი სანჯავის ფასი მინიმუმამდე დაეცა. ამერიკული თხევადი ბუნებრივი აირის შექმნას აზრი არ აქვს — ეს თვითონ აშშ-ის ენერჯეტიკის სამინისტრომ აღიარა. კლიენტებმა ზაფხულში უარი განაცხადეს ასეულობით შეკვეთაზე, შედეგად ექსპორტი 63%-ით შემცირდა.

2019 წელს აშშ-დან ბუნებრივი აირის ექსპორტმა 54,7 მლრდ კუბ. მ შეადგინა — ეს 20,7 მლრდ-ით მეტია, ვიდრე 2018-ში. შემდეგ წლებში გემები უფრო ამბიციური იყო: 2020-ში — 67,2 მლრდ კუბ. მ, 2021-ში — 79,5. ამ მონაცემებზე 2010 წლის იანვარში ილაპარაკა აშშ-ის ენერჯეტიკის სამინისტროს წარმომადგენელმა, მაგრამ დღეს უკვე ნათელია, რომ ასე არ მოხდება.

თვეში, 2019 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ორჯერ დაეცა, იაპონიისთვის ბუნებრივი აირის მიწოდება კი 44%-ით შემცირდა. უკვე აპრილში ევროპაში ამერიკული ბუნებრივი აირის ექსპორტი მიზანშეწონილი იყო. დიდმა ევროპულმა და აზიურმა კომპანიებმა იგნის-ივლისის კონტრაქტები გააუქმეს.

agitpro.su-ზე გამოქვეყნებული მასალის მიხედვით მოამზადა ლუკა მაისურაძემ

საქართველო. თუ გსურთ, გაზიტი „საქართველო“ და მსოფლიო მიიღოთ სახლიდან გაუსვლელად და ისარგებლოთ უფასო საპურიერო მომსახურებით, შეგიძლიათ დაუკავშირდეთ შემდეგ კომპანიებს: „ელვა.ჯი“ — ტელ: 2 38 26 73; 2 38 26 74 „მაცნე“ — ტელ: 599 982 773; 2 14 74 22

«ჰარი პოტერის» ავტორი ტოლკანობის დიქტატურის წინააღმდეგ

მოდრაბა Black Lives Matter-მა (შავების სიცოცხლეც მნიშვნელოვანია) ისე გააფართოვა შეცვლილი ცნობიერების ჰორიზონტი, რომ დასავლეთის ლიტერატურისა და ხელოვნების მოღვაწეები აიძულა, გამოხატვის თავისუფლებაზე ალაპარაკებულყვენ.

ცნობილმა ბრიტანელმა მწერალმა ჯოან კინგ როუ-ლინგმა — ჰარი პოტერის „დედამ“ — 150 სხვა ცნობილ ადამიანთან ერთად ხელი მოაწერა ღია წერილს „დისკუსიის სამართლიანობისა და გახსნილობის შესახებ“. მიმართვის ავტორებს იმედი აქვთ, რომ ცივილიზებული სამყაროში აღიარებენ თითოეული ადამიანის უფლებას აზრის გამოხატვის შესახებ. „დაგმობისადმი მიდრეკილება სულ უფრო ვრცელდება ჩვენს კულტურაში: შეურიგებელი დამოკიდებულება სანინალმდეგო აზრის მიმართ, რთული პოლიტიკური პრობლემების ათქვეფა ზნეობრივი კატეგორიულობის დამაბრმავებელ ნაკადში“.

კულტურის მოღვაწეები შემოთვალენ არიან ტენდენციებით, რომლებიც, მათი აზრით, ართმევენ „შემოქმედებითი ექსპერიმენტების, რისკიანისა და შეცდომების“ უფლებას. მათ მოუწოდეს საზოგადოებას, დაუტოვონ უფლება, არ დაეთანხმონ აზრის ფილტრაციის წესებს. თვითონ ჯოან როულინგს ცოტა ხნის წინათ მოუწყვეს ობსტრუქცია ერთ-ერთი გამოცემის სვეტის ავტორისადმი უწყინარი შენიშვნის გამოთქმის გამო. მწერალმა ყურადღება მიაპყრო სათაურს — „თვალსაზრისი: კოვიდ-19-ის შემდეგ უნდა შეიქმნას უფრო სამართლიანი მსოფლიო ადამიანებისთვის, რომლებსაც მენსტრუაცია ემართება“.

ჯოან როულინგმა იხუმრა, რომ სვეტის ავტორს დაავიწყდა სიტყვა „ქალის“ გამოყენება. მწერალი მისივე დაადანაშაულებს ტრანსფობიაში (ტრანსგენდერებისა და ტრანსსექსუალების მიმართ მტრული განწყობა). არადა, დღემდე არც ერთ ნამდვილ მამაკაცს არ ჰქონია ე.წ. კრიტიკული დღეები. ფასეულობების ახალი სის-

ტემა ზღუდავს ხელოვნების მოღვაწეებსა და სხვა მოქალაქეებსაც სიმპათიებსა და ანტიპათიებს. ადამიანებს, ტოლერანტობის ხელოვნური ჩარჩოებში მოქცევით, ფაქტობრივად, გამოხატვის თავისუფლებას ართმევენ. news.front.info-ზე გამოქვეყნებული მასალის მიხედვით მოამზადა გიორგი ბაჩინილაძემ

www.geworld.ge. საქართველო. ისტორიის რვეს სიბს. პოლიტიკა, ეკონომიკა, საზოგადოება, ადამიანის უფლებები, ისტორია

სარედაქციო კოლეჯია. გაზიტი ხელმძღვანელოვს თავისუფალი პრესის პრინციპებით. ავტორებს ექისრებათ პასუხისმგებლოვს ფაქტებისა და მონაცემების სიზუსტეზე. რედაქციის პოზიცია შეიძლება არ ემთხვეოდეს ავტორთა მოსაზრებებს. მისამართი: თბილისი, დავით ბაქრაძის ქ. №6 ტელ.: 234-32-95; e-mail: geworld@inbox.ru

ISSN 2233-3894. 9 772233 389091